Kierunek:
Pielęgniarstwo
2018/2019

Moduł A. Nauki podstawowe

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Anatomia I rok, semestr 1	A.1.A.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Anatomy	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Podstawowa wiedzy z zakresu anatomii człowieka na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej z zakresu biologii, poziom rozszerzony.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 20	

Cele przedmiotu

Celem jest przekazanie studentom wiedzy o budowie ciała ludzkiego, wskazanie ważności nauki anatomii czynnościowej w odniesieniu do sytuacji praktycznych oraz wyrobienie umiejętności rozpoznawania zasadniczych struktur na fantomach i w atlasach, jak i w odniesieniu do topografii żywego człowieka.
Student powinien posługiwać się mianownictwem anatomicznym, uzyskać umiejętność ogólnego opisu poszczególnych narządów i części ciała człowieka, określenia ich lokalizacji. Nabytą wiedzę i nabyte umiejętności student powinien wykorzystywać dla celów diagnostycznych i terapeutycznych w różnych dyscyplinach pielęgniarstwa.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** posługuje się mianownictwem anatomicznym **P_W02** omawia budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyna górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)	K.A.W1. K.A.W2.
Umiejętności:	**P_U01** posługuje się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystuje znajomość topografii narządów ciała ludzkiego; **P_U02** wykazuje różnice w budowie i charakteryzuje funkcje życiowe człowieka dorosłego i dziecka **P_U03** konstruuje wzór wykorzystania podstaw anatomicznej w badaniu przedmiotowym	K.A.U1. K.A.U2. K.A.U4.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2.

Treści programowe

Wykłady:

1. Wiadomości wstępne, mianownictwo anatomiczne. Organizm jako całość. Ogólna budowa ciała człowieka, linie, osie i płaszczyzny ciała. Symetria, asymetria, metameria.

2. Budowa i czynność komórek, tkanek, narządów. Rodzaj i budowa tkanek.
3. Powłoka wspólna.
4. Układ narządów ruchu: bierny i czynny. Kości i ich połączenia: ogólna budowa kości i ich rola biologiczna. Szpik kostny. Budowa stawów i ich mechanika. Składowe szkieletu osiowego i szkieletu kończyn wraz z ich obręczami.
5. Czynny układ ruchu - układ mięśniowy człowieka. Ogólna budowa mięśni i ich narządów pomocniczych. Topograficzny podział mięśni. Mięśnie oddechowe.
6. Układ trawienny, budowa i funkcje. Topografia, budowa i czynność kolejnych składowych układu pokarmowego: jamy ustnej, przełyku, żołądka, jelit: cienkiego i grubego, dużych gruczołów trawiennych: wątroby i trzustki. Otrzewna jej znaczenie. Przestrzeń pozaotrzewnowa.
7. Układ moczowo –płciowy. Budowa nerek, dróg moczowych. Narządy płciowe.
8. Budowa i funkcje układu naczyniowego: krwionośnego i limfatycznego. Węzły chłonne, grasica, śledziona. Specyfika naczyń żylnych, tętniczych, włosowatych i limfatycznych.
9. Budowa serca, układ przewodzący, unaczynienie, unerwienie. Krążenie płodowe.
10. Budowa i funkcje układu oddechowego. Opłucna i jamy opłucnowe.
11. Układ nerwowy. Specyfika tkanki nerwowej, połączenia nerwowe, drogi nerwowe. Morfologia somatycznego i autonomicznego układu nerwowego. Ośrodki korowe, zwoje nerwowe. Układ komorowy mózgowia i rdzenia. Płyn mózgowo – rdzeniowy.
12. Układ dokrewny.
13. Układ narządów zmysłów.
14. Zróżnicowanie budowy anatomicznej zależne od wieku.

Ćwiczenia:

1. Układ bierny ruchu. Topografia, nazewnictwo, połączenia i zakresy ruchu w stawach układu kostnego. Umiejętność nazwania i zlokalizowania poszczególnych kości szkieletu ludzkiego. Miejsca narażone na złamania kości i zerwania więzadeł. Zakresy ruchu w stawach.
2. Układ czynny ruchu. Grupy czynnościowe mięśni w powiązaniu z poszczególnymi częściami ciała i stawami. Mięśnie głowy, szyi i tułowia. Mięśnie kończyn i obręczy miednicznej.
3. Układ krążenia. Krążenie duże i krążenie małe. Budowa serca. Znajomość czynności zastawek serca, krążenie wieńcowe, układ przewodzący serca. Lokalizacja elektrod w badaniu EKG. Krwiobieg mały. Unaczynienie ciała, przebieg i nazewnictwo głównych tętnic i naczyń żylnych. Zakres ukrwienia.
4. Układ chłonny – topografia składowych, duże naczynia chłonne.
5. Podział układu nerwowego. Pojęcia: neuron, zwój, splot. Ogólny podział mózgowia, ukształtowanie kory mózgowej, jądra podkorowe. Płaty kresomózgowia, bruzdy i zakręty. Ośrodki podwzgórza i pnia mózgu. Rdzeń kręgowy: budowa, nerwy rdzeniowe i sploty. Nerw przeponowy, pośrodkowy, promieniowy, łokciowy, udowy i kulszowy. Przykłady dróg domózgowych i odmózgowych. Opony, przestrzenie podoponowe. Układ nerwowy obwodowy, nerwy czaszkowe i rdzeniowe. Znajomość głównych splotów nerwowych i zakresu ich unerwienia. Układ nerwowy wegetatywny.
6. Budowa układu oddechowego, kolejność, topografia i budowa poszczególnych składowych. Zatoki przynosowe. Budowa płuc: płaty, segmenty, naczynia krwionośne, czynność. Opłucna i jej znaczenie.
7. Układ moczowy. Topografia składowych. Układ płciowy męski. Układ płciowy żeński. Dno miednicy.
8. Topografia składowych układu pokarmowego, czynność. Sąsiedztwo. Powierzchnie. Topografia gruczołów dokrewnych, budowa narządów zmysłu.

Samokształcenie: Studiowanie literatury. Opracowanie wybranych okolic ciała w ujęciu przekrojowym – opisanie składowych w tym układu ruchu, unerwienia, unaczynienia.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Maciejewski R, Torres K. (red.) Anatomia czynnościowa, podręcznik dla studentów pielęgniarstwa, fizjoterapii, ratownictwa medycznego, analityki medycznej i dietetyki, Czelej, Lublin 2007
Gołąb B., *Podstawy anatomii człowieka: podręcznik dla studentów*, PZWL, Warszawa 2008
Gwardjak T, Sokołowski B, Anatomia człowieka – kompendium, Ak. Wych. Fiz., Kraków 2012
Aleksandrowicz R.,Ciszek B. Mały atlas anatomiczny, PZWL, Warszawa 2015

Uzupełniająca: *Krechowiecki A, Czerwiński F, Zarys anatomii człowieka, PZWL, Warszawa 2009* *Michajlik A, Ramortowski W, Anatomia i fizjologia człowieka, PZWL, Warszawa 2009* Bochenek A., *Anatomia człowieka*, t. 1–5, PZWL, Warszawa 2010. Sokołowska – Pituchowa J.(red.), Anatomia człowieka, PZWL, Warszawa 2011	
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
Wykłady: egzamin w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01, P_W02**) **Ćwiczenia:** ocena orientacji anatomii (na fantomach) (**P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_U03, P_K01**); ocenianie ciągłe (pytania otwarte) (**P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_U03, P_K01**);, min. dwa kolokwia (**P_W01, P_W02**) **Samokształcenie:** studiowanie literatury i przygotowanie opisu wybranej okolicy ciała w ujęciu przekrojowym.(**P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_U03, P_K01)**	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady, ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie się do zajęć	5
Omawianie budowy człowieka na fantomach	3
Przygotowanie się do zaliczenia i egzaminu	5
Samokształcenie	
Opracowanie wybranych okolic ciała w ujęciu przekrojowym, opisanie składowych w tym układu ruchu, unerwienia, unaczynienia	5
Studiowanie literatury	2
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Fizjologia I rok, semestr 1	A.2.F
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Physiology	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Podstawy biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 20	

Cele przedmiotu

Poznanie zasad funkcjonowania poszczególnych narządów organizmu ludzkiego; zrozumienie podstaw przemian biochemicznych zachodzących w organizmie człowieka oraz kształtowanie logicznej interpretacji faktów i wyników wykonywanych doświadczeń z zakresu fizjologii człowieka.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** omawia budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyna górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna);	K.A.W2.
	P_W02 rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych oraz elektrofizjologicznych;	K.A.W3.
	P_W03 charakteryzuje specyfikę i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju;	K.A.W4.
	P_W04 wylicza enzymy biorące udział w trawieniu, objaśnia podstawowe defekty enzymów trawiennych oraz określa skutki tych zaburzeń.	K.A.W13.
Umiejętności:	**P_U01** wykazuje różnice w budowie i charakteryzuje funkcje życiowe człowieka dorosłego i dziecka	K.A.U2.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2.

Treści programowe

Wykłady: Podstawy ogólne i komórkowe fizjologii. Charakterystyka i istota procesów fizjologicznych. Pojęcie homeostazy – środowisko wewnętrzne organizmu. Kontrola czynności układów. Fizjologia komórki: struktury komórkowe i ich funkcje. Budowa i funkcje błony komórkowej. Przekaźnictwo nerwowo-mięśniowe – budowa płytki nerwowo-mięśniowej. Funkcje pnia mózgu, zwojów podstawy i móżdżku. Fizjologiczne podstawy wyższych czynności nerwowych: mowa, pamięć, uczenie. Podstawy hemodynamiki. Układ krążenia. Teoretyczne podstawy elektrokardiografii. Krew: homeostaza układu krwionośnego, krzepnięcie i fibrynoliza. Krążenie narządowe. Cechy tętniczego i

żylnego zbiornika krwi. Krążenie w naczyniach włosowatych. Wymiana i transport gazów (tlenu, dwutlenku węgla). Podstawowe pojęcia mechaniki oddychania. Nerki, ich czynność. Nerkowy przepływ krwi; filtracja kłębuszkowa. Zagęszczanie i rozcieńczanie moczu. Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej i mechanizmy ich kompensacji. Fizjologia przewodu pokarmowego: czynność poszczególnych odcinków. Hormony: definicje, wydzielanie, funkcje. Charakterystyka fizyczna i chemiczna hormonów; mechanizmy działania hormonów. Mechanizmy kontroli hormonalnej (homeostaza, sprzężenie zwrotne, osie podwzgórzowe. Przemiana materii; jej składowe i regulacja. Fizjologiczne podstawy zasady zdrowego stylu życia.

Ćwiczenia: Podział i rodzaje receptorów. Czucie skórne, zapachów i smaku. Efektory – mechanizm skurczu mięśnia. Charakterystyka mięśni szkieletowych. Odruchy z rdzenia kręgowego. Odruchy kliniczne. Rodzaje snu i jego zaburzenia. Elektrokardiogram. Typy rytmów i zaburzenia przewodzenia. Krew i jej elementy morfotyczne. Zaburzenia homeostazy (patologie). Grupy krwi. Pomiary częstości skurczów serca i ciśnienia tętniczego w reakcji na zmiany pozycji ciała, wysiłek statyczny i dynamiczny. Omówienie praktycznego znaczenia otrzymanych wyników. Objętości oddechowe. Wentylacja oddechowa. Pojęcie klirensu i jego zastosowanie praktyczne**.** Układy buforowe i rola układu oddechowego w regulacji równowagi kwasowo-zasadowej. Bilans energetyczny organizmu. Ogólne zasady aktywności ruchowej. Osłuchiwanie klatki piersiowej.

Samokształcenie: Opracowanie programu rehabilitacyjnego obejmującego aktywność ruchową i zasady dietetyczne dla pacjenta chorego. Spirometria. Podstawowe mechanizmy regulujące czynność oddychania.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Borodulin-Nadzieja L., *Fizjologia człowieka – podręcznik dla studentów licencjatów medycznych*, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2005.

Bartel H., *Embriologia medyczna. Ilustrowany podręcznik dla studentów medycyny*, PZWL, Warszawa 2009.

Silbernagl S., Despopoulos A., *Ilustrowana fizjologia człowieka*, PZWL, Warszawa 2009.

Traczyk Z., Trzebski A., *Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej*, PZWL, Warszawa 2015.

Traczyk W., *Fizjologia człowieka w zarysie*, PZWL, Warszawa 2015.

Uzupełniająca:

Górski J. (red.), *Fizjologiczne podstawy wysiłku fizycznego*, PZWL, Warszawa 2015.

Konturek S. J. (red.), *Fizjologia człowieka. Podręcznik dla studentów medycyny*, Wydawnictwo Urban Elsevier & Partner, Wrocław 2010.

Maśliński S., Ryżewski J. (red.), *Patofizjologia. Podręcznik dla studentów medycyny*, t. I–II, PZWL, Warszawa 2014.

Michajlik A., Ramotowski W., *Anatomia i fizjologia człowieka*, PZWL, Warszawa 2013.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: (egzamin pisemny; test; **P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_U01**);

Ćwiczenia: (zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas realizacji ćwiczeń, obecność na zajęciach, aktywny udział w ćwiczeniach; pozytywne zaliczenie kolokwium cząstkowego i jednego kolokwium końcowego; forma opisowa; **P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_U01**);

Samokształcenie: (zaliczenie prac zaliczeniowych zleconych przez prowadzącego: ocena końcowa po przygotowaniu i omówieniu prezentacji multimedialnej; (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_U01, P_K01**).

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Studiowanie literatury	5
Pomiar częstości skurczów i ciśnienia tętniczego	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Opracowanie programu rehabilitacyjnego	5
Liczba punktów ECTS	**2**

Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Patologia I rok, semestr 2	A.3.P
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Pathology	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 20; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 20	

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest wyjaśnienie podstaw patofizjologii ogólnej i etiopatogenezy najważniejszych jednostek chorobowych ze zwróceniem szczególnej uwagi na ich patomechanizmy; ułatwienie holistycznego pojmowania zjawisk patologicznych, występujących w medycynie, poprzez zintegrowanie wiedzy z zakresu patofizjologii z wiadomościami nabytymi w czasie realizacji dyscyplin podstawowych i w trakcie zajęć klinicznych, a tym samym przygotowanie studenta do poznania i zrozumienia zjawisk czynnościowych, składających się na proces chorobowy oraz mechanizmów regulacyjnych i adaptacyjnych, wynikających z choroby.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student definiuje podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej, w tym zaburzeń w krążeniu, zmian wstecznych, zmian postępowych, zapaleń i nowotworów;	K.A.W19
	P_W02 omawia wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, trawiennego, moczowo-płciowego i nerwowego;	K.A.W20
	P_W03 wymienia czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne	K.A.W21
Umiejętności:	**P_U01** opisuje zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy;	K.A.U11
	P_U02 powiązuje obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych	K.A.U12
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2

Treści programowe

Wykłady: Czynniki etiologiczne i patogeneza choroby. Czynność układów regulujących i integrujących w rozwoju choroby. Mechanizmy zachowania homeostazy. Patofizjologia homeostazy. Przyczyny i patogeneza Następstw zmian: bilansu wodnego, sodowego i potasowego, osmolalności i objętości przedziału pozakomórkowego, przewodnienia i odwodnienia, objętości i osmolalności wnętrza komórki;

metabolizm komórki: przewodnionej, odwodnionej, zmian izohydrii: kwasica, zasadowica. Mechanizm działania hormonów. Patofizjologia układu hormonalnego. Patogeneza następstw nieprawidłowej czynności hormonów nadmiernej lub niewystarczającej. Czynniki genetyczne w patogenezie chorób. Etiologia i patogeneza nieprawidłowego rozwoju komórek oraz różnicowania komórek, tkanek i narządów. Patogeneza choroby nowotworowej. Karcynogeny i karcynogeneza. Rozwój choroby nowotworowej. Hemostaza w patofizjologii. Etiologia i patogeneza nadkrzepliwości: zakrzepica tętnicza i zakrzepica żylna. Reakcje wolnorodnikowe w patogenezie chorób. Nadmierne tworzenie RFT/WRT i innych rodników. Niewystarczająca czynność procesów antyoksydacyjnych, patogeneza stresu oksydacyjnego. Czynniki odpornościowe w patogenezie chorób. Etiologia i patogeneza zmian strukturalnych i czynnościowych nieswoistych barier i procesów obronnych. Przyczyny oraz patogeneza następstw niewydolności swoistego układu odpornościowego. Patogeneza autoimmunizacji i autoagresji. Obronność organizmu a choroba nowotworowa. Patofizjologia układu sercowo-naczyniowego. Patofizjologia układu endokrynnego. Patofizjologia oddychania. Patofizjologia nerek. Czynniki krążeniowe, zapalne i toksyczne oraz choroby układowe, metaboliczne, nowotworowe i alergiczne w patogenezie chorób nerek. Patogeneza niewydolności nerek ostrej i przewlekłej. Hemopoeza. Etiologia, patogeneza oraz patogeneza następstw niedokrwistości, nadkrwistości, nadpłytkowości, małopłytkowości, nadmiaru i niewystarczających ilości leukocytów. Hipersplenizm i czynnościowa niewydolność śledziony. Zmiany ilościowe i jakościowe białek osocza. Układ trawienny. Etiologia, patogeneza oraz patogeneza następstw: nieprawidłowej czynności przewodu pokarmowego, czynności trzustki, nieprawidłowej czynności wątroby, w zakresie: detoksyfikacji i wydalania, syntez, magazynowania, tworzenia i wydzielania żółci. Patogeneza żółtaczki, następstwa hiperbilirubinemii.

Ćwiczenia: Interpretacja rozwoju ogniw patogenetycznych na poziomie molekularnym, komórkowym, tkankowym, narządowym i układowym. Etiologia i patogeneza nieprawidłowej czynności hormonów (nadmiernej lub niewystarczającej). Patogeneza następstw klinicznych zakrzepicy. Patogenetyczne podstawy zapobiegania i terapii zakrzepicy tętniczej bądź żylnej. Etiologia i patogeneza skazy krwotocznej: naczyniowej, płytkowej, osoczowej, naczyniowo-płytkowo-osoczowej. Patogeneza następstw klinicznych skazy. Patogenetyczna zasadność zapobiegania i terapii krwotoczności. Zapalenie jako nieswoista reakcja obronna bądź patogenna: miejscowa – bodźce zapaleniotwórcze, komórki i tkanki uczestniczące, kaskady: mediatorów, cytokin, RFT/WRT, włączanie swoistych procesów obronnych oraz ogólnoustrojowa – kompleksowa reakcja ostrej fazy; patogeneza gorączki, dysproteinemii, leukocytozy, nadpłytkowości oraz zmian innych hematologicznych i niehematologicznych. Składniki reakcji ostrej fazy w patogenezie chorób. Choroba alergiczna jako następstwo nieprawidłowej reakcji zapalnej, z udziałem przeciwciał bądź uczulonych limfocytów. Patogenetyczne podstawy zaszeregowania choroby alergicznej. Patogeneza niektórych chorób anafilaktycznych dychawicy oskrzelowej, wstrząsu anafilaktycznego, będących następstwem reakcji cytotoksycznej i cytolitycznej poprzetoczeniowej, niezgodnej w układach AB0 / anty AB0, konfliktów serologicznych Rh/anty Rh, powodowanych przez kompleksy patogenne, choroby posurowiczej, rozwijających się z udziałem uczulonych limfocytów, nietolerancji przeszczepu. Rodzaje i patogeneza nadciśnienia tętniczego krwi oraz patogeneza następstw nadciśnienia tętniczego krwi. Etiologia i patogeneza miażdżycy. Patogeneza następstw miażdżycy. Etiologia i patogeneza procesów prowadzących do: hiperwentylacji pęcherzykowej; hipowentylacji pęcherzykowej; patogeneza; zmian w błonie dyfuzyjnej, czynności i strukturze surfaktantu, pneumocytów, mikrokrążenia czynnościowego, fibroblastów i składników macierzy między-komórkowej, proteaz. Następstwa niewydolności pozaoddechowej czynności płuca. Etiologia i patogeneza niedotlenienia: rodzaje niedotlenienia, następstwa niedotlenienia. Przyczyny i następstwa porażenia kompleksu neuronów oddechowych. Patogeneza zespołów ostrej niewydolności oddechowej (ARDS). Patogeneza duszności i sinicy jako następstw niewydolności: układu sercowo–naczyniowego, narządu oddechowego. Patogeneza następstw niewydolności nerek w zakresie: regulacji i utrzymania homeostazy: kwasica metaboliczna, przewodnienia, odwodnienia, czynności wydalniczej – toksyny mocznicowe; patogenność mocznika, wewnątrzwydzielniczej; patogeneza – hipokalcemii i ujemnego bilansu wapniowego, niedokrwistości, regulacji ciśnienia krwi – patogeneza nadciśnienia tętniczego krwi, patogeneza innych następstw niewydolności nerek. Zespoły nerczycowe.

Samokształcenie: Przygotowanie prezentacji na jeden z wybranych tematów.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Zahorska-Markiewicz B., Małecka-Tendera E., *Patofizjologia kliniczna. Podręcznik dla studentów medycyny*, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2009.

Maśliński S., Ryżewski J., *Patofizjologia. Podręcznik dla studentów medycyny*, t. I–II, PZWL, Warszawa 2012.
Uzupełniająca: Thor P., *Podstawy patofizjologii człowieka*, Vesalius, Kraków 2007.
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji
Wykłady: egzamin pisemny; testy 1. Zdefiniowanie podstawowych pojęć z zakresu patologii ogólnej, w tym zaburzeń w krążeniu, zmian wstecznych, zmian postępowych, zapaleń nowotworów **(P_W01)** 2. Opisanie wybranych zagadnień z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, trawiennego, moczowo-płciowego i nerwowego **(P_W02)** 3. Wyszczególnienie i opisanie czynników chorobotwórczych zewnętrznych i wewnętrznych, modyfikowalnych i niemodyfikowalnych **(P_W03)** **Ćwiczenia:** dwa kolokwia pisemne, dyskusja na zajęciach: 1. Opis zmian w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy **(P_U01)** 2. Wykazanie powiązań obrazów uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych **(P_U02)** Pozytywne zaliczenie kolokwiów jest wymogiem przystąpienia do egzaminu **Samokształcenie:** Przygotowanie prezentacji i dyskusji na wybrany temat **(P_K01)**

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	40
Przygotowanie się do kolokwiów	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie prezentacji i dyskusji	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Genetyka I rok, semestr 1	A.4.G
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Genetics	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	Obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 20; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 20	

Cele przedmiotu

Studenci zapoznają się z wiedzą z zakresu podstaw genetyki, embriologii. Umiejętność zrozumienia patogenezy najczęstszych chorób genetycznych i wad wrodzonych; analizowanie problemów zdrowotnych, społecznych i etycznych, które wynikają z zastosowania metod inżynierii genetycznej w medycynie. Poznanie zasad dziedziczenia cech człowieka i mechanizmów rozwoju anomalii. Sposoby diagnostyki chorób genetycznych. Formy poradnictwa genetycznego.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** omawia funkcje genomu, transkryptomu i protetomu człowieka oraz podstawowe koncepcje regulacji ekspresji genów, w tym regulacji epigenetycznej **P_W02** opisuje budowę chromosomów oraz molekularne podłoże mutagenezy; zna profile metaboliczne podstawowych narządów **P_W03** wymienia zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech oraz dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej	K.A.W10. K.A W11. K.A.W12.
Umiejętności:	**P_U01** szacuje ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych **P_U02** wykorzystuje wiedzę na temat chorób uwarunkowanych genetycznie w profilaktyce nowotworów oraz diagnostyce prenatalnej	K.A.U6. K.A.U13.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu.	K.D.K2.

Treści programowe

Wykłady: 1. Genetyka jako główna dziedzina biologii. 2. Podział komórki, cykl komórkowy, proliferacja, różnicowanie i starzenie się komórek, apoptoza i nekroza; genetyczne podstawy transformacji nowotworowej. Terapia komórkowa, terapia genowa i celowana. 3. Chromosomy. Biochemiczna struktura kwasów RNA i DNA Transkrypcja i translacja informacji. Regulacja ekspresji genów u Prokariota i Eukariota oraz replikacja genomu. Replikacja. Struktura genów i genomu 5.

Metody diagnostyczne laboratoryjnej genetyki medycznej – metody molekularne, cytogenetyczne i cytomorfologiczne. Interpretacja wyników badań genetycznych. 6. Rodzaje materiałów biologicznych wykorzystywanych w diagnostyce laboratoryjnej genetyki medycznej. 7. Zasady poradnictwa genetycznego, planowanie badań i konsultacji specjalistycznych. Porada genetyczna. 8. Choroby genetyczne: jednogenowe, chromosomowe, wielogenowe i mitochondrialne człowieka – klasyfikacje, patogeneza, diagnostyka, terapia, profilaktyka. 9. Uwarunkowania genetyczne najczęstszych, powszechnych chorób dzieci i dorosłych 10. Genetyczna determinacji płci człowieka i znaczenie kliniczne. Ryzyko genetyczne i prognoza, podstawy genetyki populacyjnej, zasady analizy rodowodów

Ćwiczenia: 1. Mitoza i mejoza. Chromosomy politeniczne w śliniankach larwy *Drosophila sp.* i *Chironomus sp.* Chromosomy myszy *Mus sp.* i człowieka *Homo sapiens.* Płeć chromatynowa człowieka żeńska i męska. 2. Rodowody niektórych cech człowieka - analiza drzewa genealogicznego i oznaczenie genotypów. Wybrane cechy chorobowe człowieka dziedziczące się monogenowo (mikrosferocytoza, anemia sierpowata, fenyloketonuria, alkaptonuria). Wykrywanie antygenów układu ABO i Rh. 3. Aneuploidia chromosomów (zespół Turnera, Klinefeltera, Downa, 47, XXX, 47, XYY). Wykonanie własnego morfogramu. Aberracje chromosomowe w komórkach nowotworowych. Mutacje struktury autosomów (zespół *„cri du chat*). Mutacje genowe (mutanty *Drosophila sp*.). 4. Sprzężenie gonosomalne (wykrywanie zaburzeń widzenia barw za pomocą tabli pseudoizochromatycznych Ishihary, obrazy przedmiotów widziane przez daltonistów, rodowód hemofilii). Rozkład częstości zdarzeń przypadkowych - krzywa rozkładu kulek w aparacie Galtona. Badanie cech poligenowych ilościowych w populacji człowieka (pomiar długości i szerokości własnej głowy; obliczanie wskaźnika szerokościowo-długościowego własnej głowy; pomiar pojemności czaszki *Homo sapiens* metodą Broca; obliczanie pojemności własnej głowy metodą Lee Pearsona). Obliczanie powierzchni własnego ciała. Obliczanie wskaźnika Rohrera. 5. Badanie cechy poligenowej ilościowej w populacji człowieka - zdolności umysłowe. Dermatoglify opuszek palców człowieka (typy wzorów linii papilarnych dłoni człowieka, własny daktylogram, przykłady zaburzeń dermatoglificznych w różnych zespołach chorobowych). Genetyczne podstawy transplantacji (dziedziczenie składu antygenowego układu HLA, przykłady istotnych statystycznie korelacji między antygenami HLA a określonymi chorobami). Drzewo rodowe rodziny z cukrzycą typu 1. 6. Częstość niektórych alleli w populacji człowieka warunkujących cechy allelomorficzne autosomowe, recesywnych sprzężonych z płcią. Dryf genetyczny - analiza na modelu.

Samokształcenie: Rozwiązywanie zadań genetycznych , analiza rodowodów.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Bradley J.T., Johnson D.R., Pober B.R., *Genetyka medyczna*. *Notatki z wykładów*, PZWL, Warszawa 2008.

Drewa G., Ferenc T., *Genetyka medyczna*. *Podręcznik dla studentów*, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2011.

Kurnatowski P., Wójcik A. *Genetyka – zadania.* Wydawnictwo Promedi, Łódź 2010.

Latos-Bieleńska A., *Genetyka medyczna*, PZWL, Warszawa 2014.

Passarge E. (red.), *Genetyka: ilustrowany przewodnik,* PZWL, Warszawa 2004.

Uzupełniająca:

Ciechanowicz A., Kokot F. (red.), *Genetyka molekularna w chorobach wewnętrznych*, PZWL, Warszawa 2008.

Clark A.G., Hartl D.L., *Podstawy genetyki populacyjnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010.

Ciechanowicz A., Januszewicz A., Januszewicz W., Rużyłło W., *Genetyka chorób układu krążenia*, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2002.

Korniszewski L., *Genetyka medyczna*, PZWL, Warszawa 2009.

Węgleński P., *Genetyka molekularna*, PWN, Warszawa 2012.

Winter P.C., *Genetyka*, PZWL, Warszawa 2009.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin testowy, w ogólnej skali student otrzymuje 50 pkt., uzyskanie 30 punktów = ocena pozytywna, poniżej ocena niedostateczna (**P_W01, P_W02, P_W03**)

Ćwiczenia: ocenianie ciągłe (pytania otwarte) (**P_W01, P_W02, P_W03, P_U01, P_U02, P_K01**), test jednokrotnego wyboru: min. 60% odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01, P_W02, P_W03**)

Samokształcenie: zadania lub esej na zadany temat (**P_W01, P_W02, P_W03, P_U02, P_K01)**	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady, ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	40
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie projektu	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Przygotowanie eseju	10
Studiowanie literatury	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Biochemia i biofizyka I rok, semestr 1	A.5.B.I.B.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Biochemistry and Biophysics	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Znajomość materiału z przedmiotów fizyka i chemia na poziomie szkoły średniej	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Celem wykładów i ćwiczeń laboratoryjnych jest zaznajomienie studentów z podstawowymi prawami chemicznymi i fizycznymi do opisu procesów zachodzących w organizmach żywych pod wpływem działania zewnętrznych czynników fizycznych. Student zapoznaje się z klasyfikacją nieorganicznych i organicznych związków chemicznych wykorzystywanych w farmakologii i medycynie oraz z podstawowymi obliczeniami chemicznymi. W czasie ćwiczeń laboratoryjnych student nabywa umiejętności samodzielnego przeprowadzania pomiarów oraz opracowywania i wnioskowania diagnostycznego potrzebnego w praktyce klinicznej.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01 -** Rozróżnia budowę aminokwasów, nukleozydów, kwasów karboksylowych i ich pochodnych, oraz monosacharydów jako składników budowy makrocząsteczek wchodzących w skład w komórek, rozróżnia witaminy.	K.A.W5.
	P_W02 Rozumie podstawy fizykochemiczne działania zmysłów a w szczególności wpływ takich bodźców zewnętrznych jak temperatura, ciśnienie, fale dźwiękowe i elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące na organizm ludzki.	K.A.W9.
	P_W03 Zna właściwości wybranych makro i mikro elementów oraz związków chemicznych zarówno nieorganicznych jak i organicznych.	K.A.W6.
Umiejętności:	**P_U01** Student samodzielnie wykonuje podstawowe obliczenia i stosuje zależności chemiczne niezbędne w pracy laboratoryjnej.	K.A.U3.
	P_U02 poprawnie pisze reakcje, używa właściwej nomenklatury chemicznej i korzystając z nabytej	K.A.U7.

	wiedzy poprawnie potrafi wyjaśnić wpływ na organizm ludzki takich czynników zewnętrznych, jak: temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące **P_U03** szacuje niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych	K.A.U16.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2

Treści programowe

Wykłady: 1. Budowa i rola makrocząsteczek występujących w organizmie. Makro- i mikropierwiastki, budowa i metabolizm aminokwasów. Białka. Kwasy nukleinowe. 2. Mechanizmy regulujące podstawowe szlaki anaboliczne i kataboliczne. Enzymy jako biokatalizatory. Koenzymy. Witaminy. Hormony. Cykl Krebsa i łańcuch oddechowy. 3. Metabolizm węglowodanów. 4. Metabolizm lipidów. 5. Zarys biochemii tkanek i narządów. 6. Biofizyka zmysłu słuchu (fizykochemiczne działanie zmysłu słuchu). 7. Biofizyka zmysłu wzroku (fizykochemiczne działanie zmysłu wzroku). 8. Wpływ przeciążeń na organizm człowieka. 9. Wpływ temperatury na funkcjonowanie organizmu człowieka. 10. Hiperbaria i hipobaria- mechanizm działania i wpływ na organizm człowieka. 11. Działanie pól elektromagnetycznych na organizm człowieka. 12. Promieniowanie jonizujące i jego wpływ na ludzki organizm. Podstawy dozymetrii.

Ćwiczenia laboratoryjne: 1. Budowa i rola aminokwasów. Peptydy i białka. Reakcje charakterystyczne aminokwasów, denaturacja białka. 2. Węglowodany i reakcje charakterystyczne węglowodanów. 3.Lipidy, reakcje charakterystyczne i właściwości fizykochemiczne lipidów. 4.Wykrywanie fizjologicznych i patologicznych składników moczu. 5. Spektrofotometryczna charakterystyka związków organicznych. Wyznaczanie stężenia roztworu na podstawie prawa Lamberta-Beera. 6. Bufory i fizjologiczne pH. 7.Podstawy diagnostyki ultradźwiękowej. 11. Oddziaływanie promieniowania mikrofalowego na organizm żywy.

Samokształcenie: studiowanie literatury wykorzystywanej podczas ćwiczeń laboratoryjnych.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Kączkowski J. (red.) *Podstawy Biochemii*, Wyd.Naukowo-Techniczne, Warszawa 2004.

Kurzepa J. (red.), *Chemia organizmów żywych*, Radomskie Towarzystwo Naukowe, Radom 2014 [dokument online].

Pasternak K., *Biochemia – podręcznik dla studentów medycznych studiów licencjackich*, PZWL, Warszawa 2013.

Jaroszyk F. (red.), *Biofizyka*, PZWL, Warszawa 2008.

Uzupełniająca:

Jóźwiak, Bartosz G. (red.), *Biofizyka. Wybrane zagadnienia wraz z ćwiczeniami*, PWN, Warszawa 2012.

A. Piwowar (red.) *Biochemia Laboratoryjna*,Podręcznik dla studentów Analityki Medycznej, Wrocł.Drukarnia Naukowa PAN im.S.Kulczyńskiego, Sp.z o.o., 2011.

Polanowski A.(red), *Laboratorium z Biochemii* dla studentów Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska, Wydział Biotechnologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2007.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: Pisemne kolokwium zaliczeniowe (test) z treści omówionych w trakcie wykładów (**P_W01, P_W02, P_W03**)

Ćwiczenia– Obecność na ćwiczeniach, kolokwia ustne, raporty z przeprowadzonych ćwiczeń laboratoryjnych (**P_U01, P_U02, P_U03, P_K01**)

Samokształcenie: studiowanie literatury (**P_W01, P_W02, P_W03, P_K01)**

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie się do zajęć	5

Przygotowanie doświadczenia z zakresu biochemii i biofizyki- prezentacja i interpretacja wyników- wypowiedź ustna)	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Mikrobiologia i parazytologia I rok, semestr 2	A.6.M.I.P.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Microbiology and Parazytology	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Zapoznanie z ogólną charakterystyką bakterii, wirusów, grzybów i pasożytów szkodliwych dla człowieka; poznanie zasad postępowania wobec pacjenta z zakażeniem bakteryjnym, wirusowym, grzybiczym i zarażeniem pasożytniczym w zakresie planowania działań przeciw epidemiologicznych oraz edukacyjnych w wybranych zakażeniach i zarażeniach.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** definiuje podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii; **P_W02** różnicuje epidemiologię zakażeń wirusami, bakteriami oraz zakażeń grzybami i pasożytami, z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania.	K.A.W14. K.A.W15.
Umiejętności:	**P_U01** rozpoznaje najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy i cykli życiowych oraz objawów chorobowych; **P_U02** klasyfikuje drobnoustroje z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych we florze fizjologicznej; **P_U03** wykorzystuje wiedzę na temat funkcjonowania układu pasożyt – żywiciel dla prawidłowej terapii chorób wywołanych przez pasożyty. **P_U04** szacuje niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych	K.A.U5. K.A.U14. K.A.U15. K.A.U16.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.	K.D.K2.

Treści programowe

Wykłady: 1. Podstawy mikrobiologii, wirusologii, bakteriologii i parazytologii. 2. Systematyka drobnoustrojów chorobotwórczych. 3. Elementy immunologii. 4. Uodpornienie czynne i bierne człowieka. 5. Mechanizm alergii i autoagresji. 6. Morfologia, anatomia, fizjologia drobnoustrojów chorobotwórczych dla człowieka: bakterie, wirusy, chlamydie, riketsje, mikoplazmy, grzyby,

pasożyty. 7. Mikroflora ciała ludzkiego i otoczenia. 8. Zakażenia bakteryjne i wirusowe dróg oddechowych, przewodu pokarmowego, układu moczowo-płciowego, skóry i układu nerwowego. 9. Grzyby chorobotwórcze dla człowieka. 10. Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń grzybiczych. 11. Drobnoustroje wywołujące choroby odzwierzęce. Zakażenia szpitalne.

Ćwiczenia: 1. Morfologia komórki bakteryjnej. 2. Drogi szerzenia się zakażeń. 3. Epidemiologia chorób zakaźnych. 4. Zagrożenia wywołujące choroby zakaźne w Polsce i na świecie. 5. Profilaktyka nieswoista: dezynfekcja, sterylizacja. 6. Metody kontroli zanieczyszczeń: powietrza, rąk, środków dezynfekujących. 7. Profilaktyka swoista: surowice i szczepionki. Kalendarz szczepień. 8. Morfologia i fizjologia komórki bakteryjnej. 9. Charakterystyka wybranych wirusów wywołujących choroby u człowieka: HIV, AIDS, wirusowe zapalenie wątroby, grypa. 10. Pasożyty występujące u człowieka. 11. Rola pielęgniarki w zapobieganiu rozprzestrzeniania się chorób pasożytniczych. 12. Mikrobiologiczna diagnostyka zakażeń. 13. Pobieranie, dokumentowanie i transport materiałów klinicznych do badań mikrobiologicznych. 14. Obsługa mikroskopu. 15. Testy diagnostyczne. 16. Metody barwienia bakterii.

Samokształcenie: studiowanie literatury wykorzystywanej na ćwiczeniach i podczas przygotowywania eseju.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Baumann-Popczyk A., Sadkowska-Todys M., Zieliński A., *Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka*, Wydawnictwo Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2014.

Dziubek Z., *Choroby zakaźne i pasożytnicze*, PZWL, Warszawa 2010.

Heczko P. B., *Mikrobiologia. Podręcznik dla pielęgniarek, położnych i ratowników medycznych*, PZWL, Warszawa 2006.

Kayser F. H., Zaremba M. L., Bienz K. A., *Mikrobiologia lekarska*, PZWL, Warszawa 2007.

Mrożek-Budzyń D., *Wakcynologia praktyczna*, Wydawnictwo Alfa Media Press, Bielsko-Biała 2015.

Uzupełniająca:

Ustawa o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Baran W., Baranowska A., Batura-Garyel H., *Zarys mikologii dla pielęgniarek*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2005.

Cianciara J., Juszczyk J. (red.), *Choroby zakaźne i pasożytnicze*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2012.

Irving W., Boswell T., *Krótkie wykłady. Mikrobiologia medyczna*, PWN, Warszawa 2014.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie z oceną; test jednokrotnego wyboru;(**P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_U03, P_K01);**

Ćwiczenia: zaliczenie z oceną na podstawie obecności na zajęciach oraz zaliczenia kolokwium cząstkowego i jednego kolokwium końcowego; forma opisowa; (**P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_K01.**).

Samokształcenie: studiowanie literatury przedmiotowej (**P_W01, P_W02, P_K01)**

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Farmakologia II rok, semestr 3	A.7.F
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Pharmacology	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30, ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Celem kształcenia nabycie przez studenta wiedzy o postaciach leków do użytku zewnętrznego i wewnętrznego, ich dawkowania, oraz sposobach wprowadzania do organizmu. Student zapozna się z zagadnieniami farmakokinetyki i farmakodynamiki leków.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** Charakteryzuje poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy działania, ich przemiany w ustroju i działania uboczne	K.A.W16.
	P_W02 Omawia podstawowe zasady farmakoterapii;	K.A.W17.
	P_W03 Charakteryzuje poszczególne grupy leków i ich zastosowanie lecznicze oraz zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;	K.A.W18.
	P_W04 Zna wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;	K.A.W22.
	P_W05 Zna ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, oraz zna procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;	K.A.W23.
	P_W06 Zna zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;	K.A.W24.
	P_W07 Zna grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach oraz postacie i drogi podawania leków;	K.A.W25.
Umiejętności:	**P_U01** Ocenia wpływ leczenia farmakologicznego na fizjologiczne i biochemiczne procesy zachodzące w poszczególnych narządach;	K.A.U8.
	P_U02 Różnicuje poszczególne grupy leków i ich zastosowanie lecznicze;	K.A.U9.
	P_U03 Wykorzystuje wiedzę na temat leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;	K.A.U10.
	P_U04 Szacuje niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych	K.A.U16.

	P_U05 Posługuje się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych; **P_U06** Posiada umiejętności umożliwiające wystawianie recept na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich; **P_U07** Posiada umiejętności przygotowania zapisu form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza	K.A.U18. K.A.U19. K.A.U20.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu.	K.D.K2.

Treści programowe

Wykłady: 1. Farmakologia ogólna. 2**.** Podstawy farmakokinetyki, farmakodynamiki, farmakogenetyki i farmakoekonomiki. 3. Leki stosowane podczas resuscytacji. 4. Farmakologia układu autonomicznego. 5. Leki stosowane w schorzeniach ośrodkowego układu nerwowego. 6. Współczesna farmakoterapia bólu. 7. Leki wpływające na zakończenia czuciowe i ruchowe. 8. Farmakologia wieku rozwojowego. 9. Leki stosowane w schorzeniach układu krążenia. 10. Farmakologia krwi i układu krwiotwórczego. 11. Farmakologia układu oddechowego. 12. Leki modulujące czynność przewodu pokarmowego. 13. Antybiotykoterapia. 14. Farmakoterapia zakażeń grzybiczych, wirusowych i inwazji pasożytniczych. 15. Farmakologia układów hormonalnych. Leczenie hormonalne w różnych fazach życia kobiety. 16. Farmakologia układu immunologicznego, leki przeciwnowotworowe. 17. Bezpieczeństwo farmakoterapii. 18. Źródła informacji o lekach, postacie leków. Rodzaje dawek, dawki dla dzieci. 19. Drogi podawania i wydalania leków. 20. Surowice i szczepionki, reakcje alergiczne, próby uczuleniowe.
Ćwiczenia: Nabycie umiejętności rozpoznawania grupy leków stosowanych w schorzeniach różnych układów. Omówione zostaną działania lecznicze, niepożądane i toksyczne oraz działanie używek i środków odurzających.
Samokształcenie: przygotowanie prezentacji na temat: Zasady zapisywania leków gotowych i magistralnych, elementy recepty

Zalecana literatura

Podstawowa:
Lullman H., *Ilustrowane kompendium farmakologii Lullmanna,* Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008.
Rajtar-Cynke G. (red.). *Farmakologia. Podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauk o zdrowiu Akademii Medycznych*, PZWL, Warszawa 2013.
Schmid B., Strub P., Studer A. (red.), *Farmakologia dla zawodów pielęgniarskich*, MedPharm, Wrocław 2013.

Uzupełniająca:
Janiec W. (red), *Kompendium farmakologii*, PZWL, Warszawa 2008.
Orzechowska-Juzwenko K., *Farmakologia kliniczna. Znaczenie w praktyce medycznej*, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2012.
Korbut R. (red.), *Farmakologia*, PZWL, Warszawa 2014.
Kostowski W., Herman Z. (red.) *Farmakologia. Podstawy farmakoterapii*, t. 1–2, PZWL, Warszawa 2014.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie w formie pisemnej: (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_K01**)
Ćwiczenia: rozpoznawanie grupy leków (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07)**
Samokształcenie: przygotowanie prezentacji na zadany temat **P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U05, P_U06, P_U07, P_K01)**

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**

Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Prezentacja wyników opracowań	5
Przygotowanie się do zaliczenia	10
Samokształcenie:	
Przygotowanie prezentacji	5
Studiowanie literatury	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Radiologia II rok, semestr 3	A.8.R
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
Kierunek: Pielęgniarstwo	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Radiology	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Wiedza z podstawy anatomii i fizjologii.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest zapoznanie z nowoczesnymi technikami obrazowania, ich zastosowaniem oraz nabycie umiejętności ich praktycznego wykorzystania w pracy zawodowej.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student określa fizyczne podstawy nieinwazyjnych i inwazyjnych metod obrazowania **P_W02** posiada wiedzę z zakresu diagnostyki radiologicznej	K.A.W7. K.A.W8.
Umiejętności:	**P_U01** powiązuje obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych **P_U02** ocenia szkodliwość dawki promieniowania jonizującego i stosuje się do zasad ochrony radiologicznej	K.A.U12. K.A.U17.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2.

Treści programowe

Wykłady: Diagnostyka obrazowa. Diagnostyka radiologiczna – rodzaje, wskazania do badań radiologicznych. Badania obrazowe wykonywane z wykorzystaniem promieniowania rentgenowskiego, ultradźwięków, jądrowego rezonansu magnetycznego, pierwiastków promieniotwórczych. Środki kontrastowe wykorzystywane w diagnostyce obrazowej- rodzaje, sposoby podawania, powikłania, postępowanie w przypadku wystąpienia skutków. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym po zabiegach z zakresu radiologii zabiegowej. Radioterapia – rodzaje, wskazania, prowadzenie naświetlań, opieka nad chorym podczas i po radioterapii. Radioterapia – powikłania radioterapii, postępowanie z chorym po radioterapii. Środki kontrastowe wykorzystywane w diagnostyce obrazowej- rodzaje, sposoby, podawania, powikłania, postępowanie w przypadku wystąpienia skutków ubocznych. Radioterapia – powikłania radioterapii, postępowanie z chorym po radioterapii. Ochrona radiologiczna.

Samokształcenie: studiowanie literatury przedmiotowej wskazanej przez prowadzącego

Zalecana literatura

Podstawowa:

Bates J. A., *Ultrasonografia jamy brzusznej,* Edra Urban&Partner, Warszawa 2012.

Brant W. E., Helms C. A., *Podstawy diagnostyki radiologicznej,* t. 1–4, MediPage, Warszawa 2008.
Daniel B., Pruszyński B., *Anatomia radiologiczna: Rtg, TK, MR, USG, SC*, PZWL, Warszawa 2011.
Dziukowa J. Wesołowska E., *Mammografia w diagnostyce raka sutka,* MediPage, Warszawa 2006.
Nigel R., de Lance G., Berman G., *Radiologia w stanach nagłych*, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2007.
Palmer P.E.S., *Diagnostyka ultrasonograficzna,* PZWL, Warszawa 2002.
Pruszyński B. (red.), *Radiologia*: *diagnostyka obrazowa Rtg, TK, USG, MR i medycyna nuklearna*, , Warszawa 2011.
Pruszyński B. (red.), *Diagnostyka obrazowa. Podstawy teoretyczne i metodyka badań,* PZWL, Warszawa 2013.
Prokop M., *Spiralna i wielorzędowa tomografia komputerowa człowieka*, MediPage, Warszawa 2010.

Uzupełniająca:

Greenspan A., *Diagnostyka obrazowa w ortopedii dla lekarza praktyka,* MediPage, Warszawa 2011.
Marchiori D.M., *Radiologia kliniczna*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002.
Schelvan CH., Copeman A., Young J., *Radiologia pediatryczna*, PZWL, Warszawa 2004.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie pisemne – pytania otwarte:

1. Opisz podstawowe, nieinwazyjne i inwazyjne metody obrazowania **(P_W01, P_W02)**
2. Podaj podstawy fizycznych i aparaturowych nowoczesnych technik obrazowania- RTG, TK **(P_W01, P_W02)**
3. Podaj podstawy fizycznych i aparaturowych nowoczesnych technik obrazowania- USG, MR **(P_W01, P_W02)**
4. Wyjaśnij, na czym polega ochrona radiologiczna pacjenta **(P_W01, P_W02, P_U02)**
5. Wyjaśnij, na czym polega ochrona radiologiczna personelu **(P_W01, P_W02, P_U02)**
6. Wymień i opisz standardy i procedury obowiązujące w zakładach diagnostyki obrazowej **(P_W01, P_W02, P_U02)**
7. Wymień środki cieniujące stosowane w diagnostyce obrazowej- rodzaje, wskazania i przeciwwskazania do stosowania **(P_W01, P_W02, P_U01)**
8. Wymień wskazania do badań obrazowych w warunkach ambulatoryjnych oraz szpitalnych **(P_W01, P_W02, P_U01)**
9. Diagnostyka obrazowa w stanach nagłych **(P_W01, P_W02, P_U02)**
10. Rola i znaczenie radiologii zabiegowej w diagnostyce i leczeniu schorzeń narządów i układów **(P_W01, P_W02, P_U02)**

Samokształcenie: wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej **(P_K01)**

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

Moduł B. Nauki społeczne

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Psychologia I rok, semestr 1	B.9.P
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Psychology	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest przybliżenie studentom problematyki zdrowia i choroby w aspekcie psychologicznym oraz konsekwencji stanu choroby na funkcjonowanie jednostki i jej systemu rodzinnego. Wiedza z zakresu psychologii pozwoli na szerszą diagnozę pacjenta nie tylko w zakresie zdrowia somatycznego, ale też psychicznego, a co za tym idzie na lepszy dobór metod leczenia i pielęgnacji tej osoby.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student zna podstawy psychologii w zakresie zachowania i rozwoju człowieka oraz uwarunkowania jego prawidłowego i zaburzonego	K.B.W1.
	P_W02 omawia mechanizmy funkcjonowania i sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych	K.B.W3.
	P_W03 wymienia etapy i prawidłowości rozwoju człowieka	K.B.W4.
	P_W04 różnicuje pojęcie emocji i motywacji oraz zna pojęcie osobowości i jej zaburzeń	K.B.W5.
	P_W05 charakteryzuje istotę i strukturę zjawisk zachodzących w procesie przekazywania i wymiany informacji	K.B.W6. K.B.W7.
	P_W06 definiuje modele i style komunikacji interpersonalnej	
	P_W07 zna techniki redukowania lęku i sposoby relaksacji oraz mechanizmy powstawania, działania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego	K.B.W8.
	P_W08 różnicuje pojęcia dewiacji i zaburzenia ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej	K.B.W13.
	P_W09 rozumie procesy poznawcze i różnicuje zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne	K.B.W14.
Umiejętności:	**P_U01** ocenia wpływ choroby, hospitalizacji i innych sytuacji trudnych na stan fizyczny, psychiczny i funkcjonowanie społeczne człowieka	K.B.U2.
	P_U02 projektuje i realizuje w warunkach symulowanych elementarne formy pomocy	K.B.U3.

	psychologicznej **P_U03** prognozuje wpływ choroby i hospitalizacji na stan psychiczny człowieka oraz zależności somatopsychiczne **P_U04** analizuje postawy ludzkie, proces ich kształtowania i zmiany **P_U05** ocenia funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, konflikt, frustracja) **P_U06** zna psychologiczne aspekty funkcjonowania człowieka w różnych okresach rozwojowych **P_U07** kontroluje błędy i bariery w procesie komunikowania się **P_U08** wykazuje umiejętność efektywnego słuchania **P_U09** wykorzystuje techniki komunikacji werbalnej, niewerbalnej i parawerbalnej w opiece zdrowotnej **P_U010** tworzy warunki do prawidłowej komunikacji pielęgniarka – pacjent oraz pielęgniarka- personel medyczny **P_U011** dokonuje wyboru właściwych technik redukowania lęku i metod relaksacyjnych **P_U012** stosuje techniki zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego	K.B.U4. K.B.U5. K.B.U6. K.B.U7. K.B.U9. K.B.U10. K.B.U11. K.B.U12. K.B.U13. K.B.U14.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** jest otwarty/a na rozwój podmiotowości własnej i pacjenta **P_K02** przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami	K.D.K9. K.D.K10.

Treści programowe

Wykłady: Przedmiot, podstawowe koncepcje i pojęcia psychologii. Pojęcie normy i patologii, zdrowia i choroby (klasyfikacja zaburzeń w psychologii). Etapy i prawidłowości rozwoju psychicznego człowieka. Pojęcie osobowości i jej zaburzenia. Procesy poznawcze i zagadnienia psychologii emocji i motywacji. Psychologia zdrowia. Stres i sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Wpływ choroby, hospitalizacji i innych sytuacji trudnych na stan fizyczny i psychiczny człowieka. Postawy ludzkie, proces ich kształtowania i zmiany. Komunikacja, przekazywanie informacji/umiejętność aktywnego słuchania.

Ćwiczenia: Techniki komunikacji werbalnej, niewerbalnej i para werbalnej w opiece zdrowotnej. Błędy i bariery w procesie komunikowania się. Empatia w procesie komunikacji pielęgniarka/ratownik – pacjent oraz pielęgniarka/ratownik – personel medyczny. Elementy psychologii pracy i czasu wolnego: Zespół wypalenia zawodowego. Techniki redukowania lęku i sposoby relaksacji.

Samokształcenie: studiowanie literatury i przygotowanie do symulacji rozmowy z pacjentem i rodziną pacjenta

Zalecana literatura

Podstawowa:

Strelau J., *Psychologia. Podręcznik akademicki. Podstawy psychologii*, t. 1, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2000.

Strelau J., *Psychologia. Podręcznik akademicki. Psychologia ogólna*, t. 2, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2004.

Strelau J., *Psychologia. Podręcznik akademicki. Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowanej*, t. 3, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005.

Heszen, I., Sęk, H., *Psychologia zdrowia,* PWN, Warszawa 2007.

Uzupełniająca:

Mika S., *Psychologia społeczna*, PWN, Warszawa 1987.

Trempała J. (red.), *Psychologia rozwoju człowieka*, t. 2: *Charakterystyka okresów życia człowieka,* PWN, Warszawa 2014.

Maslow A., *W stronę psychologii istnienia,* Rebis Dom Wydawniczy, Warszawa 2004.

Harwas-Napierała B., Trempała J., *Psychologia rozwoju człowieka*, t. 3: *Rozwój funkcji psychicznych,* PWN, Warszawa 2014. Aronson, E., *Człowiek istota społeczna*, PWN, Warszawa 2009.	
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
Wykłady: zaliczenie pisemne: test wielokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna **(P_W01, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07,P_W08., P_U06)** **Ćwiczenia:** referat i dyskusja nad referatami do ćwiczeń **(P_W02, P_W04,P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U12)** prezentacja: przedstawienie (w parach) scenek sytuacyjnych, symulujących rozmowy z pacjentem/rodziną pacjenta **(P_U04, P_U05, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_K01, P_K02)** **Samokształcenie:** studiowanie literatury przedmiotowej oraz przygotowanie na jej podstawie (w parach) scenek sytuacyjnych, symulujących rozmowy z pacjentem/rodziną pacjenta **(P_U04, P_U05, P_U07, P_U08, P_U09, P_U11)**	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie referatu	5
Przygotowanie się do zaliczenia	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie prezentacji (scenki symulacyjnej)	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Socjologia I rok, semestr 1	B.10.S
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Sociology	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Podstawowa wiedza z zakresu nauk społecznych	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Celem kształcenia jest przybliżenie aspektów społecznych, odnoszących się do grup społecznych, ich funkcjonowania, stylów życia, zachowań kulturowych oraz współczesnych przekształceń społeczeństwa polskiego w kontekście problematyki zdrowotnej oraz aktualnych tendencji, dotyczących zachowań zdrowotnych oraz kultury zdrowotnej. Studenci powinni nabyć umiejętność kierowania zespołami ludzkimi. Przybliżone zostaną zachowania w zdrowiu i chorobie oraz socjologiczne aspekty starości i umierania. Omówione zostaną: istota rozmowy z pacjentem, ważność zachowań empatycznych, organizacja pracy własnej i innych, umiejętność pracy w grupie.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** omawia mające zastosowanie w pielęgniarstwie wybrane teorie i metody modelowania rzeczywistości z perspektywy socjologii; **P_W02** omawia wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych; **P_W03** charakteryzuje zakres interakcji społecznej i procesu socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu; **P_W04** definiuje pojęcia grupy, organizacji i instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu oraz zna zasady ich funkcjonowania; **P_W05** różnicuje pojęcia: dewiacja i zaburzenia ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej; **P_W06** definiuje i interpretuje zjawisko nierówności klasowej, etnicznej, płci i dyskryminacji; **P_W07** zna problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne	K.B.W2. K.B.W9. K.B.W10. K.B.W11. K.B.W12. K.B.W13. K.B.W15.
Umiejętności:	**P_U01** ocenia wpływ choroby, hospitalizacji i innych sytuacji trudnych na stan fizyczny, psychiczny i funkcjonowanie społeczne człowieka; **P_U02** analizuje postawy ludzkie, proces ich kształtowania i zmiany **P_U03** analizuje i krytycznie ocenia zjawisko	K.B.U2. K.B.U5. K.B.U15.

	dyskryminacji i rasizmu; **P_U04** kontroluje i koordynuje działania zapobiegające dewiacjom i patologii wśród dzieci i młodzieży; **P_U05** interpretuje działania w zakresie polityki zdrowotnej i społecznej prowadzonej przez państwo na rzecz zdrowia publicznego;	K.B.U16. K.B.U21.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu.	K.D.K2.

Treści programowe

Wykłady: 1. Socjologia ogólna i socjologie szczegółowe (w tym socjologia zdrowia, choroby i medycyny). 2. Kultura i jej rola w życiu społecznym, – kategorie, subkultura, kontrkultura, etnocentryzm, kultura masowa. 3. Jednostka a społeczeństwo- socjalizacja, konformizm, osobowość, postawy, grupy społeczne. 4. Interakcje społeczne a życie codzienne. 5. Zachowania zbiorowe: pojęcia i odmiany. Więź społeczna, jej komponenty i przemiany. Kontrola społeczna – formy, sankcje, konflikty, przestępczość i dewiacje. 7. Płeć kulturowa i seksualność. 8. Rodzina, jako podstawowa mikrostruktura społeczna. 9. Zmiany społeczne w perspektywie socjologicznej; innowacja, dyfuzja, ruchy społeczne.10. Rola społeczna, status społeczny, konflikt ról społecznych. Rola społeczna lekarza, pielęgniarki chorego. 12. Społeczny wymiar zdrowia i choroby. 13. Interakcje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem tych zachodzących w instytucjach medycznych. 14. Społeczne konsekwencje choroby i niepełnosprawności. 15. Społeczno-kulturowe, uwarunkowania zdrowia, choroby i zachowań zdrowotnych wynikające z różnic klasowych, etnicznych, demograficznych i religijnych.

Ćwiczenia: 1. Socjologia zawodów medycznych. Rola społeczna lekarza i pielęgniarki. 2. Nierówności społeczne a zdrowie/choroba. 3. Choroba jako przedmiot zainteresowania socjologii medycyny. 4. Społeczne koncepcje dewiacji. 5. Postawy społeczne wobec śmierci i umierania. 6. System medyczny w badaniach opinii społecznej. 7. Komunikacja z osobą chorą, pacjentem. 8. Empatia. 9. Trudności w komunikowania z chorymi, pacjentami. 10. Zachowania komunikacyjne i ich ważność w pracy/służbie pielęgniarskiej. 11. Socjologia choroby, medycyny. 12. Wsparcie instytucjonalne rodziny z problemami zdrowotnymi. 13. Rola społeczna pielęgniarki/pielęgniarza i jej uwarunkowania. 14. Rodzina wobec zdrowia i choroby. 15. Role społeczne w sytuacji choroby, niepełnosprawności. 16. Stres i sposoby radzenia sobie ze stresem.

Samokształcenie: studiowanie literatury i przygotowanie do symulacji „trudnej sytuacji" – (stres, rozmowa z chorym, wsparcie dla rodziny, poczucie odrzucenia, wchodzenie w określone role społeczne).

Zalecana literatura

Podstawowa:

Klingemann J., *Horyzonty zmiany zachowania nałogowego w Polsce*, Warszawa 2010.
Ostrowska A. (red.), *Socjologia medycyny. Podejmowane problemy, kategorie analizy,* Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa 2010.
Piątkowski W., Barański J. (red.), *Zdrowie i choroba. Wybrane problemy socjologii medycyny*, Atutm Wrocław 2002.
Szacka B., *Wprowadzenie do socjologii*, Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2008.
Tobiasz-Adamczyk B., *Wybrane elementy socjologii zdrowia i choroby,* Wydawnictwo UJ, Kraków 2000.

Uzupełniająca:

Kulik B.T., Wrońska I. (red.), *Zdrowie w medycynie i naukach społecznych*, Oficyna Wydawnicza Fundacji Uniwersyteckiej, Stalowa Wola 2000.
Nowak S., *Metodologia badań społecznych,* PWN, Warszawa 2012.
Ostrowska A., *Zdrowie i zachowania zdrowotne Polaków na początku XXI wieku* [w:]
Frysztacki K., Sztompka P. (red.), *Polska początku XXI wieku: przemiany kulturowe i cywilizacyjne*, Warszawa 2012.
Sokołowska M., *Socjologia medycyny*, PZWL, Warszawa 1986.
Skrzypek M., *Podstawy interdyscyplinarności w naukach o zdrowiu. Poznawcza tożsamość dyscyplin badających socjokulturowy wymiar zdrowia i choroby*, KUL, Lublin 2014.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
Wykłady: zaliczenie w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07**) **Ćwiczenia:** ocena ciągła, aktywność na zajęciach (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04**, P_U05, **P_K01**) praca pisemna problematyczna – ok. 3 stron formatu A4 na podane tematy przez prowadzącego zajęcia (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04**, **P_U05**, **P_K01**), **Samokształcenie:** przygotowanie symulacji sytuacji trudnej (**P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_U03, P_K01**)	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady, ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Przygotowanie scenek	5
Studiowanie literatury	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Pedagogika I rok, semestr 1	B.11.PED
Kierunek: pielęgniarstwo	**Nazwa modułu w języku polskim i angielskim**	
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Poziom studiów: licencjackie	General Pedagogy	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	Obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Profil kształcenia: praktyczny		
	Wymagania wstępne	
	wiedza z zakresu nauk humanistycznych na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	
Formy zajęć i liczba godzin: wykład: 30 godz.; ćwiczenia: 20 godz.; samokształcenie 10 godz.		**2**

Cele przedmiotu: wprowadzenie studentów w „świat" pedagogiki w szerokim tego słowa znaczeniu; wyjaśnienie pojęć konstytutywnych, istoty i fenomenu wychowania oraz wiedzy pedagogicznej zorientowanej na kształtowanie umiejętności pielęgniarskich; zapoznanie z głównymi uwarunkowaniami procesu wychowania i kształcenia; kształtowanie przekonania o integralności działalności pielęgnacyjnej i pedagogicznej pielęgniarki/pielęgniarza (np. rozumienie wychowania i opieki w pedagogice i analogicznie w pielęgniarstwie); budowanie/tworzenie atmosfery do samokształcenia – kształtowanie kompetencji interpretacyjnych i realizacyjnych.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student objaśnia podstawowe pojęcia i zagadnienia z pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania)	K.B.W16.
	P_W02 wykazuje znajomość procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej	K.B.W17.
	P_W03 zna problematykę metodyki edukacji zdrowotnej w odniesieniu do dzieci, młodzieży i dorosłych	K.B.W18.
	P_W04 rozumie procesy poznawcze i różnicuje zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne	K.B.W14.
Umiejętności:	**P_U01** zna psychospołeczne aspekty wychowania seksualnego i prorodzinnego	K.B.U8.
	P_U02 opracowuje projekty pielęgniarskich działań prozdrowotnych w środowisku zamieszkania, edukacji, pracy	K.B.U19.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2.

Treści programowe

Wykłady:
Wprowadzenie w problematykę wykładów; organizacja zajęć; warunki zaliczenia przedmiotu/literatura. Człowiek istotą społeczną - pacjent istotą (jednostką) bio-psycho-społeczną.

Pedagogika jako nauka o wychowaniu – granice rozwoju. Miejsce pedagogiki w systemie nauk. Problem dyscyplinowej tożsamości pedagogiki. Przedmiot badań pedagogiki, jej struktura i funkcje. Triada: wychowanie – socjalizacja – edukacja (zakres znaczeniowy pojęć). Kształcenie/samokształcenie, nauczanie, uczenie się. Metody i techniki badań pedagogicznych (wybrane) – obserwacja, wywiad, ankieta, eksperyment pedagogicznych, klasyczne i nieklasyczne techniki socjometryczne. Wychowanie jako zjawisko, fakt, rodzaj działalności społecznej i funkcja życia społecznego. Dynamizmy wychowania – ramowe ujęcie wychowania (ideał wychowania). Główne kierunki i nurty wychowania – progresywizm pedagogiczny, Nowe Wychowanie. Pedagogiczny obraz wychowania. Cele wychowania – istota, stanowienie celów. Taksonomia celów wychowania. Cele wychowania a wartości. Rodzina i szkoła jako środowisko wychowawcze. Metody i style wychowania. Trudności wychowawcze – rodzaje - i sposoby ich zapobiegania. Osobowość nauczyciela i jego rola społeczna. Pedagogiczne aspekty pracy z pacjentem i jego rodziną. Pielęgniarka i pacjent jako relacja nauczyciel – uczeń.

Ćwiczenia:

Pedagogika w systemie nauk - trójkąt nauk o człowieku. Zakres znaczeniowy pojęć – wychowanie – edukacja – socjalizacja. Ideał wychowania a rzeczywistość wychowawcza. Ramowe ujęcie wychowania (wg S. Kunowskiego). Wychowanie jako „szczególny typ relacji z drugim człowiekiem". Antypedagogika – romantyczny przewrót w wychowaniu ? Klasa szkolna jako układ społeczno-wychowawczy. Cele i fazy poznawania uczniów. Metody wychowania (wybrane). Uczeń trudny. Agresja i przemoc jako problem wychowawczy. Polska szkoła w XXI wieku – jaka jest - jaka mogłoby być. Style pracy nauczyciela a style pracy pielęgniarki.

Samokształcenie:

Analiza tekstów źródłowych oraz przeglądowych z zakresu pedagogiki; analiza wybranych form i metod wychowania – uwarunkowania psychologiczne, społeczne oraz pedagogiczne; synteza idei pedagogicznych; podejmowanie prób „twórczości" własnej; studiowanie literatury przedmiotu; przygotowanie projektu/prezentacji multimedialnej/scenariusza zajęć lub eseju do wybranych poniżej zagadnień:

- Formy organizacyjne pracy opiekuńczo-wychowawczej w wybranych zakładach opieki zdrowotnej.
- Zakres i znaczenie zadań pedagogicznych w pracy pielęgniarki.
- Zawód pielęgniarki jako specyficzny rodzaj pracy pedagogicznej.
- Poglądy Heleny Radlińskiej na wychowanie i jej wkład w rozwój pielęgniarstwa.
- Pielęgniarstwo i pedagogika to sztuka, misja czy powołanie ?
- Sytuacja dziecka chorego w szpitalu – organizacja pomocy w zakresie nauki.

Zalecana literatura:

Podstawowa:

Kwieciński Z., Śliwerski B., (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, Warszawa 2003.
Jaworska T., Leppert R., (red.), *Wprowadzenie do pedagogiki, Wybór tekstów,* Kraków 1998.
Kunowski S., *Podstawy współczesnej pedagogiki,* Warszawa 1993.
Śliwerski B., *Współczesne teorie i nurty wychowania,* Kraków, 1998.
Śliwerski B., *Pedagogika ogólna, Podstawowe prawidłowości,* rozdz. 8, s.198-203, Kraków 2001.

Uzupełniająca:

Konarzewski K., Kruszewski K., (red.), *Sztuka nauczania,* t. I i II, Warszawa 1991.
Kupisiewicz Cz., *Podstawy dydaktyki ogólnej,* Warszawa 1994.
Łobocki M., *Metody i techniki badań pedagogicznych,* Kraków 2000.
Piątkowska B., *Pedagogika, Skrypt dla studentów,* Wałbrzych 2004.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie pisemne: test – pytania otwarte; min. 60% poprawnych odpowiedzi= ocena pozytywna

1. objaśnić podstawowe pojęcia i zagadnienia z pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego **(P_W01)**
2. opisać teorie, formy i metody wychowania **(P_W02)**
3. podać przykłady trudności wychowawczych i opisać źródło ich powstawania **(P_W03, P_U01)**

4. opisać metody pracy opiekuńczo-wychowawczej w zakładach opieki zdrowotnej **(P_W03, P_W04)**
5. wykazać relacje między zawodem pielęgniarki a wiedzą pedagogiczną **(P-W02)**

Ćwiczenia: esej na podstawie przygotowanego projektu (do wyboru):

1. Kształtowanie relacji pielęgniarka-pacjent-pielęgniarka w środowisku pracy **(P_U02, P_K01)**
2. Istota edukacji prozdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych – zadania pielęgniarki (**P_W03, P_U02)**
3. Proces wychowania w zakładach opieki- rola pielęgniarki **(P_U01, P_U02)**
4. Autoedukacja i jej znaczenie w zawodzie pielęgniarki **(P_U02, P_K01)**

Samokształcenie: wykazanie się znajomością literatury przedmiotu, wykorzystywanej m.in. podczas dyskusji na zajęciach **(P_K01)**

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie się do zajęć	10
Przygotowanie projektu/eseju (wypowiedź pisemna)	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Prawo I rok, semestr 1	B.12.PRA
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Law	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Wiedza ogólna z zakresu prawa na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 20; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Przekazanie wiedzy z zakresu podstaw prawa medycznego dotyczącego wykonywania zawodu pielęgniarski zgodnie z krajowym systemem zdrowotnym; wykształcenie umiejętności interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w praktyce.
Koncepcje prawa. Definicje prawa. Źródła prawa. Przepisy prawa. Normy prawa.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** zna podstawowe pojęcia z zakresu prawa i jego miejsce w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy; **P_W02** zna na poziomie podstawowym problematykę wybranych kierunków polityki ochrony zdrowia w Polsce i w państwach członkowskich Unii Europejskiej; **P_W03** zna podstawy prawne wykonywania zawodów medycznych: prawa i obowiązki pielęgniarki, strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych, zadania samorządu w zakresie przyznawania prawa wykonywania zawodu i wydawania pozwolenia na wykonywanie indywidualnej lub grupowej praktyki pielęgniarskiej; **P_W04** różnicuje odpowiedzialność karną, cywilna i pracowniczą związaną z wykonywaniem zawodu pielęgniarki; **P_W05** zna Kartę Praw Pacjenta, Kartę Praw Człowieka i Kartę Praw dziecka.	K.B.W19. K.B.W20. K.B.W21. K.B.W22. K.B.W23.
Umiejętności:	P_U01 zna przepisy prawne dotyczące wykonywania zawodu pielęgniarski i udzielania świadczeń zdrowotnych; P_U02 zna możliwości stosowania odpowiedzialności zawodowej, karnej i cywilnej w zakresie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i udzielania świadczeń zdrowotnych;	K.B.U17. K.B.U18.

Kompetencje społeczne:	P_K01 systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu; P_K02 przestrzega praw pacjenta.	K.D.K2. K.D.K5.

Treści programowe

Wykłady:

1. Podstawowe pojęcia z zakresu prawa, system prawa, struktura aktów prawnych, wykładnia prawa. 2. Wybrane zagadnienia z zakresu prawa wspólnotowego.
3. Elementy prawa cywilnego – podstawowe definicje.
4. Podstawowe pojęcia z zakresu administracji publicznej.
5. Prawo wykonywania zawodów medycznych
6. Forma prawna wykonywania zawodu pielęgniarki.
7. Kodeks Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Ćwiczenia:

1. Systematyka i struktura prawa.
2. Źródła prawa wspólnotowego.
3. Prawa człowieka według konwencji międzynarodowych.
4. Odpowiedzialność w zawodach medycznych..
5. Karta Praw Pacjenta.
6. Karta Praw Człowieka.
7. Karta Praw Dziecka.

Samokształcenie: 1. Kształcenie o doskonalenie zawodowe pielęgniarek w Polsce. 2. Podstawy prawne wykonywania zawodów medycznych – procedura prawna uzyskiwania prawa wykonywania zawodu.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Karkowska D., *Prawo medyczne dla pielęgniarek*, WKP, Warszawa 2013.
Kubiak R., *Prawo medyczne*, C.H. Beck, Warszawa 2014.

Uzupełniająca:

Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U., nr 174, poz. 1039 z późn. zm.).
Ustawa z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o zawodzie pielęgniarki i położnej (Dz.U. 2014, poz. 1136).
Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz.U. 2011 r., nr 174, poz. 1038 z późn. zm.).
Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2011, nr 112, poz. 654 z późn. zm.).
Ustawa z dnia 27 kwietnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2004 r., nr 210, poz. 2135 z późn. zm.).

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie z oceną na podstawie kolokwium końcowego oraz aktywności na zajęciach **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_U01, P_U02)**
Ćwiczenia: zaliczenie z oceną na podstawie kolokwiów cząstkowych, obecności na zajęciach **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_U01, P_U02, P_K01, P_K02)**
Samokształcenie: zaliczenie na ocenę na podstawie przygotowanej prezentacji **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_U01, P_U02, P_K01, P_K02)**

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	40
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5

Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie:	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Zdrowie publiczne I rok, semestr 1	B.7.Z.P.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Public Health	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 30	**2**
Samokształcenie: 20	

Cele przedmiotu

Celem kształcenia jest przybliżenie koncepcji i zadań zdrowia publicznego oraz różnych aspektów definiowania zdrowia. Ukazanie czynników warunkujących stan zdrowia. Przedstawienie współczesnych zagrożeń zdrowia oraz organizacji systemu ochrony zdrowia w Polsce. Wykształcenie umiejętności projektowania pielęgniarskich działań prozdrowotnych w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy. Zapoznanie z pojęciem jakości opieki zdrowotnej i pielęgnowaniu oraz z kryteriami opieki zdrowotnej. Wykształcenie umiejętności przeprowadzenia oceny jakości opieki pielęgniarskiej dla potrzeb doskonalenia pielęgnowania. Zapoznanie z definicją obciążenia pracą, choroba zawodową i wypadkiem przy pracy. Wykształcenie umiejętności kontrolowania czynników obciążających w pracy pielęgniarki oraz sprzyjających występowaniu chorób zawodowych. Zapoznanie studenta z pojęciami: stanowisko pracy, odpowiedzialność, obowiązki, i uprawnienia, czas pracy, praca zmianowa, rozkład czasu pracy, standard opieki, procedura. Wykształcenie umiejętności różnicowania uprawnień, obowiązków zawodowych i powinności moralnych w zindywidualizowanej sytuacji podmiotu opieki.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** przedstawia genezę, założenia i zadania zdrowia publicznego w ramach systemowej koncepcji ochrony zdrowia;	K.B.W24.
	P_W02 wskazuje kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego;	K.B.W25.
	P_W03 Zna podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby;	K.B.W26.
	P_W04 klasyfikuje czynniki warunkujące zdrowie w ujęciu jednostkowym i globalnym;	K.B.W27.
	P_W05 omawia zasady racjonalnego żywienia w świetle najnowszych doniesień naukowych;	K.B.W28.
	P_W06 charakteryzuje istotę profilaktyki i prewencji chorób;	K.B.W29.
	P_W07 omawia podstawy organizacji Narodowego Systemu Zdrowia w Polsce	K.B.W30.
	P_W08 wyjaśnia założenia modeli edukacji zdrowotnej, w tym model medycyny rodzinnej i rolę i zadania pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej;	K.B.W31.

	P_W09 wymienia zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Polsce oraz wybranych krajach Unii Europejskiej;	K.B.W32.
	P_W10 określa swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy;	K.B.W33.
	P_W11 omawia strukturę i funkcje jednostek opieki zdrowotnej;	K.B.W34.
	P_W12 omawia pojęcia: stanowisko pracy, odpowiedzialność, obowiązki i uprawnienia, czas pracy; praca zmianowa; rozkład czasu pracy, standard opieki, procedura, algorytm;	K.B.W35.
	P_W13 charakteryzuje podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarskiej i rodzaje dokumentacji obowiązujących na pielęgniarskich stanowiskach pracy;	K.B.W36.
	P_W14 definiuje pojęcia: obciążenie pracą; choroba zawodowa; wypadek przy pracy;	K.B.W37.
	P_W15 wskazuje typowe etapy procesu poszukiwania pracy;	K.B.W38.
	P_W16 opisuje etapy planowania pracy własnej i ich znaczenie w rozwoju zawodowym;	K.B.W39.
	P_W17 definiuje pojęcie jakości w opiece zdrowotnej i pielęgnowaniu; różnicuje kryteria opieki zdrowotnej oraz pielęgniarskiej;	K.B.W40.
Umiejętności:	**P_U01** opracowuje zestawienia podstawowych determinantów zdrowia;	K.B.U1.
	P_U02 zna możliwości stosowania odpowiedzialności zawodowej, karnej i cywilnej w zakresie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i udzielania świadczeń zdrowotnych;	K.B.U18.
	P_U03 opracowuje projekty pielęgniarskich działań prozdrowotnych w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy;	K.B.U19.
	P_U04 ocenia globalne trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych, demograficznych;	K.B.U20.
	P_U05 interpretuje działania w zakresie polityki zdrowotnej i społecznej prowadzonej przez państwo na rzecz zdrowia publicznego;	K.B.U21.
	P_U06 dokonuje analizy i oceny funkcjonowania różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikowania źródeł ich finansowania;	K.B.U22.
	P_U07 projektuje metody i formy profilaktyki i prewencji chorób, oraz kształtowania prawidłowych zachowań zdrowotnych wobec różnych grup społecznych;	K.B.U23.
	P_U08 kontroluje czynniki obciążające w pracy pielęgniarki oraz sprzyjające występowaniu chorób zawodowych i wypadków przy pracy;	K.B.U24.
	P_U09 rozwija umiejętności aktywnego poszukiwania pracy (metody poszukiwania, curriculum vitae, list motywacyjny, rozmowa kwalifikacyjna, autoprezentacja);	K.B.U25.
	P_U10 przeprowadza ocenę jakości opieki pielęgniarskiej dla potrzeb doskonalenia	K.B.U26.

	pielęgnowania;	
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu.	K.D.K2.

Treści programowe

Wykłady: 1. Koncepcja zdrowia w medycynie i w naukach społecznych. 2. Zakres i zadania zdrowia publicznego oraz medycyny społecznej. 3. Założenia systemu ochrony zdrowia w Polsce4. Polityka społeczna a polityka zdrowotna. 5. Rozwój polityki zdrowotnej Wspólnoty Europejskiej. 6. Międzynarodowa polityka zdrowotna światowej Organizacji Zdrowia (WHO). 7. Promocja zdrowia i profilaktyka: jej znaczenie dla współczesnej koncepcji zdrowia. 8. Współczesne strategie opieki zdrowotnej i programy zdrowotne w realizacji zdrowia. 9. Organizacja pielęgniarskiego stanowiska pracy oraz pracy własnej. Dokumentacja opieki pielęgniarskiej. 10. Obciążenia na pielęgniarskich stanowiskach pracy. Praca zmianowa. 11. Ergonomiczna analiza pracy na pielęgniarskich stanowiskach pracy. 12. Ocena jakości i standardy praktyki pielęgniarskiej.

Ćwiczenia: 1. Typy uzależnień i ich wpływ na stan zdrowia. 2. Wpływ palenia tytoniu na zdrowie. 3. Choroby układu krążenia i ich profilaktyka. 4. Choroby nowotworowe i ich profilaktyka. 5. Zaburzenia zdrowia psychicznego i promocja zdrowia psychicznego. 6. Urazy, wypadki i zatrucia oraz ich profilaktyka. 7. Zagrożenia zdrowia rodziny. 8. Problemy zdrowotne i społeczne osób starszych. 10. Działania prewencyjne w opiece zdrowotnej. 11. Cele i zadania Narodowego Programu Zdrowia. 12. Krajowe Programy Profilaktyczne. 13. Geriatryczna opieka zdrowotna. 14. Zdrowie publiczne – udział społeczeństwa w jego koncepcji. Zagadnienia wprowadzające do przedmiotu zdrowie publiczne. Koncepcja Lalonda. Wielkie równanie Wildawskiego. 15. Czynniki determinujące korzystanie z opieki zdrowotnej.

Samokształcenie: 1. Zachowania zdrowotne związane z odżywianiem. 2. Definicje a i podział zachowań zdrowotnych. 3. Błędy żywieniowe społeczeństwa polskiego i ich zdrowotne następstwa. 4. Profilaktyczne zalecenia żywieniowe dla osób zdrowych. 5. Zachowania zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu: Wpływ alkoholu na organizm człowieka. Psychospołeczne następstwa nadużywania alkoholu. 5. Zachowania zdrowotne związane z paleniem tytoniu. Epidemiologia palenia tytoniu. 6. Konsekwencje zdrowotne nikotynizmu. Ustawa antynikotynowa. 7. Zachowania zdrowotne związane z aktywnością fizyczną. Aktywność fizyczna a zdrowie. 8. Wymagany biologicznie poziom aktywności fizycznej. 9. Przeciwwskazania do podejmowania aktywności fizycznej. 10. Czynniki ekologiczne a zdrowie: Zagrożenia środowiska naturalnego w Polsce. Sytuacja demograficzna w Polsce na tle demografii światowej.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Kulik T.B., Latalski M. (red.), *Zdrowie publiczne – podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauki o zdrowiu akademii medycznych*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002.

Ksykiewicz A.D. (red.), *Zarządzanie w pielęgniarstwie- podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauki o zdrowiu akademii medycznych,* Wydawnictwo Czelej, Lublin 2013.

Ksykiewicz A.D. (red.), *Podstawy organizacji pracy pielęgniarskiej – podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauki o zdrowiu akademii medycznych,* Wydawnictwo Czelej, Lublin 2004.

Kulik T.B., Latalski M., *Zdrowie publiczne*, PZWL, Warszawa 2015.

Zdrowie publiczne, red. A. Selińczak, Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2010.

Uzupełniająca:

Nosko J. (red.), *Zdrowie publiczne w zmieniającej się Europie i Polsce*, Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, Łódź 2004.

Leowski J., *Polityka zdrowotna a zdrowie publiczne*, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2009.

Felińczuk A., Fal A.M. (red.), *Zdrowie publiczne,* Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich, Wrocław 2010.

Wojtczak A., *Zdrowie publiczne*, PZWL, Warszawa 2009.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie wykładów w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01, P_W02, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W11, P_W12, P_W13, P_W16, P_W17**); kolokwium w formie opisowej: 5 pytań

otwartych (**P_W03, P_W10, P_W11, P_W12, P_W14, P_W15, P_W16**)
Ćwiczenia: wykonanie projektu na wybrany temat związany z szeroko ujętą problematyką zdrowia publicznego (efekty z zakresu wiedzy w zależności od wyboru tematu projektu; **P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09,P_U10, P_K01**)
Kryteria oceny pracy pisemnej (projektu):
1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu.
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarskiej i innej.
3. Poprawność terminologiczna i językowa.
4. Logiczny układ treści.
5. Dobór literatury.
Każda z kategorii punktowana w skali 0p.-5p. Maksymalna ilość punktów do uzyskania: 25p.
Ocena projektu wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry
Samokształcenie: wykazanie się znajomością literatury przedmiotu, wykorzystywanej m.in. do przygotowania projektu i przygotowania się do zaliczenia (efekty z zakresu wiedzy w zależności od wyboru tematu projektu**; P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_K01**)

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady, ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	60
Przygotowanie się do zajęć/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie projektu	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Filozofia i etyka zawodu pielęgniarki I rok, semestr 2	B.14.F.E.Z.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Philosophy and Ethics of Professional Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 20; ćwiczenia: 20	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z istotą etyki ogólnej i zawodowej, podstawowymi koncepcjami filozoficzno-etycznymi i antropologicznymi, przydatnymi w pracy pielęgniarki oraz przygotowanie do rozwiązywania problemów moralnych, pojawiających się w przyszłej pracy zawodowej.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student różnicuje przedmiot etyki ogólnej i zawodowej	K.B.W41.
	P_W02 posiada wiedzę z zakresu koncepcji filozoficzno-etycznych przydatnych w pielęgniarstwie (psychologiczno-personalistyczna, egzystencjalistyczna, personalistyczna, kosmiczno-ewolucyjna, etyka niezależna Tadeusza Kotarbińskiego)	K.B.W42.
	P_W03 charakteryzuje istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych, istotnych w pracy pielęgniarki	K.B.W43.
	P_W04 zna problematykę etyki normatywnej, w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych, istotnych w pracy pielęgniarki	K.B.W44.
	P_W05 rozumie treść kodeksu etyki pielęgniarki	K.B.W45.
Umiejętności:	**P_U01** różnicuje zakres uprawnień, obowiązków zawodowych i powinności moralnych w zindywidualizowanej sytuacji podmiotu opieki	K.B.U27.
	P_U02 szanuje godność osoby ludzkiej w relacji z podopiecznym i jego rodziną	K.B.U28.
	P_U03 dba o rozwój moralny i kształtowanie sumienia	K.B.U30.
	P_U04 wie, jak rozwiązywać dylematy moralne w praktyce zawodowej	K.B.U29.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece	K.D.K1.
	P_K02 wykazuje odpowiedzialność moralną za	K.D.K4.

	człowieka i wykonywanie zadań zawodowych	

Treści programowe

Wykłady: Pojęcie, działy i kierunki rozwoju filozofii. Filozofia starożytna – pytanie o arche, intelektualizm etyczny Sokratesa, spór między Platonem a Arystotelesem, hedonizm Epikura. Filozofia św. Augustyna jako kontynuacja myśli Platona. św. Tomasz z Akwinu i jego związki filozoficzne z Arystotelesem. Podstawowe pytania filozofii nowożytnej: Kartezjusz i Pascal, Kant i Hegel. Spór racjonalistów z empirystami. Wybrane nurty filozofii współczesnej: egzystencjalizm (Kierkegaard, Heidegger i Sartre), personalizm (Mari-tain, Mounier i Wojtyła – implikacje dla etyki medycznej) i utylitaryzm (źródła utylitaryzmu – Bentham, Mill; współczesny utylitaryzm etyczny w medycynie)

Ćwiczenia: Historyczne uwarunkowania rozwoju etyki pielęgniarskiej. Etyka jako nauka filozoficzna- wprowadzenie i wyjaśnienie podstawowych pojęć. Podstawowe koncepcje w medycynie i pielęgniarstwie- analiza przypadków w odniesieniu do pracy zawodowej pielęgniarki. Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki (ICN, Polska), analiza norm kodeksowych – odpowiedzialność zawodowa pielęgniarki. Prawa pacjenta – pojęcie, dokumenty międzynarodowe i krajowe, analiza poszczególnych praw w kontekście pracy pielęgniarki. Prawa dziecka w szpitalu, prawa chorego psychicznie, prawa umierającego, prawa w związku z transplantacją. Dylematy w pracy pielęgniarki- podejmowanie decyzji etycznych. Wzorce osobowe w pielęgniarstwie. Problemy bioetyczne w medycynie: prokreacja wspomagana, eksperymenty medyczne, transplantacja, uporczywa terapia, eutanazja.

Samokształcenie: Analiza literatury przedmiotowej, wskazanej przez prowadzącego w trakcie wykładów i ćwiczeń oraz w sylabusie przedmiotu

Zalecana literatura

Podstawowa:

Tatarkiewicz W., *Historia filozofii*, t. 1–3, PWN, Warszawa 2009.

Dobrowolska B., *Wprowadzenie do medycznej etyki troski*, Branta, Bydgoszcz 2010 [dokument online].

Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczpospolitej Polskiej, NRPiP, 2003

Kodeks etyki dla pielęgniarek ICN, 2012 (http://www. Izbapiel.org.pl)

Ustawa chorego o ochronie zdrowia psychicznego, z dn. 10 sierpnia 1994 r., t.j. 01.01.2012 r.

Europejska Karta Praw Dziecka Hospitalizowanego

Fry S.T., Johnstone M.J., *Etyka w praktyce pielęgniarskiej. Zasady podejmowania decyzji etycznych,* Makmed, Lublin 2009.

Kazusy etyczne wraz z analizą, http://www.incet.uj.edu.pl

Uzupełniająca:

Karkowska D., *Prawa pacjenta*, Woltars Kluwers, Warszawa 2009.

Szewczyk K., *Dobro, zło i medycyna. Filozoficzne podstawy bioetyki kulturowej*, PWN, Warszawa-Łódź 2001.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru : min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04,P_W05, P_U04**)

Ćwiczenia: zaliczenie w formie pisemnej: esej refleksyjny – temat do wyboru:

1. Prezentacja wzoru osobowego w pielęgniarstwie **(P_U01)**
2. Dylematy etyczne w pracy pielęgniarek. Modele podejmowania decyzji etycznych **(P_U04, P_K01)**
3. Poszanowanie praw pacjenta- analiza przypadków **(P_U02, P_U03, P_K02)**

Samokształcenie: Wykształcenie umiejętności ponoszenia odpowiedzialności moralnej za człowieka i wykonywanie zadań z poszanowaniem godności i należnych praw poprzez analizę kodeksu etyki zawodowej pielęgniarek i położnych, dokumentów międzynarodowych i krajowych, dotyczących praw pacjenta. Wykształcenie umiejętności stosowania kodeksu etyki w praktyce zawodowej **(P_U01, P_U02, P_K01, P_K02)**

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	40
Przygotowanie się do zajęć	5

Przygotowanie się do zaliczenia	5
Przygotowanie eseju refleksyjnego (wypowiedź pisemna)	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury przedmiotowej	5
Analiza kodeksu pielęgniarek i położnych oraz dokumentów dotyczących praw pacjenta	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Język angielski 1 I rok, semestr 1	B.15.J.A.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	English Language I	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia	**Wymagania wstępne**	
	Student posiada podstawy wiedzy z zakresu gramatyki języka obcego, potrafi komunikować się w stopniu średnio/zaawansowanym w danym języku oraz ma świadomość znaczenia posługiwania się językiem obcym we współczesnym świecie.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Ćwiczenia: 50	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Poszerzenie kompetencji językowych w zakresie języka obcego, które odnoszą się do form gramatycznych, leksykalnych, sprawnej komunikacji oraz otwartości na wyzwania współczesnego rynku pracy. Student potrafi dokonać szczegółowego opisu sytuacji związanej z pracą zawodową. Nabycie praktycznych umiejętności posługiwania się specjalistycznym słownictwem w zakresie nauk medycznych.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** zna język angielski na poziomie biegłości językowej B1 Europejskiego systemu Opisu kształcenia Językowego.	K.B.W46.
Umiejętności:	**P_U01** analizuje piśmiennictwo w języku angielskim; **P_U02** porozumiewa się w języku angielskim w sposób odpowiadający poziomowi biegłości B1 Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego.	K.B.U32. K.B.U33.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.	K.D.K2.

Treści programowe

Ćwiczenia: 1. Czasy teraźniejsze i przeszłe: Present Simple; Present Continuous; Past Simple; Past Continuous; formy wyrażania przyszłości; czasowniki modalne. 2. Zdania rozkazujące, wykrzyknikowe, warunkowe (zdania w stronie biernej); pytania pośrednie/pytania typu *question tags.* 3. Konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe (wyrażenia oznaczające ilość/przymiotnik – stopniowanie/przysłówek – stopniowanie/przyimek/zaimek/liczebnik. 4. Nabycie umiejętności językowych na poziomie B1 związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki/pielęgniarza. Zagadnienia praktyczne: charakterystyka zewnętrzna i wewnętrzna człowieka, części ciała, organy wewnętrzne; zdrowie i samopoczucie; najczęstsze problemy zdrowotne; personel medyczny i zadania poszczególnych członków personelu; w szpitalu: nazwy oddziałów, ich specyfika; wyposażenie, sprzęt; procedura przyjęcia pacjenta do szpitala: wypełnianie dokumentów, wywiad z pacjentem; postępowanie w nagłych przypadkach, pierwsza pomoc; objawy różnych chorób i problemów zdrowotnych; opieka nad pacjentami w podeszłym wieku; zdrowie i odżywianie; układ

krwionośny; opieka nad umierającymi; zasady higieny; opieka nad pacjentami z chorobami umysłowymi; monitorowanie pacjenta; środki farmakologiczne; alternatywne metody terapii. **Samokształcenie**: poszerzanie słownictwa specjalistycznego w zakresie nauk medycznych.	
Zalecana literatura	
Podstawowa: Austin D., Crosfield T., *English for Nurses: podręcznik dla studentów i pielęgniarek*, PZWL, Warszawa 2007. Allum V., McGaar P., *Cambridge English for Nursing*.	
Uzupełniająca: Murphy R., *English Grammar in Use,* Cambridge University Press, 2012. Polecane strony internetowe Test Your Professional English Medical, Longman/Pearson Education.	
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
Ćwiczenia: zaliczenie na ocenę na podstawie ocen cząstkowych zdobytych w ciągu semestru z prac pisemnych, odpowiedzi ustnych, zadań, aktywności na zajęciach oraz frekwencji (**P_W01, P_U01, P_U02, P_K01).** **Samokształcenie:** test językowy z zakresu słownictwa specjalistycznego (**P_W01, P_U01, P_U02, P_K01**)	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Słownictwo specjalistyczne	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Język angielski 2 I rok, semestr 2	B.16.J.A.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Kierunek: Pielęgniarstwo	English Language II	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
Poziom studiów: studia I stopnia	Student posiada podstawy wiedzy z zakresu gramatyki języka obcego, potrafi komunikować się w stopniu średnio-zaawansowanym w danym języku oraz ma świadomość znaczenia posługiwania się językiem obcym we współczesnym świecie.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Ćwiczenia: 50	**2**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu

Poszerzenie kompetencji językowych w zakresie języka obcego, które odnoszą się do form gramatycznych, leksykalnych, sprawnej komunikacji oraz otwartości na wyzwania współczesnego rynku pracy. Student potrafi dokonać szczegółowego opisu sytuacji związanej z pracą zawodową. Nabycie praktycznych umiejętności posługiwania się specjalistycznym słownictwem w zakresie nauk medycznych.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** zna język angielski na poziomie biegłości językowej B1 Europejskiego systemu Opisu kształcenia Językowego.	K.B.W46.
Umiejętności:	**P_U01** analizuje piśmiennictwo w języku angielskim; **P_U02** porozumiewa się w języku angielskim w sposób odpowiadający poziomowi biegłości B1 Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego.	K.B.U32. K.B.U33.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.	K.D.K2.

Treści programowe

Ćwiczenia: 1. Czasy teraźniejsze i przeszłe: Past Simple; Past Continuous; formy wyrażania przyszłości; czasowniki modalne. 2. Zdania rozkazujące, wykrzyknikowe, warunkowe (zdania w stronie biernej); pytania pośrednie; pytania typu *question tags. 3.* Konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe (wyrażenia oznaczające ilość; przymiotnik – stopniowanie; przysłówek – stopniowanie; przyimek; zaimek; liczebnik). 4. Nabycie umiejętności językowych na poziomie B1 związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki/pielęgniarza. Zagadnienia praktyczne: personel medyczny i zadania poszczególnych członków personelu; w szpitalu: nazwy oddziałów, ich specyfika; wyposażenie, sprzęt; procedura przyjęcia pacjenta do szpitala: wypełnianie dokumentów, wywiad z pacjentem; postępowanie w nagłych przypadkach, pierwsza pomoc; objawy różnych chorób i problemów zdrowotnych; opieka nad pacjentami w podeszłym wieku; zdrowie i odżywianie; układ krwionośny; opieka nad umierającymi; zasady higieny; opieka nad pacjentami z chorobami umysłowymi; monitorowanie pacjenta; środki farmakologiczne; alternatywne metody terapii.

Samokształcenie: poszerzanie słownictwa specjalistycznego w zakresie nauk medycznych.	
Zalecana literatura	
Podstawowa: Austin D., Crosfield T., *English for Nurses: podręcznik dla studentów i pielęgniarek*, PZWL, Warszawa 2007. Allum V., McGaar P., *Cambridge English for Nursing*.	
Uzupełniająca: Murphy R.*, English Grammar in Use,* Cambridge University Press, 2012. Polecone strony internetowe. Test Your Professional English Medical, Longman/Pearson Education.	
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
Ćwiczenia: egzamin ustny, poprzedzony zaliczeniem umiejętności bieżących zdobywanych podczas realizacji ćwiczeń; obecność na zajęciach i aktywny udział w ćwiczeniach; jedno kolokwium semestralne po zakończeniu realizacji treści programowych; dokonane przez prowadzącego, nie później niż na ostatnich ćwiczenia **(P_W01, P_U01, P_U02)** **Samokształcenie:** test językowy z zakresu słownictwa specjalistycznego (**P_W01, P_U01, P_U02, P_K01**)	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Słownictwo specjalistyczne	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

Moduł C. Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Podstawy pielęgniarstwa 1 I rok, semestr 1	C.17.P.P.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Fundamentals of Nursing I	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Podstawy biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 45, ćwiczenia:30	**4**
Samokształcenie: 45	
Zajęcia praktyczne: 20	**1**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest wprowadzenie do wykonywania zawodu oraz kształtowanie umiejętności wykonywania czynności pielęgniarskich zgodnie z procedurami.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** wskazuje uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa z perspektywy czasu (przeszłość, teraźniejszość, przyszłość) na tle transformacji opieki	K.C.W1.
	P_W02 omawia istotę współczesnego pielęgniarstwa w wymiarze teoretycznym i praktycznym oraz proces jego profesjonalizacji	K.C.W2.
	P_W03 definiuje pielęgnowanie oraz określ w nim miejsce wspierania, pomagania i towarzyszenia	K.C.W3.
	P_W04 charakteryzuje rolę i funkcje zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki zdrowotnej	K.C.W4.
	P_W05 opisuje proces pielęgnowania (istota, etapy, zasad stosowania) i primary nursing (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarskiej	K.C.W5.
	P_W06 zna i stosuje klasyfikacje diagnoz pielęgniarskich	K.C.W6.
	P_W07 określa istotę opieki pielęgniarskiej opartej o założenia teoretyczne F. Nightingale, V. Henderson, D. Orem, C. Roy i B. Neuman oraz innych teorii klasycznych pielęgniarstwa	K.C.W7.
	P_W08 różnicuje udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w prosie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji	K.C.W8.
	P_W09 wyjaśnia zakres działań pielęgniarki w zależności od stanu pacjenta, w tym: długotrwale unieruchomionego, z bólem, gorączką, zaburzeniami snu	K.C.W9.

	P_W10 różnicuje zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu **P_W11** opisuje istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, niebezpieczeństwa, obowiązujące zasady i strukturę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarskich	K.C.W10. K.C.W12.
Umiejętności:	**P_U01** proponuje model pielęgnowania i stosuje w praktyce wybrane teorie pielęgniarstwa **P_U02** gromadzi informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów bezpośrednich i pośrednich (skale), analizy dokumentacji (w tym analizy badań diagnostycznych), badania fizykalnego w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarskiej **P_U03** wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi, a także inne testy paskowe **P_U04** oznacza glikemię za pomocą gleukometru **P_U05** ustala cele i plan opieki nad człowiekiem chorym lub niepełnosprawnym **P_U06** planuje i realizuje opiekę pielęgniarską wspólnie z chorym lub niepełnosprawnym i jego rodziną **P_U07** monitoruje stan zdrowia pacjenta na wszystkich etapach jego pobytu w szpitalu lub innych placówkach opieki zdrowotnej, między innymi przez ocenę podstawowych parametrów życiowych: temperatury, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu i świadomości, masy ciała i wzrostu **P_U08** dokonuje bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i skuteczności działań pielęgniarskich **P-U09** przechowuje leki zgodnie z obowiązującymi standardami **P_U10** podaje choremu leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza oraz oblicza dawki leków **P_U11** pomaga choremu w jedzeniu, wydalaniu, poruszaniu się i dbaniu o higienę osobistą **P_U12** pielęgnuje skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosuje kąpiele lecznicze **P_U13** dobiera technikę i sposoby zakładania opatrunków na rany, w tym wykorzystuje bandażowanie **P_U14** wykorzystuje różne techniki karmienia pacjenta **P_U15** wykonuje zabiegi doodbytnicze – lewatywę, wlewkę, kroplówkę, suchą rurkę do odbytu **P_U16** zakłada cewnik do pęcherza moczowego, monitoruje diurezę, usuwa cewnik, wykonuje płukanie pęcherza moczowego **P-U17** układa chorego w łóżku pozycjach terapeutycznych i zmienia te pozycje	K.C.U1. K.C.U2. K.C.U3. K.C.U4. K.C.U5. K.C.U6. K.C.U7. K.C.U8. K.C.U9. K.C.U10. K.C.U11. K.C.U12. K.C.U13. K.C.U14. K.C.U15. K.C.U16. K.C.U17.

	P_U18 wykonuje gimnastykę oddechową i drenaż złożeniowy, inhalację i odśluzowywanie dróg oddechowych	K.C.U18.
	P_U19 wykonuje nacieranie, oklepywanie i inne techniki masażu klasycznego, ćwiczeni czynne i bierne	K.C.U19.
	P_U20 zapewnia choremu bezpieczne otoczenie	K.C.U20.
	P_U21 stwarza choremu warunki do snu i wypoczynku	K.C.U21.
	P_U22 wykonuje płukanie oka i ucha	K.C.U22.
	P_U23 podłącza i obsługuje z stawy do kroplowych wlewów dożylnych	K.C.U23.
	P_U24 zakłada zgłębnik do żołądka i odbarcza treści	K.C.U24.
	P_U25 stosuje zabiegi przeciwzapalne i bańki lekarskie	K.C.U25.
	P_U26 zakłada i usuwa cewnik z żył obwodowych	K.C.U26.
	P_U27 monitoruje, ocenia i pielęgnuje miejsce wkłucia centralnego, obwodowego i portu naczyniowego	K.C.U27.
	P _U28 wykonuje pulsoksymetrię i kapnometrię	K.C.U28.
	P_U29 asystuje lekarzowi przy badaniach diagnostycznych: nakłuciu jamy brzusznej, opłucnej, pobieraniu szpiku i punkcji lędźwiowej	K.C.U29.
	P_U30 pobiera materiał do badań laboratoryjnych i bakteriologicznych	K.C.U30.
	P_U31 wykonuje kąpiel noworodka i niemowlęcia oraz monitoruje jego rozwój	K.C.U31.
	P_U32 przygotowuje siebie i sprzęt do instrumentowania i zmiany opatrunku na ranie	K.C.U32.
	P_U33 prowadzi dokumentację opieki pielęgniarskiej, w tym historię pielęgnowania, kartę obserwacji, kartę gorączkową, książkę raportów, kartę profilaktyki i leczenia odleżyn	K.C.U33.
	P_U34 odnotowuje wykonanie zleceń w karcie zleceń lekarskich	K.C.U34.
	P_U35 pomaga pacjentowi w adaptacji do warunków panujących w szpitalu i w innych przedsiębiorstwach podmiotu leczniczego	K.C.U35.
	P_U36 Posiada umiejętności doboru środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i umiejętności umożliwiające wystawianie recept na środki spożywcze przeznaczenia żywieniowego niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz potrafi udzielić informacji o ich stosowaniu	K.C.U69.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece	K.D.K1.
	P_K02 systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2.
	P_K03 przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece	K.D.K3.
	P_K04 wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych	K.D.K4.
	P_ K05 przestrzega praw pacjenta	K.D.K5.
	P_K06 rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe	K.D.K6.

	P_K07 przestrzega tajemnicy zawodowej **P_K08** przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami	K.D.K7. K.D.K10.

Treści programowe

Wykłady: 1.Pielęgniarstwo – podstawowe pojęcia i definicje dotyczące pielęgniarstwa. Ewolucja pojęcia, definiowanie zdrowia i choroby a pielęgniarstwo. Istota i misja pielęgniarstwa. Pielęgniarstwo jako zawód, profesja, nauka, sztuka

2.Pielęgniarstwo - rozwój pielęgniarstwa na świecie i w Polsce. Determinanty rozwoju pielęgniarstwa. Edukacja w pielęgniarstwie w przeszłości a nowoczesne standardy kształcenia. Tożsamość zawodowa, symbole i tradycje zawodowe, organizacje i stowarzyszenia zawodowe, kodeks etyki zawodowej.

3.Pielęgniarstwo – wybrane teorie pielęgniarstwa (model Florencji Nightingale, Doroty Orem, Virginii Henderson, Calisty Roy, Madelaine Leiniger, Betty Newman). Problemy współczesnego pielęgniarstwa. Działaność naukowa w pielęgniarstwie, pielęgniarstwo oparte na faktach.

4.Pielęgniarka – świadczeniodawca opieki pielęgniarskiej. Istota działaności zawodowej. Kwalifikacje i kompetencje pielęgniarki. Role, funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki. Profesjonalizacja zawodu – autonomia pielęgniarki. Miejsce pielęgniarki w zespole terapeutycznym – holizm w opiece pielęgniarskiej. Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia, rehabilitacji.

5.Pacjent – biorca opieki pielęgniarskiej. Podmiot opieki w pielęgnowaniu, autonomia podmiotu opieki. Komunikowanie się w opiece nad biorcą opieki.

6. Pielęgnowanie – istota działalności praktycznej. Pielęgnowanie ukierunkowane na potrzeby, na problemy, na stan. Pielęgnowanie tradycyjne a pielęgnowanie zindywidualizowane. Primary Nursing. Diagnoza pielęgniarska. Klasyfikacja diagnoz pielęgniarskich. Pielęgnowanie zindywidualizowane – istota, cechy, etapy, zasady, dokumentowanie.

7.Podstawy prawne wykonywania zawodu – dokumenty regulujące działalność zawodową. Zakres świadczeń samodzielnych pielęgniarki. Respektowanie praw pacjenta. Odpowiedzialność zawodowa, służbowa, cywilna, karna. Samorząd zawodowy.

8.Jakość w opiece pielęgniarskiej – przedmiot i kryteria oceny. Metody zapewniania jakości opieki pielęgniarskiej. Standardy, procedury, algorytmy jako elementy zapewnienia jakości opieki pielęgniarskiej.

Ćwiczenia:

Pracownia Umiejętności Pielęgniarskich

1.Kształtowanie umiejętności z zakresu profilaktyki zakażeń wewnątrzszpitalnych i wewnątrzoddziałowych:

a) technika higienicznego mycia rąk

b) technika zakładania rękawiczek ochronnych

c) segregacja odpadów medycznych

2. Zapewnienie komfortu pacjentowi:

a) słanie łóżka pustego przez 1 i 2 pielęgniarki

b) przygotowanie łóżka na przyjęcie pacjenta w oddział

c) słanie łóżka z pacjentem przez 1 i 2 pielęgniarki

d) zmiana bielizny pościelowej łóżka pustego i z pacjentem

e) zmiana bielizny osobistej pacjenta

3.Zapewnienie czystości ciała pacjenta w zależności od stopnia wydolności samoobsługowej:

a) kąpiel pacjenta –kąpiel w wannie i pod natryskiem

b) mycie ciała pacjenta w łóżku – twarz, k.górne, brzuch, klatka piersiowa, k.dolne, krocze narządy płciowe zewnętrzne, pielęgnacja tworów skóry- pielęgnacja paznokci stóp i dłoni

c) mycie głowy, zakładanie czepca

d) toaleta j. ustnej u chorego przytomnego i nieprzytomnego, pielęgnacja błony śluzowej j. ustnej
e) toaleta całego ciała ciężko chorego/ nieprzytomnego w łóżku
4.Pomoc w utrzymaniu aktywności fizycznej i bezpieczeństwa pacjenta
a) ułożenie pacjenta w łóżku w różnych pozycjach z zastosowaniem udogodnień
b) techniki profilaktyki odleżyn i odparzeń
b) przyrządowe i bez przyrządowe metody przemieszczania pacjenta
c) transport pacjenta
5.Gromadzenie informacji na temat stanu zdrowia pacjenta
a) ocena stanu powłok skórnych pacjenta
b) metody oceny zagrożenia odleżynami
c) ocena stanu świadomości , wzroku, słuchu
d) monitorowanie podstawowych parametrów życiowych(technika pomiaru tętna, ciśnienia tętniczego, temperatury i oddechu)
e) pomiary antropometryczne (masa ciała, wzrost)

Samokształcenie:
1.Technika i zasady stosowania zabiegów p/zapalnych:
a) stosowanie zimna suchego i wilgotnego -prezentacja multimedialna +pokaz (5 godzin)
b) stosowanie ciepła suchego i wilgotnego- prezentacja multimedialna+ pokaz(5 godzin)
c) stosowanie baniek ogniowych i bezogniowych- technika i zasady konspekt +film instruktażowy (15 godzin)
Zajęcia praktyczne:
1. Poznanie specyfiki i topografii oddziału szpitalnego oraz zadań zespołu terapeutycznego
a) zapoznanie się z dokumentacją oddziału
b) procedura przechowywania dokumentacji oraz formy jej prowadzenia
2.Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktu z pacjentem, jego rodziną i członkami zespołu terapeutycznego, przyjęcie pacjenta w oddział,
3. Zbieranie informacji o chorym:
a) wywiad , obserwacja, pomiar podstawowych parametrów życiowych, analiza dokumentacji medycznej
4.Rozpoznanie problemów zdrowotnych i pielęgnacyjnych pacjenta
5.Planowanie i realizacja działań opiekuńczo- pielęgnacyjnych pacjenta
6.Wypis pacjenta z oddziału
a) edukacja pacjenta i jego rodziny

Zalecana literatura

Podstawowa:
Ciechaniewicz W., (red.), *Pielęgniarstwo. Ćwiczenia. Podręcznik dla studiów medycznych*, t II, PZWL, Warszawa 2006.
Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K. (red), *Podstawy pielęgniarstwa,* t. II, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2013.
Kózka M., Płaszewska-Żywko L., *Procedury pielęgniarskie*, PZWL, Warszawa 2014.

Uzupełniająca:
Górajek-Jóźwik J., *Wprowadzenie do diagnozy pielęgniarskiej*, PZWL, Warszawa 2007.
Kózka M., Płaszewka-Żywko L., *Diagnozy i interwencje pielęgniarskie*, PZWL, Warszawa 2014.
Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Modele opieki pielęgniarskiej nad chorym dorosłym, PZWL,
Zahradniczek K. (red.), *Pielęgniarstwo*, PZWL, Warszawa 2006.
Szwałkiewicz E. Zasady podnoszenia i przemieszczania pacjentów. Przewodnik dla pielęgniarek. Wrocław 2000

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: obecność na zajęciach + aktywność na zajęciach + test jednokrotnego wyboru, 30 pytań,

skala ocen: 30 pkt. – (bdb), 29 - 28pkt.-(+db), 27-24pkt. –(db), 23 –22pkt. – (+dost), 21 -18pkt. – (dost), 17 i mniej pkt. – ndst.(min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna) **(P_W01 – P_W11)**

Samokształcenie: Diagnoza pielęgniarska w wybranej sytuacji klinicznej – 20 godzin, znajomość literatury niezbędna do przygotowania pracy z samokształcenia oraz kolokwiów cząstkowych i egzaminu końcowego **(P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U36)**

Ćwiczenia: 4 kolokwia pisemne, min. 60 %= ocena pozytywna+ test praktyczny w warunkach symulowanych **(P_U01 – P_U36)**

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W11**; **P_U01 – P_U36; P_K01 – P_K08)**

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki paliatywnej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
2. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	75
Przygotowanie się do zajęć	10
Studiowanie literatury	5
samokształcenie	
Analiza literatury przedmiotowej	15
Przygotowanie się do zaliczenia	30
Liczba punktów ECTS	**4**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40
Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**1**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Podstawy pielęgniarstwa 2 I rok, semestr 2	C.17.P.P.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Fundamentals of Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Wiedza i umiejętności z zakresu Podstaw pielęgniarstwa I	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 30	**2**
Samokształcenie: 45	
Zajęcia praktyczne: 60	**3**
Praktyki zawodowe: 120	**3**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest dalsze kształtowanie umiejętności wykonywania czynności pielęgniarskich i wdrażanie do wykonywania zawodu pielęgniarki.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** zna i stosuje klasyfikacje diagnoz pielęgniarskich	K.C.W6.
	P_W02 określa istotę opieki pielęgniarskiej opartej o założenia teoretyczne F. Nightingale, V. Henderson, D. Orem, C. Roy i B. Neuman oraz innych teorii klasycznych pielęgniarstwa	K.C.W7.
	P_W03 różnicuje udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w prosie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji	K.C.W8.
	P_W04 wyjaśnia zakres działań pielęgniarki w zależności od stanu pacjenta, w tym: długotrwale unieruchomionego, z bólem, gorączką, zaburzeniami snu	K.C.W9.
	P_W05 różnicuje zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu	K.C.W10.
	P_W06 opisuje istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, niebezpieczeństwa, obowiązujące zasady i strukturę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarskich	K.C.W12.
Umiejętności:	**P_U01** proponuje model pielęgnowania i stosuje w praktyce wybrane teorie pielęgniarstwa	K.C.U1.
	P_U02 gromadzi informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów bezpośrednich i pośrednich (skale), analizy dokumentacji (w tym analizy badań diagnostycznych), badania fizykalnego w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i	K.C.U2.

	sformułowania diagnozy pielęgniarskiej	
	P_U03 wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi, a także inne testy paskowe	K.C.U3.
	P_U04 oznacza glikemię za pomocą gleukometru	K.C.U4.
	P_U05 ustala cele i plan opieki nad człowiekiem chorym lub niepełnosprawnym	K.C.U5.
	P_U06 planuje i realizuje opiekę pielęgniarską wspólnie z chorym lub niepełnosprawnym i jego rodziną	K.C.U6.
	P_U07 monitoruje stan zdrowia pacjenta na wszystkich etapach jego pobytu w szpitalu lub innych placówkach opieki zdrowotnej, między innymi przez ocenę podstawowych parametrów życiowych: temperatury, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu i świadomości, masy ciała i wzrostu	K.C.U7.
	P_U08 dokonuje bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i skuteczności działań pielęgniarskich	K.C.U8.
	P-U09 przechowuje leki zgodnie z obowiązującymi standardami	K.C.U09.
	P_U10 podaje choremu leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza oraz oblicza dawki leków	K.C.U10.
	P_U11 pomaga choremu w jedzeniu, wydalaniu, poruszaniu się i dbaniu o higienę osobistą	K.C.U11.
	P_U12 pielęgnuje skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosuje kąpiele lecznicze	K.C.U12.
	P_U13 dobiera technikę i sposoby zakładania opatrunków na rany, w tym wykorzystuje bandażowanie	K.C.U13.
	P_U14 wykorzystuje różne techniki karmienia pacjenta	K.C.U14.
	P_U15 wykonuje zabiegi doodbytnicze – lewatywę, wlewkę, kroplówkę, suchą rurkę do odbytu	K.C.U15.
	P_U16 zakłada cewnik do pęcherza moczowego, monitoruje diurezę, usuwa cewnik, wykonuje płukanie pęcherza moczowego K	K.C.U16.
	P-U17 układa chorego w łóżku pozycjach terapeutycznych i zmienia te pozycje	K.C.U17.
	P_U18 wykonuje gimnastykę oddechową i drenaż złożeniowy, inhalację i odśluzowywanie dróg oddechowych	K.C.U18.
	P_U19 wykonuje nacieranie, oklepywanie i inne techniki masażu klasycznego, ćwiczeni czynne i bierne	K.C.U19.
	P_U20 zapewnia choremu bezpieczne otoczenie	K.C.U20.
	P_U21 stwarza choremu warunki do snu i wypoczynku	K.C.U21.
	P_U22 wykonuje płukanie oka i ucha	K.C.U22.
	P_U23 podłącza i obsługuje z stawy do kroplowych wlewów dożylnych	K.C.U23.
	P_U24 zakłada zgłębnik do żołądka i odbarcza treści	K.C.U24.
	P_U25 stosuje zabiegi przeciwzapalne i bańki lekarskie	K.C.U25.

	P_U26 zakłada i usuwa cewnik z żył obwodowych **P_U27** monitoruje, ocenia i pielęgnuje miejsce wkłucia centralnego, obwodowego i portu naczyniowego **P_U28** wykonuje pulsoksymetrię i kapnometrię **P_U29** asystuje lekarzowi przy badaniach diagnostycznych: nakłuciu jamy brzusznej, opłucnej, pobieraniu szpiku i punkcji lędźwiowej **P_U30** pobiera materiał do badań laboratoryjnych i bakteriologicznych **P_U31** wykonuje kąpiel noworodka i niemowlęcia oraz monitoruje jego rozwój **P_U32** przygotowuje siebie i sprzęt do instrumentowania i zmiany opatrunku na ranie **P_U33** prowadzi dokumentację opieki pielęgniarskiej, w tym historię pielęgnowania, kartę obserwacji, kartę gorączkową, książkę raportów, kartę profilaktyki i leczenia odleżyn **P_U34** odnotowuje wykonanie zleceń w karcie zleceń lekarskich **P_U35** pomaga pacjentowi w adaptacji do warunków panujących w szpitalu i w innych przedsiębiorstwach podmiotu leczniczego **P_U36** Posiada umiejętności doboru środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i umiejętności umożliwiające wystawianie recept na środki spożywcze przeznaczenia żywieniowego niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz potrafi udzielić informacji o ich stosowaniu	K.C.U26. K.C.U27. K.C.U28. K.C.U29. K.C.U30. K.C.U31. K.C.U32. K.C.U33. K.C.U34. K.C.U35. K.C.U69.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu **P_K03** przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece **P_K04** wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych **P_ K05** przestrzega praw pacjenta **P_K06** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe **P_K07** przestrzega tajemnicy zawodowej **P_K08** przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami	K.D. K1. K.D.K2. K.D.K3. K.D.K4. K.D.K5. K.D.K6. K.D.K7. K.D.K10.

Treści programowe

Wykłady: 1.Profilaktyka zakażeń w opiece zdrowotnej.

2. Zakres i charakter zadań pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym, w stanie zagrożenia życia, nieprzytomnym, chorym przewlekle, chorym z niepomyślnym rokowaniem.

3.Ocena stanu, rozpoznanie problemów u pacjentów z zaburzeniami w funkcjonowaniu narządów i układów: moczowego, pokarmowego, serca i układu krążenia, oddechowego, nerwowego, gruczołów wydzielania wewnętrznego, wzroku, słuchu, termoregulacji, skóry i błon śluzowych, sfery psychicznej.

4.Charakterystyka warunków pracy pielęgniarki w wybranych placówkach opieki zdrowotnej.
5.Dotyk w pielęgnowaniu.
6.Empatia w komunikacji pielęgniarka – pacjent

Ćwiczenia:
1. Zadania pielęgniarki w zakresie wykonywania badań i pobierania materiału do badań laboratoryjnych:
a) profilaktyka zakażeń przenoszonych drogą krwi i IPIM – postępowanie poekspozycyjne
b) pobieranie moczu do badań (ogólnych i bakteriologicznych)
c) pobieranie kału do badań (ogólnych i bakteriologicznych)
d) pobieranie wymazów (z gardła, nosa, odbytu)
e) pobieranie krwi do badań (technika i zasady nakłucia naczynia żylnego, technika pobrania krwi)
f) oznaczenie poziomu glukozy we krwi za pomocą glukometru
g) inne testy paskowe (ciała ketonowe we krwi i moczu, poziom cholesterolu)
2. Pomoc pacjentowi w zakresie odżywiania:
a) odżywianie doustne (technika karmienia)
b) odżywianie przez sondę (technika zakładania sondy do żołądka, pielęgnacja sondy, odbarczanie treści żołądkowej, karmienie przez sondę)
c) odżywianie przez przetoki odżywcze (rodzaje przetok odżywczych, technika karmienia przez przetokę, pielęgnacja przetoki odżywczej)
d) odżywianie parenteralne
3. Pomoc pacjentowi w zakresie wydalania:
a) pomoc w zakresie wydalania stolca (technika i zasady wykonania lewatywy, wlewu doodbytniczego, założenia suchej rurki do odbytu)
b) pomoc w zakresie wydalania moczu (zabiegi prowokacyjne, jałowe mycie krocza, cewnikowanie kobiety, cewnikowanie mężczyzny, płukanie pęcherza moczowego, dobowa zbiórka moczu, bilans płynów)
4. Udział pielęgniarki w leczeniu farmakologicznym - podawanie leków różnymi drogami:
a) drogi podawania leków
b) podawanie leków drogą doustną (zasady przechowywania, dokumentowania, przygotowywania i podawania leków)
b) podawanie leków drogą przezskórną
c) podawanie leków przez błony śluzowe (do worka spojówkowego, ucha, nosa, pochwy, doodbytniczo)
d) kaniulacja obwodowych naczyń żylnych (technika i zasady założenia obwodowego dostępu żylnego, pielęgnacja, obserwacja, dokumentowanie, usuwanie wkłucia żylnego)
d) podawanie leków drogą dożylną (technika i zasady podawania leków do obwodowych naczyń żylnych, technika i zasady podawania leków do centralnych naczyń żylnych w tym port dostępu naczyniowego, technika i zasady wykonania kroplowego wlewu dożylnego)
e) podawanie leków drogą domięśniową (technika i zasady wykonania iniekcji domięśniowej)
f) podawanie leków drogą podskórną (technika i zasady wykonania iniekcji podskórnej)
g) podawanie leków drogą śródskórną (technika i zasady wykonania iniekcji śródskórnej
h) obliczanie dawek leków
5. Metody wspomagające wentylację płuc:
a) ćwiczenia oddechowe
b) wspomaganie odkrztuszania wydzieliny
c) drenaż ułożeniowy
d) toaleta drzewa oskrzelowego
e) badanie układu oddechowego: pobranie plwociny do badania, pulsoksymetria, kapnometria

f) podawanie leków do układu oddechowego (podawanie leków wziewnych, technika i zasady wykonania inhalacji, podawanie tlenu)
6. Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego:
a) podstawowe wiadomości dotyczące materiałów opatrunkowych
b) przygotowanie narzędzi i materiału opatrunkowego do sterylizacji, metody i techniki sterylizacji, kontrola skuteczności sterylizacji, postępowanie z materiałem sterylnym
c) przygotowanie stolika opatrunkowego (skład zestawu do szycia rany)
d) technika chirurgicznego mycia rąk
e) zakładanie sterylnych rękawiczek i sterylnego fartucha chirurgicznego
f) przygotowanie rany do zaopatrzenia (rana czysta/ rana „brudna", rana chirurgiczna, rana przewlekła)
g) opatrywanie ran (rodzaje opatrunków, dobór opatrunku, zaopatrzenie rany po zdjęciu szwów)
7. Podstawy pielęgniarstwa pediatrycznego:
a) pomiary antropometryczne (długość ciała, waga, obwody główki, klatki piersiowej, siatki centylowe)
b) kąpiel noworodka/niemowlęcia (technika i zasady wykonania kąpieli)
8. Zadania pielęgniarki w zakresie wykonywania badań specjalistycznych:
a) asystowanie do punkcji opłucnej
b) asystowanie do punkcji otrzewnej
c) asystowanie do punkcji kanału lędźwiowego
Samokształcenie:
1.Desmurgia – pokaz instruktażowy (10 godzin):
a) technika i zasady wykonania opatrunku (bandażowanie) kończyny górnej/dolnej
b) technika i zasady wykonania opatrunku (bandażowanie) klatki piersiowej
c) technika i zasady wykonania opatrunku (bandażowanie) głowy
2. Przetoki chirurgiczne -prezentacja multimedialna (10 godzin):
a) jejunostomia (cel, wskazania, pielęgnacja)
b) tracheostomia (cel, wskazania, pielęgnacja)
3. Biopsje diagnostyczne – dokument tekstowy (10 godzin):
a) biopsja szpiku (cel, wskazania, zasady asysty, opieka po badaniu)
b) trepanobiopsja (cel, wskazania, zasady asysty, opieka po badaniu)
Zajęcia praktyczne:
1.Procedura przyjęcia pacjenta w oddział
Założenie dokumentacji
Ocena podstawowych parametrów życiowych: temperatury, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu i świadomości
Specyfika opieki nad wybranymi grupami pacjentów
Potrzeby człowieka zdrowego i chorego
Procedura wypisu pacjenta z oddziału
Zalecenia poszpitalne dla pacjenta i jego rodziny
Organizacja opieki nad pacjentem po zakończeniu leczenia i opuszczeniu przez pacjenta szpitala
2.Zastosowanie różnych technik karmienia pacjenta
Karmienie pacjenta drogą doustną, przez zgłębnik, przez PEG oraz jejunostomię
Cel i zasady karmienia pacjenta(dieta ogólna i dieta przemysłowa)
3.Karmienie drogą pozajelitową
Cel i zasady karmienia parenteralnego
4.Zabiegi ułatwiające wydalanie stolca
5.Zabiegi doodbytnicze – lewatywa, wlewka, sucha rurka do odbytu

6.kolejność i właściwa technika zabiegów doodbytniczych
7.Zabiegi ułatwiające wydalanie moczu
Zakładanie cewnika do pęcherza moczowego, monitorowanie diurezy, usuwanie cewnika, płukanie pęcherza moczowego
zasady i wskazania do założenia cewnika moczowego
8.Opieka nad pacjentem długotrwale unieruchomionym
9. Kompleksowa opieka nad pacjentem nieprzytomnym
10 . Zapobieganie skutkom długotrwałego unieruchomienia
Ocena zagrożenia pacjenta powstaniem odleżyn (zastosowanie skal oceny ryzyka wystąpienia odleżyn)
11.Profilaktyka odleżyn
Dobór odpowiednich środków do pielęgnacji pacjenta
ocenia sytuację zdrowotną pacjenta(ocena skóry , możliwość samodzielnej zmiany pozycji pacjenta)
Pielęgnacja skóry i jej wytworów z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych
12.Udział w procesie rehabilitacji
Stosowanie gimnastyki biernej i czynnej
zastosowanie pozycji ułożeniowych i udogodnień
13.Opieka nad pacjentem z odleżynami
ocena stopia odleżyny oraz środków stosowanych aby uniemożliwić jej rozwój
Dobór opatrunków na rany odleżynowe
14.Przygotowanie stolika zabiegowego do zmiany opatrunku na ranie
zasady zmiany opatrunku na ranie „czystej „i „brudnej”
15.Opieka na pacjentem z bólem i gorączką
Ocena bólu pacjenta na podstawie poznanej skali
16.Podawanie leków obniżających temperaturę
zasady przechowywania leków w oddziale
Odczytywanie zleceń lekarskich z uwzględnieniem dawki, drogi podania godziny
17.Wykonywania wstrzyknięć domięśniowych i podskórnych
Zasady wykonywania wstrzyknięć
Kolejność i technika, dobór odpowiedniego sprzętu
18.Podawanie leków drogą dożylną
cel i technikę wstrzyknięć dożylnych
Założenie i obserwacja wkłucia obwodowe
Przygotowanie i podłączenie kroplowego wlewu dożylnego
Oblicza dawki zleconych leków
19.Pobieranie krwi z żyły do badania (morfologia, jonogram, grupa krwi, inne badania)
Pobranie krwi na posiew w kierunku bakterii tlenowych i beztlenowych
Oznaczanie glikemii za pomocą glukometru
20.Wykonanie zabiegów ułatwiających oddychanie
Przygotowanie pacjenta do wykonania gimnastyki oddechowej
Zastosowanie drenażu ułożeniowego u pacjenta
przygotowanie zestawu i wykonanie zabiegu odśluzowania dróg oddechowych
zasady i cel zastosowania zabiegu inhalacji
21.Organizacja opieki stacjonarnej nad pacjentem. Zakres świadczonych usług
22.Indywidualna i zbiorcza dokumentacja szpitala
Zakres informacji zawartych w dokumentacji pacjenta
Student zna zasady korzystania z dokumentacji medycznej

Zbieranie danych o pacjencie metodą obserwacji, wywiadu, pomiarów bezpośrednich (tętno, oddech, ciśnienie tętnicze krwi) analizy dokumentacji medycznej
23.Prawa pacjenta w szpitalu
24. Podsumowanie zajęć praktycznych

Praktyki zawodowe: Indywidualny model opieki pielęgniarskiej w oparciu o proces pielęgnowania i Primary Nursing. Klasyfikacja diagnoz ICNP. Udział pielęgniarki w procesie leczenia: podawanie leków droga doustną, podawanie leków drogą iniekcji podskórnych, domięśniowych, dożylnych. Ocena stanu zdrowia pacjenta metoda procesu pielęgnowania. Udział pielęgniarki w procesie diagnostycznym: pobieranie materiałów do badań (krew, mocz, kał), pobieranie wymazów. Ocena stanu zdrowia pacjenta metoda procesu pielęgnowania. Udział pielęgniarki w procesie rehabilitacji: stosowanie pozycji ułożeniowych i udogodnień, zapobieganie skutkom unieruchomienia, profilaktyka odleżyn. Ocena stanu zdrowia pacjenta metoda procesu pielęgnowania. Specyfika opieki nad wybranymi grupami pacjentów. Opieka nad pacjentem długotrwale unieruchomionym. Opieka na pacjentem z bólem gorączka. Opieka na pacjentem z zaburzeniami snu. Ocena stanu zdrowia pacjenta metodą procesu pielęgnowania. Formułowanie diagnozy pielęgniarskiej. Zbieranie danych o pacjencie metodą obserwacji, wywiadu, pomiarów bezpośrednich (tętno, oddech, ciśnienie tętnicze krwi) analizy dokumentacji medycznej. Pielęgniarska ocena stanu zdrowia pacjenta w oparciu o studium indywidualnego przypadku. Udział pielęgniarki w procesie diagnostycznym: pobieranie materiałów do badań (krew, mocz, kał), pobieranie wymazów. Przygotowanie narzędzi i materiału opatrunkowego do sterylizacji, metody i techniki sterylizacji, kontrola skuteczności sterylizacji. Technika chirurgicznego mycia rąk. Zakładanie sterylnych rękawiczek i sterylnego fartucha chirurgicznego. Współpraca w zespole terapeutycznym w oparciu o kwalifikacje, kompetencje i odpowiedzialność zawodową.

Zalecana literatura

Podstawowa:
Ciechaniewicz W., (red.), *Pielęgniarstwo. Ćwiczenia. Podręcznik dla studiów medycznych*, t II, PZWL, Warszawa 2006.
Górajek-Jóźwik J., *Wprowadzenie do diagnozy pielęgniarskiej*, PZWL, Warszawa 2007.
Kózka M., Płaszewka-Żywko L., *Diagnozy i interwencje pielęgniarskie*, PZWL, Warszawa 2014.
Kózka M., Płaszewska-Żywko L., *Procedury pielęgniarskie*, PZWL, Warszawa 2014.
Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Modele opieki pielęgniarskiej nad chorym dorosłym, PZWL,
Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K. (red), *Podstawy pielęgniarstwa,* t. II, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2013

Uzupełniająca:
Ciechaniewicz W., (red.), *Pielęgniarstwo. Ćwiczenia. Podręcznik dla studiów medycznych*, t II, PZWL, Warszawa 2006.
Górajek-Jóźwik J., *Wprowadzenie do diagnozy pielęgniarskiej*, PZWL, Warszawa 2007.
Kózka M., Płaszewka-Żywko L., *Diagnozy i interwencje pielęgniarskie*, PZWL, Warszawa 2014.
Kózka M., Płaszewska-Żywko L., *Procedury pielęgniarskie*, PZWL, Warszawa 2014.
Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Modele opieki pielęgniarskiej nad chorym dorosłym, PZWL,
Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K. (red), *Podstawy pielęgniarstwa,* t. II, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2013

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: obecność na zajęciach + aktywność na zajęciach + test jednokrotnego wyboru, 20 pytań, skala ocen: 20pkt. – (bdb), 19 - 18pkt. –(+db), 17 – 16pkt. - (db), 15 -14pkt. - (+dost), 13 - 12pkt. – (dost), 11 i mniej punktów – ndst. (min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna) **K_W01-K_W11**

Samokształcenie: Proces pielęgnowania w wybranej jednostce chorobowej, znajomość literatury niezbędna do przygotowania pracy z samokształcenia **K_W01 – K_W11, K_U01 – K_U36**

Egzamin: test jednokrotnego wyboru, 50 pytań, skala ocen: 50pkt. – (bdb), 49-47pkt. – (+db), 46-

40pkt. – (db), 39 - 37pkt. – (+dost), 36- 30pkt. – (dost), 29 pkt. i mniej - (ndst).(min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna) **K_W01 – K_W11, K_U01 – K_U36**

Ćwiczenia: (P_U01 – P_U36) -ocena pozytywna z 3 kolokwiów pisemnych (skł. się z 10 pytań w formie testu jednokrotnego wyboru) min. 60 %= ocena pozytywna; na każdych zajęciach ocena z :

1.przestrzeganie zasad i techniki wykonywanej czynności (0-2pkt.)
2.sposób wykonania czynności (0-2pkt.)
3. skuteczność wykonanej czynności (0-2pkt.)
4.samodzielność podczas wykonywania czynności (0-2pkt.)
5.komunikowanie się z pacjentem (0-2pkt.)
6.postawa studenta wobec zawodu (0-2pkt.)
7. złożenie dokumentacji z samokształcenia
8.obowiązkowa obecność 100% na zajęciach
9. zaliczenie w warunkach symulowanych wylosowanych czynności pielęgniarskich

Samokształcenie: znajomość literatury przedmiotu wykazana w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych **(P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U36)** Przygotowanie pokazu instruktażowego, prezentacji multimedialnej oraz dokumentu tekstowego

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W07; P_U01 – P_U36; P_K01 – P_K08)**

1. Zgodność wykonywanych czynności z obowiązującymi procedurami (0p.-2p.)
2.Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-2p.)
3.Postawa studenta wobec zawodu (0p.-2p.)
4.Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-2p.)
5.Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-2p.)

Maksymalna liczba punktów: 10 p.
Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90%plusdobry
91%-100% bardzo dobry
-obowiązkowa 100% obecność na zajęciach praktycznych

Praktyki zawodowe: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W07; P_U01 – P_U36; P_K01 – P_K08**). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49 – plus dobry
od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	60
Przygotowanie się do zajęć	10
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Filmy instruktażowe	40
Liczba punktów ECTS	**2**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40

Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**3**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	120
Liczba punktów ECTS	**3**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Promocja zdrowia II rok, semestr 3	C.18.P.Z.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Health Promotion	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	Obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15	**3**
Samokształcenie: 15	
Zajęcia praktyczne: 20	**1**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest przygotowanie do samodzielnego działania w procesie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, m m.in. poprzez realizację lub inicjację realizacji programów promocji zdrowia i profilaktyki, skierowanych do różnych grup społecznych (rodzin, społeczności lokalnych, grup zawodowych) i osób w różnym wieku (dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów).

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** definiuje zdrowie, promocję zdrowia, profilaktykę, zachowania zdrowotne, styl życia oraz wskazuje ich podstawy teoretyczne	K.C.W13.
	P_W02 wyjaśnia paradygmaty zdrowia i ich wpływ na promocję zdrowia i profilaktykę zdrowotną	K.C.W14.
	P_W03 określa zakres i charakter zadań pielęgniarki w promocji zdrowia, zna zasady konstruowania programów promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	K.C.W15.
	P_W04 zna strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, narodowym i ponadnarodowym	K.C.W16.
Umiejętności:	**P_U01** ocenia stan zdrowia jednostki i rodziny – „potencjał zdrowotny człowieka" z wykorzystaniem swoistej metodyki (skale, siatki, pomiary przyrządowe)	K.C.U36.
	P_U02 rozpoznaje uwarunkowania zachowań zdrowotnych jednostki i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia	K.C.U37.
	P_U03 uczy odbiorcę usług pielęgniarskich samokontroli stanu zdrowia i motywuje do zachowań prozdrowotnych	K.C.U38.
	P_U04 inicjuje i wspiera jednostkę i rodzinę w utrzymaniu zdrowia przez tworzenie środowiskowej „koalicji na rzecz zdrowia"	K.C.U39.
	P_U05 realizuje programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej dostosowane do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych	K.C.U40.

	P_U06 opracowuje i wdraża indywidualne programy promocji zdrowia jednostek i rodzin.	K.C.U41.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę w zakresie promocji zdrowia i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.K.D2.

Treści programowe

Wykłady: Rozwój promocji zdrowia na tle historycznym (światowe i polskie konferencje promocji zdrowia, dokumenty w promocji zdrowia). Promocja zdrowia w systemie opieki zdrowotnej. Kompetencje i zadania pielęgniarki w promocji zdrowia. Wybrane zachowania zdrowotne, styl życia jako obszar działania dla promocji zdrowia, profilaktyka uzależnień. Projektowanie programów promocji zdrowia.

Ćwiczenia: Rola i zadania biura/gabinetu promocji zdrowia w ramach kompetencji szpitala/praktyki podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiskowo/rodzinnej, pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania. Praca z klientami/pacjentami zgłaszającymi się spontanicznie, praca z pacjentami hospitalizowanymi w poszczególnych oddziałach, praca z chorymi przewlekle, praca z dziećmi i ich rodzicami, realizowane programy lokalne. Promowanie zdrowia w środowisku szkolnym -przygotowanie programu edukacyjnego dla wybranej grupy wiekowej i wybranego elementu stylu życia.

Samokształcenie: Rola zawodowa lekarzy, psychologów, pedagogów, pielęgniarek, inżynierów i innych profesjonalistów w promocji zdrowia. Organizacja pielęgniarskiego biura/gabinetu promocji zdrowia. Specyfika edukacji zdrowotnej jako element procesu pielęgnowania z uwzględnieniem kryterium wieku i stanu zdrowia dziecka, osoby dorosłej, osoby starszej, rodziny. Programy promocji zdrowia w wieku podeszłym.

Zajęcia praktyczne: Praca z klientami/pacjentami zgłaszającymi się spontanicznie, praca z pacjentami hospitalizowanymi w poszczególnych oddziałach, praca z chorymi przewlekle, praca z dziećmi i ich rodzicami, realizowane programy lokalne. Promowanie zdrowia w środowisku szkolnym, przygotowanie programu edukacyjnego dla wybranej grupy wiekowej i wybranego elementu stylu życia.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Andruszkiewicz A., Banaszkiewicz M., Barczykowska E., *Promocja zdrowia dla studentów studiów licencjackich kierunku pielęgniarstwo i położnictwo*, t. 2: *Promocja zdrowia w praktyce pielęgniarki i położnej*, PZWL, Warszawa 2010.

Andruszkiewicz A., Banaszkiewicz M., Basińska M.A., *Promocja zdrowia dla studentów studiów licencjackich kierunku pielęgniarstwo i położnictwo*, t. 1: *Teoretyczne podstawy promocji zdrowia*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008.

Lwow F., Milewicz A. (red.), *Promocja zdrowia. Podręcznik dla studentów i lekarzy rodzinnych*, Urban & Partner, Wrocław 2004.

Uzupełniająca:

Miller M., Gębska-Kuczerowska A. (red.), *Wybrane zagadnienia promocji zdrowia*, CMKP, PZH, Warszawa 2002.

Woynarowska B. (red.), *Edukacja zdrowotna. Podręcznik akademicki*, PWN, Warszawa 2015.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie w formie pisemnej: test z pytaniami otwartymi:

1. Definicja promocji zdrowia. Zachowania zdrowotne a styl życia. Promocja zdrowia w systemie opieki zdrowotnej -przykłady dokumentów i konferencji **(P_W01, P_W02)**
2. Strategie promocji zdrowia **(P_W04)**
3. Opis kompetencji i zadań pielęgniarki w promocji zdrowia **(P_W03)**
4. Zasady konstruowania programów promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej **(P_W03)**

min. 60% poprawnych odpowiedzi w teście= ocena pozytywna

Ćwiczenia: zaliczenie w formie pisemnej: projekt

Temat projektu: Program promocji zdrowia dla słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku **(P_U01,**

P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06)
Kryteria oceny pracy pisemnej (projektu)
1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu.
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarskiej i innej.
3. Poprawność terminologiczna i językowa.
4. Logiczny układ treści.
5. Dobór literatury.

Każda z kategorii punktowana w skali 0p.-5p. Maksymalna ilość punktów do uzyskania: 25p.
Ocena sprawozdania wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotu, wykorzystywanej m.in. do przygotowania projektu **(P_K01)**

Zajęcia praktyczne: Konspekt zajęć edukacyjnych dla wybranej grupy wiekowej i wybranego elementu stylu życia. **(P_U06, P_K01) –** kryteria oceny tak jak przy ocenie projektu

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	10
Przygotowanie projektu (wypowiedź pisemna)	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	15
Liczba punktów ECTS	**3**
Zajęcia praktyczne	20
Liczba punktów ECTS	**1**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Podstawowa opieka zdrowotna 1 III rok, semestr 5	C.19.P.O.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Kierunek: Pielęgniarstwo	Basic Health Care	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
Poziom studiów: studia I stopnia	Wiedza z zakresu biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej; wiedza z zakresu anatomii i fizjologii człowieka, budowy i funkcjonowania poszczególnych układów, narządów; z zakresu badania podmiotowego i przedmiotowego (badanie fizykalne); z zakresu promocji zdrowia i zdrowia publicznego.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15	**2**
Samokształcenie: 15	
Zajęcia praktyczne: 80	**4**
Praktyka zawodowa: 80	**2**

Cele przedmiotu

Przygotowanie studenta w zakresie planowania, realizowania i oceny działań podejmowanych w ramach pielęgniarskiej opieki środowiskowo-rodzinnej nad osobami zdrowymi, chorymi i niepełnosprawnymi w środowisku zamieszkania, pracy, wychowania i nauki.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** charakteryzuje podstawową opiekę zdrowotną w Polsce i na świecie z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników ochrony zdrowia;	K.C.W17.
	P_W02 zna system zarządzania informacją w podstawowej opiece zdrowotnej;	K.C.W18.
	P_W03 wskazuje determinanty i mierniki jakości podstawowej opiece zdrowotnej;	K.C.W19.
	P_W04 omawia modele opieki środowiskowo-rodzinnej i formy świadczenia opieki pielęgniarskiej w ramach podstawowej opieki zdrowotnej;	K.C.W20.
	P_W05 formułuje odrębności w opiece środowiskowo-rodzinnej w zakresie gromadzenia informacji, diagnozowania, metod pracy i dokumentowania ze względu na środowisko zamieszkania, nauki i pracy;	K.C.W21.
	P_W06 formułuje odrębności w opiece środowiskowo-rodzinnej w zakresie gromadzenia informacji, diagnozowania, metod pracy i dokumentowania ze względu na odbiorcę indywidualnego i jego stan, charakterystykę rodziny i społeczności lokalnej;	K.C.W22.
	P_W07 realizuje świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, w tym: świadczenia	K.C.W23.

	gwarantowane i zapewnianie opieki nad pacjentem chorym; **P_W08** ocenia środowisko nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży; **P_W09** przygotowuje sprzęt i środki do realizacji opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania pacjenta; **P_W10** stosuje standardy i procedury pielęgniarskie w podstawowej opiece zdrowotnej.	 K.C.W24. K.C.W25. K.C.W26.
Umiejętności:	**P_U01** realizuje świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, w tym: świadczenia gwarantowane zapewnianie opieki nad pacjentem chorym; **P_U02** ocenia środowisko nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży; **P_U03** przygotowuje sprzęt i środki do realizacji opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania pacjenta; **P_U04** stosuje standardy i procedury pielęgniarskie w podstawowej opiece medycznej.	K.C.U42. K.C.U43. K.C.U44. K.C.U45.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece; **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu; **P_K03** przestrzega praw pacjenta; **P_K04** współdziała w zespole interdyscyplinarnym w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej.	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K5. K.D.K8.

Treści programowe

Wykłady: 1. System opieki zdrowotnej w Polsce i na świecie. Koncepcja podstawowej opieki zdrowotnej w dokumentach międzynarodowych. 2. Podstawowa opieka zwrotna w Polsce przed i po 1999 roku. Charakterystyka modelu pielęgniarstwa w podstawowej opiece zdrowotnej; rys historyczny i stan obecny. 3. Zespół podstawowej opieki zdrowotnej; charakterystyka kompetencji lekarza, pielęgniarki środowiska zamieszkania, pielęgniarki środowiska nauki i wychowania, położnej środowiska zamieszkania, pielęgniarki opieki długoterminowej/domowej. 4. Systemy zarządzania informacją oraz mierniki jakości w podstawowej opiece zdrowotnej. 5. Modele opieki środowiskowej – rodzinnej i formy świadczeń w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Rodzina jako podmiot opieki zdrowotnej. Koncepcja zdrowia rodziny. Metody pracy pielęgniarki z rodziną. Wydolność opiekuńczo-pielęgnacyjna rodziny. Wsparcie społeczne. 6. Zakres, struktura i organizacja świadczeń zdrowotnych w podstawowej opiece zdrowotnej – świadczenia gwarantowane. 7. Odrębności w opiece środowiskowej – rodzinnej ze względu na środowisko zamieszkania, nauki i wychowania oraz pracy. Koncepcja środowiskowej opieki zdrowotnej. Założenia i organizacja. 8. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych i społecznych jednostki, rodziny, społeczności lokalnej. Diagnoza indywidualnego przypadku, rodziny, społeczności lokalnej (dla celów promocji zdrowia, profilaktyki, w sytuacji choroby i niepełnosprawności). 9. Planowanie i realizacja opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania – sprzęt i środki do realizacji. Zasady dokumentowania opieki pielęgniarskiej. 10. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych, szkolnych i społecznych dzieci i młodzieży oraz planowanie opieki w środowisku nauczania i wychowania. 11. Planowanie i realizacja opieki pielęgniarskiej w środowisku nauki i wychowania – sprzęt i środki do realizacji. Zasady dokumentowania opieki pielęgniarskiej. 12. Organizacyjno-prawne aspekty wykonywania zawodu oraz samodzielności zawodowej pielęgniarki w podstawowej opiece zdrowotnej. 13. Standardy w pracy pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej. 14. Udział pielęgniarki w realizacji zadań wynikających z programów polityki zdrowotnej.

Ćwiczenia: 1. Planowanie pracy w podstawowej opiece zdrowotnej w oparciu o problemy zdrowotne i demograficzne środowiska lokalnego. 2. Charakterystyka środowiska podopiecznych. 3.

Zdrowie i czynniki wpływające na nie. Postrzeganie zdrowia przez pacjenta. Ogólna problematyka związków rodziny i zdrowia. 4. Choroba jako czynnik zmian w rodzinie – analiza zmian zachodzących w rodzinie w wyniku choroby. 5. Specyfika problemów zdrowia rodziny mieszkającej w mieście i na wsi. 7. Opieka zdrowotna, profilaktyka i edukacja prozdrowotna w ramach piece zdrowotnej. Konkretyzacja i zapis danych dla celów profilaktyki i opieki pielęgniarskiej. 8. Uzależnienia. Konstruowanie programu wspomagania rodzin w profilaktyce uzależnień.

Samokształcenie: 1. Diagnoza środowiska lokalnego z opisem wsparcia. 2. Wybrane zagadnienia zdrowia u osób pracujących. Praca zawodowa nieletnich i kobiet w ciąży – zagrożenia zdrowia, działania profilaktyczne.

Zajęcia praktyczne: 1. Zadania pielęgniarki rodzinnej. Planowanie pracy z rodziną. Dokumentowanie świadczeń. 2. Specyfika procesu pielęgnowania realizowanego przez pielęgniarkę środowiskową/rodzinną. Realizacja programów prewencyjnych. 3. Problemy edukacji zdrowotnej w rodzinie i środowisku lokalnym Poradnictwo w pracy pielęgniarki środowiskowej/rodzinnej. 4. Zadania pielęgniarki praktyki: gabinet zabiegowy, gabinet szczepień, promocja zdrowia, dokumentacja, sprawozdawczość. 5. Zadania pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania: badania przesiewowe, pierwsza pomoc przedlekarska, edukacja zdrowotna, identyfikacja problemów zdrowotnych, społecznych i szkolnych uczniów, współpraca wielodyscyplinarna w zakresie dbałości o zdrowie ucznia, dokumentacja, sprawozdawczość. 6. Zadania pielęgniarki medycyny pracy w opiece nad pracującymi.

Praktyka zawodowa: 1. Komunikowanie się pielęgniarki w środowisku pacjenta; rozpoznawanie stanu człowieka zdrowego. 2. Zasady zbierania ukierunkowanego wywiadu środowiskowego dla potrzeb procesu pielęgnowania. 3. Ocena zagrożeń zdrowia, stopnia samodzielności pacjenta i wydolności pielęgnacyjno-opiekuńczej rodziny. 4. Ocena stanu higienicznego skóry i włosów, uzębienia i odżywienia, postawy, proporcji ciała, zakresu ruchów w stawach. 5. Analiza zebranych informacji pod kątem oceny stylu życia podopiecznych w środowisku. 6. Planowanie działań prozdrowotnych w oparciu o rozpoznane czynniki ryzyka, zmierzających do zachowania oraz potęgowania zdrowia. 7. Diagnozowanie sytuacji podopiecznych w zakładach podstawowej opieki zdrowotnej. 8. Planowanie, realizowanie i ocenianie działań podejmowanych na rzecz podopiecznego w zdrowiu i chorobie. 9. Realizacja programów edukacji zdrowotnej. 10. Realizacja zadań opiekuńczo-pielęgnacyjnych (współpraca z różnymi instytucjami społeczności lokalnej. 11. Realizacja zadań pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania. 12. Współpraca pielęgniarki środowiskowej z pacjentem geriatrycznym i jego rodziną. 13. Działania pielęgnacyjno-rehabilitacyjne w środowisku obłożnie chorego i niepełnosprawnego. 14. Promocja zdrowia i profilaktyka w środowiskach podopiecznych.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Kilańska D. (red.), *Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej,* t. I, Wydawnictwo Makmed, Lublin 2010.

Brosowska B., Mielczarek-Pankiewicz E., *Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej,* t. II, Wydawnictwo Makmed, Lublin 2010.

Kawczyńska-Butrym Z., *Diagnoza pielęgniarska*, PZWL, Warszawa 1999.

Charzyńska-Gula M., *Edukacja zdrowotna rodziny*. *Poradnik dla pielęgniarki rodzinnej*, Lublin 2002.

Oblacińska A., Ostręga A. (red.), *Standardy i metodyka pracy pielęgniarki i higienistki szkolnej*, IMiD, Warszawa 2003 [dokument online].

Wybrane aktualne pozycje z czasopism krajowych i zagranicznych związane z tematyką ćwiczeń.

Wybrane akty prawne

Uzupełniająca:

Kinlej M., *Naturalne planowanie rodziny. Co powinien wiedzieć pracownik służby zdrowia*, IMiD, Projekt UNFPA i Rządu Polskiego, Warszawa 1998.

Woynarowska B. (red.), *Profilaktyka w pediatrii,* PZWL, Warszawa 2008.

Domżał-Drzewicka R., Gałęziowska E. (red.), *Nowoczesne metody rozpoznawania płodności*. *Wybrane zagadnienia*, Wydawnictwo Makmed, Lublin 2008.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie z ocena na podstawie kolokwium opisowego; obecność i aktywność na zajęciach **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10)**;

Ćwiczenia: (zaliczenie z oceną – obecność na ćwiczeniach, pozytywne zaliczenie 4 kolokwiów cząstkowych, przygotowanie przykładowego wywiadu środowiskowego; opracowanie wybranego przez studenta programu profilaktyki **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04);**
Samokształcenie: zaliczenie na ocenę na podstawie przygotowanej prezentacji **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04)**.
Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04).** Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki psychiatrycznej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry
Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04)**. Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry.

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	40
Liczba punktów ECTS	**4**
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do praktyki zawodowej	20
Liczba punktów ECTS	**2**

Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Podstawowa opieka zdrowotna 2 III rok, semestr 6	C.19.P.O.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Basic Health Care	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Status przedmiotu**	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
Poziom studiów: studia I stopnia	Wiedza z zakresu biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej; wiedza z zakresu anatomii i fizjologii człowieka, budowy i funkcjonowania poszczególnych układów, narządów; z zakresu badania podmiotowego i przedmiotowego (badanie fizykalne); z zakresu promocji zdrowia i zdrowia publicznego.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30	**2**
Samokształcenie: 15	
Zajęcia praktyczne: 40	**2**
Praktyka zawodowa: 120	**3**

Cele przedmiotu

Przygotowanie studenta w zakresie planowania, realizowania i oceny działań podejmowanych w ramach pielęgniarskiej opieki środowiskowo-rodzinnej nad osobami zdrowymi, chorymi i niepełnosprawnymi w środowisku zamieszkania, pracy, wychowania i nauki.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** charakteryzuje podstawową opiekę zdrowotną w Polsce i na świecie z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników ochrony zdrowia;	K.C.W17.
	P_W02 zna system zarządzania informacją w podstawowej opiece zdrowotnej;	K.C.W18.
	P_W03 wskazuje determinanty i mierniki jakości podstawowej opiece zdrowotnej;	K.C.W19.
	P_W04 omawia modele opieki środowiskowo-rodzinnej i formy świadczenia opieki pielęgniarskiej w ramach podstawowej opieki zdrowotnej;	K.C.W20.
	P_W05 formułuje odrębności w opiece środowiskowo-rodzinnej w zakresie gromadzenia informacji, diagnozowania, metod pracy i dokumentowania ze względu na środowisko zamieszkania, nauki i pracy;	K.C.W21.
	P_W06 formułuje odrębności w opiece środowiskowo-rodzinnej w zakresie gromadzenia informacji, diagnozowania, metod pracy i dokumentowania ze względu na odbiorcę indywidualnego i jego stan, charakterystykę rodziny i społeczności lokalnej;	K.C.W22.
	P_W07 realizuje świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, w tym: świadczenia	K.C.W23.

	gwarantowane i zapewnianie opieki nad pacjentem chorym; **P_W08** ocenia środowisko nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży; **P_W09** przygotowuje sprzęt i środki do realizacji opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania pacjenta; **P_W10** stosuje standardy i procedury pielęgniarskie w podstawowej opiece zdrowotnej.	 K.C.W24. K.C.W25. K.C.W26.
Umiejętności:	**P_U01** realizuje świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, w tym: świadczenia gwarantowane zapewnianie opieki nad pacjentem chorym; **P_U02** ocenia środowisko nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży; **P_U03** przygotowuje sprzęt i środki do realizacji opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania pacjenta; **P_U04** stosuje standardy i procedury pielęgniarskie w podstawowej opiece medycznej.	K.C.U42. K.C.U43. K.C.U44. K.C.U45.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece; **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu; **P_K03** przestrzega praw pacjenta; **P_K04** współdziała w zespole interdyscyplinarnym w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej.	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K5. K.D.K8.

Treści programowe

Wykłady: 1. Zespół podstawowej opieki zdrowotnej; charakterystyka kompetencji lekarza, pielęgniarki środowiska zamieszkania, pielęgniarki środowiska nauki i wychowania, położnej środowiska zamieszkania, pielęgniarki opieki długoterminowej/domowej. 2. Systemy zarządzania informacją oraz mierniki jakości w podstawowej opiece zdrowotnej. 3. Modele opieki środowiskowej – rodzinnej i formy świadczeń w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Rodzina jako podmiot opieki zdrowotnej. Koncepcja zdrowia rodziny. Metody pracy pielęgniarki z rodziną. Wydolność opiekuńczo-pielęgnacyjna rodziny. Wsparcie społeczne. 4. Zakres, struktura i organizacja świadczeń zdrowotnych w podstawowej opiece zdrowotnej – świadczenia gwarantowane. 5. Odrębności w opiece środowiskowej – rodzinnej ze względu na środowisko zamieszkania, nauki i wychowania oraz pracy. 6. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych i społecznych jednostki, rodziny, społeczności lokalnej. Diagnoza indywidualnego przypadku, rodziny, społeczności lokalnej (dla celów promocji zdrowia, profilaktyki, w sytuacji choroby i niepełnosprawności). 7. Planowanie i realizacja opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania – sprzęt i środki do realizacji. Zasady dokumentowania opieki pielęgniarskiej. 8. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych, szkolnych i społecznych dzieci i młodzieży oraz planowanie opieki w środowisku nauczania i wychowania. 9. Planowanie i realizacja opieki pielęgniarskiej w środowisku nauki i wychowania – sprzęt i środki do realizacji. Zasady dokumentowania opieki pielęgniarskiej. 10. Organizacyjno-prawne aspekty wykonywania zawodu oraz samodzielności zawodowej pielęgniarki w podstawowej opiece zdrowotnej. 11. Standardy w pracy pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej. 12. Udział pielęgniarki w realizacji zadań wynikających z programów polityki zdrowotnej.

Ćwiczenia: 1. Planowanie pracy w podstawowej opiece zdrowotnej w oparciu o problemy zdrowotne i demograficzne środowiska lokalnego. 2. Zdrowie i czynniki wpływające na nie. Postrzeganie zdrowia przez pacjenta. Ogólna problematyka związków rodziny i zdrowia. 3. Choroba jako czynnik zmian w rodzinie – analiza zmian zachodzących w rodzinie w wyniku choroby. 4. Opieka zdrowotna, profilaktyka i edukacja prozdrowotna w ramach piece zdrowotnej. Konkretyzacja i zapis danych dla celów profilaktyki i opieki pielęgniarskiej. 5. Uzależnienia. Konstruowanie programu

wspomagania rodzin w profilaktyce uzależnień.
Samokształcenie: 1. Konstruowania planów całościowej opieki dla rodziny na przykładzie wybranych sytuacji zdrowotnych. 2. Specyfika działalności edukacyjnej realizowanej przez pielęgniarkę w środowisku nauczania i wychowania.
Zajęcia praktyczne: 1. Zadania pielęgniarki rodzinnej. Planowanie pracy z rodziną. Dokumentowanie świadczeń. 2. Specyfika procesu pielęgnowania realizowanego przez pielęgniarkę środowiskową/rodzinną. 3. Problemy edukacji zdrowotnej w rodzinie i środowisku lokalnym. 4. Poradnictwo w pracy pielęgniarki środowiskowej/rodzinnej. 5. Zadania pielęgniarki praktyki: gabinet zabiegowy, gabinet szczepień, promocja zdrowia, dokumentacja, sprawozdawczość. 6. Zadania pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania: badania przesiewowe, pierwsza pomoc przedlekarska, edukacja zdrowotna, identyfikacja problemów zdrowotnych, społecznych i szkolnych uczniów, współpraca wielodyscyplinarna w zakresie dbałości o zdrowie ucznia, dokumentacja, sprawozdawczość. 7. Zadania pielęgniarki medycyny pracy w opiece nad pracującymi.
Praktyka zawodowa: 1. Komunikowanie się pielęgniarki w środowisku pacjenta; rozpoznawanie stanu człowieka zdrowego. 2. Zasady zbierania ukierunkowanego wywiadu środowiskowego dla potrzeb procesu pielęgnowania. 3. Ocena zagrożeń zdrowia, stopnia samodzielności pacjenta i wydolności pielęgnacyjno-opiekuńczej rodziny. 4. Ocena stanu higienicznego skóry i włosów, uzębienia i odżywienia, postawy, proporcji ciała, zakresu ruchów w stawach. 5. Analiza zebranych informacji pod kątem oceny stylu życia podopiecznych w środowisku. 6. Planowanie działań prozdrowotnych w oparciu o rozpoznane czynniki ryzyka, zmierzających do zachowania oraz potęgowania zdrowia. 7. Diagnozowanie sytuacji podopiecznych w zakładach podstawowej opieki zdrowotnej. 8. Planowanie, realizowanie i ocenianie działań podejmowanych na rzecz podopiecznego w zdrowiu i chorobie. 9. Realizacja programów edukacji zdrowotnej. 10. Realizacja zadań opiekuńczo-pielęgnacyjnych (współpraca z różnymi instytucjami społeczności lokalnej. 11. Realizacja zadań pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania. 12. Współpraca pielęgniarki środowiskowej z pacjentem geriatrycznym i jego rodziną. 13. Działania pielęgnacyjno-rehabilitacyjne w środowisku obłożnie chorego i niepełnosprawnego. 14. Promocja zdrowia i profilaktyka w środowiskach podopiecznych.

Zalecana literatura

Podstawowa:
Kilańska D. (red.), *Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej.* t. I, Wydawnictwo Makmed, Lublin 2010.
Brosowska B., Mielczarek-Pankiewicz E., *Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej.* t. II, Wydawnictwo Makmed, Lublin 2010.
Kózka M., Płaszewska-Żywko L., *Diagnozy i interwencje pielęgniarskie*, PZWL, Warszawa 2014.
Sierakowska M., Wrońska I., *Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarskiej*, PZWL, Warszawa 2015.
Wybrane aktualne pozycje z czasopism krajowych i zagranicznych związane z tematyką ćwiczeń.

Uzupełniająca:
Kinlej M., *Naturalne planowanie rodziny. Co powinien wiedzieć pracownik służby zdrowia*, IMiD, Projekt UNFPA i Rządu Polskiego, Warszawa 1998.
Woynarowska B. (red.), *Profilaktyka w pediatrii*. PZWL, Warszawa 2008.
Domżał-Drzewicka R., Gałęziowska E. (red.), *Nowoczesne metody rozpoznawania płodności. Wybrane zagadnienia*, Wydawnictwo Makmed, Lublin 2008.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin: test jednokrotnego wyboru **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10)**;
Ćwiczenia: zaliczenie z oceną – obecność na ćwiczeniach, pozytywne zaliczenie 4 kolokwiów cząstkowych, przygotowanie przykładowego wywiadu środowiskowego; opracowanie wybranego przez studenta programu profilaktyki **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04).**
Samokształcenie: zaliczenie na ocenę na podstawie przygotowanej prezentacji **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04)**.
Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04)**. Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki psychiatrycznej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04).** Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49 – plus dobry
od 4,50 – bardzo dobry.

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	120
Przygotowanie do praktyki zawodowej	5
Liczba punktów ECTS	**3**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Dietetyka I rok, semestr 1	C.20.D.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Dietetics	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Podstawy anatomii i fizjologii człowieka, biochemii i biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 15; ćwiczenia: 15	**2**
Samokształcenie: 15	

Cele przedmiotu

Przekazanie zasad racjonalnego żywienia dzieci i dorosłych przy uwzględnieniu kompromisu fizjologicznego, kulturowego, psychologicznego, ekologicznego i finansowego oraz zasad żywienia dietetycznego w wybranych chorobach i uświadomienie i założeń dietoprofilaktyki w przeciwdziałaniu tzw. chorobom cywilizacyjnym.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** definiuje zapotrzebowanie (ilościowe i jakościowe) organizmu na składniki pokarmowe niezbędne do utrzymania życia w warunkach zdrowia i choroby	K.C.W27.
	P_W02 wymienia zasady żywienia osób zdrowych w różnym wieku i charakteryzuje istotę żywienia dojelitowego i pozajelitowego	K.C.W28.
	P_W03 zna zasady profilaktyki i leczenia dietetycznego oraz powikłań dietoterapii	K.C.W29.
	P_W04 Zna środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego	K.C.W51.
Umiejętności:	**P_U01** pomaga choremu w jedzeniu, wydalaniu, poruszaniu się i dbaniu o higienę osobistą	K.C.U11.
	P**_U02** wykorzystuje różne techniki karmienia pacjenta	K.C.U14.
	P_U03 ocenia stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego	K.C.U26.
	P_U04 prowadzi poradnictwo w zakresie żywienia dorosłych oraz dzieci zdrowych	K.C.U47.
	P_U05 stosuje wybrane diety terapeutyczne w otyłości, niedożywieniu, cukrzycy, hyperlipidemii, nadciśnieniu tętniczym, chorobach serca i naczyń krwionośnych, trzustki i wątroby.	K.C.U48.
	P_U06 ocenia stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych,	K.C.U46.

	biochemicznych, i badania podmiotowego	
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu	K.D.K.2.

Treści programowe

Wykłady: Procesy energetyczne i gospodarka wodna w organizmie. Składniki odżywcze i ich znaczenie w organizmie. Normy żywienia i wyżywienia. Zróżnicowanie diet dzieci i dorosłych. Ilościowe i jakościowe błędy żywieniowe Polaków. Zasady planowania i oceny żywienia różnych grup ludności. Zasady planowania i układania jadłospisów dla osób zdrowych. Zasady edukacji żywieniowej. Udział pielęgniarki w leczeniu żywieniowym. Leczenie żywieniowe – dojelitowe i parenteralne u dorosłych i dzieci. Monitorowanie chorego żywionego dojelitowe i parenteralne. Zasady oceny stanu odżywienia. Klasyfikacja i charakterystyka diet. Niedożywienie i jego zdrowotne następstwa. Postępowanie dietetyczne jako część terapii. Żywienie człowieka w różnych stanach chorobowych (choroby układu krążenia, choroby metaboliczne, choroby przewodu pokarmowego, choroby układu moczowego, żywienie chorych ze zwiększonym katabolizmem).

Ćwiczenia: Żywienie dojelitowe w domu pacjenta. Opracowanie wywiadu żywieniowego, umożliwiającego ocenę błędów w żywieniu pacjenta oraz postępowania dla określenia stanu odżywienia pacjenta. Układanie, ocena i korygowanie ułożonych jadłospisów dla osób zdrowych i chorych z cukrzycą, otyłością, nadciśnieniem, zaburzeniami gospodarki lipidowej, z chorobami przewodu pokarmowego, wątroby, trzustki, nerek.

Samokształcenie: przygotowanie prezentacji jadłospisu, przedstawianej podczas ćwiczeń.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Ciborowska H., Rudnicka A., *Dietetyka. Żywienie zdrowego i chorego człowieka,* PZWL, Warszawa 2012.

Bułhak-Jachymczyk B., Jarosz M. (red.), *Normy żywienia człowieka. Podstawy prewencji otyłości i chorób niezakaźnych*, PZWL, Warszawa 2011.

Szczygieł B. (red.), *Niedożywienie związane z chorobą*, PZWL, Warszawa 2013.

Jarosz M., Kłosiewicz-Latoszek L., Charzewska J., Białkowska M., *Diagnozowanie zaburzeń stanu odżywienia w praktyce lekarskiej i pielęgniarskiej*, IŻiŻ, Warszawa 2010.

Jarosz M. (red.), *Zasady prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży oraz wskazówki dotyczące zdrowego stylu życia*, IŻiŻ, Warszawa 2008 [dostęp online].

Uzupełniająca:

Matras P., Bartoszewska L., Rudzki S., *Leczenie żywieniowe. Procedury*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2011.

Kunachowicz H., Nadolna I., Iwanow K., *Wartość odżywcza wybranych produktów spożywczych i typowych potraw,* PZWL, Warszawa 2014.

Kunachowicz H., Przygoda B., Nadolna I., Iwanow K., *Tabele składu i wartości odżywczej żywności*, PZWL, Warszawa 2005.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru, min. 60% poprawnych odpowiedzi= ocena pozytywna **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04)**

Ćwiczenia: zaliczenie w formie prezentacji autorskiego projektu pn.: Propozycja jadłospisu dla pacjenta z określoną jednostką chorobową (typ jednostki chorobowej podaje prowadzący zajęcia) oraz sposób postępowania dietetycznego z pacjentem. **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_K01)**

Kryteria oceny projektu:

1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu.
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarskiej i innej.
3. Poprawność terminologiczna i językowa.
4. Logiczny układ treści.
5. Dobór literatury.

Każda z kategorii punktowana w skali 0p.-5p. Maksymalna ilość punktów do uzyskania: 25p.

Ocena projektu wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry 86%-90% plus dobry 91%-100% bardzo dobry **Samokształcenie:** przygotowanie projektu do prezentacji podczas ćwiczeń (**(P_W01, P_W02, P_W03, P_U04, P_U05, P_K01).**	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Przygotowanie projektu (prezentacja, wypowiedź pisemna)	15
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Badania fizykalne I rok, semestr 2	C.21.B.F.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Physical Examination	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 15; ćwiczenia: 30	**3**

Cele przedmiotu

Zapoznanie z teoretycznymi podstawami badań fizykalnych człowieka; przedstawienie odrębności przeprowadzania oraz interpretacji badań u człowieka dorosłego, starszego oraz u dzieci, noworodków i niemowląt.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** omawia badanie podmiotowe ogólne i szczegółowe, zasady jego prowadzenia i dokumentowania; **P_W02** charakteryzuje techniki badania fizykalnego i kompleksowego badania fizykalnego pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarskiej; **P_W03** określa znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarskiej.	K.C.W30. K.C.W31. K.C.W32.
Umiejętności:	**P_U01** przeprowadza badanie podmiotowe pacjenta, analizuje i interpretuje wyniki dla potrzeb diagnozy pielęgniarski j i jej dokumentowania; **P_U02** rozpoznaje i interpretuje podstawowe odrębności w badaniu noworodka, niemowlęcia, osoby dorosłej i w wieku geriatrycznym; **P_U03** wykorzystuje techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, w tym układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego; **P_U04** dokumentuje wyniki badania fizykalnego i ich wykorzystywanie w zakresie oceny stanu zdrowia pacjenta; **P_U05** wykonuje badanie fizykalne umożliwiające wczesne wykrywanie chorób sutka i uczy pacjentów samobadania piersi.	K.C.U49. K.C.U50. K.C.U51. K.C.U52. K.C.U53.

Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu; **P_K02** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe.	K.D.K2. K.D.K6.

Treści programowe

Wykłady: 1. Wprowadzenie do problematyki badań fizykalnych. 2. Znaczenie badania podmiotowego w ocenie klinicznej i diagnostyce pacjenta. 3. Warunki i zasady przeprowadzania badań fizykalnych. 4. Zasady zbierania wywiadu. 5. Badanie podmiotowe i przedmiotowe w medycynie wieku rozwojowego. 6. Znaczenie badania podmiotowego w ocenie klinicznej i diagnostyce pacjenta. 7. Całościowy wywiad dotyczący osoby dorosłej – wywiad dotyczący przeszłości pacjenta – obecny stan zdrowia – wywiad rodzinny – wywiad psychosocjalny. 8 Kolejność całościowego badania – Badanie układu mięśniowo-szkieletowego – Badanie neurologiczne. 9. Przegląd układów anatomicznych.

Ćwiczenia: 1. Zasady, metody, techniki oraz kolejność przeprowadzania badania fizykalnego. Interpretacja uzyskanych wyników. 2. Badanie przedmiotowe niemowląt, dzieci oraz osób starszych. 3. Znaczenie roli pielęgniarski w ocenie stany psychicznego, ogólnego, skory, oczu, uszy, jamy ustnej, gardła, szyi, klatki piersiowej, płuc, gruczołów piersiowych, układu sercowo-naczyniowego, brzucha, narządów płciowych żeński i męskich, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego, układu nerwowego. 4. Prowadzenie dokumentacji klinicznej pacjenta. 5. Etapy przygotowań pacjenta do badania fizykalnego.6. Pomiar masy ciała, wzrostu oraz ocena postawy. Obliczanie BMI. 7. Ocena stanu odżywiania pacjenta i stanu nawodnienia. 8. Ocena ciepłoty ciała (rodzaje i miejsca pomiarów temperatury ciała). 9. Umiejętność oceny obrzęków (interpretacja kliniczna obrzęków). Badanie odleżyn. 10. Interpretacja i dokumentowanie wyników badania fizykalnego.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Ciechaniewicz W. (red.), *Pielęgniarstwo. Ćwiczenia. Podręcznik dla studentów medycyny*, PZWL, Warszawa 2014.
Dacre J., Kopelman P. (red.), *Badanie kliniczne*, PZWL, Warszawa 2004.
Dyk D. (red.), *Badanie fizykalne w pielęgniarstwie*, PZWL, Warszawa 2013.
Epstein O., Perkin D., de Bono D., Cookson J. (red.), *Badania kliniczne*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2001.
Gołąb B., Traczyk W. Z. (red.), *Anatomia i fizjologia człowieka*, PZWL, Warszawa 2002.
Kokot F. (red.), *Choroby wewnętrzne*, t. I-II, PZWL, Warszawa 2006.
Baranowska A., Chadzopulu, Dębek W., *Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008.
Obuchowicz A. (red.), *Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii*, PZWL, Warszawa 2010.

Uzupełniająca:

Hartleb M., Gutkowski K., Kohut M., *Badanie fizykalne jamy brzusznej*, Wydawnictwo Czelej 2010.
Rowiński W., Dziak A. (red.), *Chirurgia dla pielęgniarek*, PZWL, Warszawa 2002.
Ślusarska B., Zarzycka D., Zachradniczek K., *Podstawy pielęgniarstwa*, t. I–II, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2013.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie z oceną na podstawie kolokwium pisemnego i odpowiedzi ustnej **(P_W01, P_W02, P_W03, P_K01)**
Ćwiczenia: zaliczenie z oceną + odpowiedź ustna **(P_W01, P_W02, P_W03, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K01, P_K02)**

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	20
Studiowanie literatury	20
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	20

Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	15
Liczba punktów ECTS	**3**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Badania naukowe w pielęgniarstwie 1 III rok, semestr 5	C.22.B.N.P.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Academic Research in Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia	**Wymagania wstępne**	
	Podstawy biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykład: 15 Ćwiczenia: 15	**1**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest zapoznanie z wynikami podstawowych badań naukowych w pielęgniarstwie i dziedzinach pokrewnych, w celu ich wykorzystania w piśmiennictwie specjalistycznym, opracowaniach naukowych oraz do wykonania projektu badawczego zgodnie z procedurą badawczą.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** definiuje przedmiot, cel, obszar badań oraz paradygmatów pielęgniarstwa	K.C.W33.
	P_W02 charakteryzuje etapy procesu badawczego	K.C.W34.
	P_W03 opisuje metody i techniki badań	K.C.W35.
	P_W04 określa zasady interpretowania danych empirycznych i wnioskowania	K.C.W36.
	P_W05 za podstawowe przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej	K.C.W37.
	P_W06 określa znaczenie etyki w badaniach naukowych	K.C.W38.
Umiejętności:	**P_U01** uczestniczy w realizacji projektu badawczego	K.C.U.54.
	P_U02 krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych	K.C.U.55.
	P_U03 wykorzystuje wyniki badań naukowych w zapewnianiu wysokiej jakości opieki nad pacjentem	K.C.U.56.
	P_U04 uczestniczy w kształceniu zawodowym studentów	K.C.U.57.
	P_U05 opracowuje i realizuje własne projekty badawcze w ramach badań o charakterze jakościowym	K.C.U.58.
	P_U06 analizuje i opracowuje raporty z badań naukowych (np. artykuły naukowe)	K.C.U.59.
	P_U07 postępuje zgodnie z zasadami etyki badań naukowych i ochrony własności intelektualnej	K.C.U.60.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K.2.
	P_K02 przestrzega wartości, powinności i sprawności	K.D.K.3.

	moralnych w opiece	

Treści programowe

Seminarium: Kierunki rozwoju badań naukowych w pielęgniarstwie. Metodologiczne podstawy badań naukowych. Cel i metoda poznania naukowego. Formułowanie przedmiotu, celu badań, problemów badawczych i ich usytuowanie w kontekście teorii pielęgniarstwa. Hipotezy badawcze, zmienne i wskaźniki pomiaru. Etapy postępowania badawczego. Metody badań mające zastosowanie w pielęgniarstwie. Techniki i narzędzia badawcze – praktyczne zastosowanie. Organizacja badań i opracowywanie zebranego materiału. Zasady wnioskowania badawczego. Prawo autorskie. Ochrona własności intelektualnej. Etyka w badaniach naukowych (dobra praktyka badań naukowych). Konsultacje opracowań i projektów badawczych.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Lenartowicz H., Kózka M., *Metodologia badań w pielęgniarstwie*. *Podręcznik dla studentów medycznych,* PZWL, Warszawa 2011.
Brzeziński J., *Metodologia badań psychologicznych*, PWN, Warszawa 2014.
Pilch T., Bauman T., *Zasady badań pedagogicznych,* Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa 2010.
Łobocki M., *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych,* Wyd. Impuls, Kraków 2009.
Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, PWN, Warszawa 2012.
Wrońska I., *Zarys problematyki badawczej pielęgniarek środowiskowo/rodzinnych*, [w:] Kawczyńska-Butrym Z. (red.), *Pielęgniarstwo rodzinne. Teoria i praktyka*, CEM, Warszawa 1997.

Uzupełniająca:

Dutkiewicz W., *Praca magisterska. Przewodnik metodyczny dla studentów pedagogiki*, Kielce 2001.
Jędrychowski W., *Zasady planowania i prowadzenia badań naukowych w medycynie,* Wydawnictwo UJ, Kraków 2004.
Radomski D., Grzanka A., *Metodologia badań naukowych w medycynie*, UM, Poznań 2011.
Silverman D., *Prowadzenie badań jakościowych*, PWN, Warszawa 2008.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Seminarium: zaliczenie z oceną po V i VI semestrze, zaliczanie umiejętności bieżących, zdobywanych podczas realizacji seminariów, obecność na zajęciach i aktywny udział w seminariach. Prezentacja koncepcji pracy dyplomowej i przedłożenie pierwszego rozdziału pracy **(P_W01 – P_W06; P_U01 – P_U07; P_K01, P_K02)**

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu i I. rozdziału pracy (wypowiedź pisemna)	10
Liczba punktów ECTS	**1**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Badania naukowe w pielęgniarstwie 2 III rok, semestr 6	C.22.B.N.P.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstawowej opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Kierunek: Pielęgniarstwo	Academic Research in Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia	**Wymagania wstępne**	
	Podstawy biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Ćwiczenia: 30	**2**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest praktyczne wykorzystanie wyników najnowszych badań w medycynie w przygotowaniu pracy dyplomowej.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** definiuje przedmiot, cel, obszar badań oraz paradygmatów pielęgniarstwa **P_W02** charakteryzuje etapy procesu badawczego **P_W03** opisuje metody i techniki badań **P_W04** określa zasady interpretowania danych empirycznych i wnioskowania **P_W05** za podstawowe przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej **P_W06** określa znaczenie etyki w badaniach naukowych	K.CW33. K.CW34. K.CW35. K.CW36. K.CW37. K.CW38.
Umiejętności:	**P_U01** uczestniczy w realizacji projektu badawczego **P_U02** krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych **P_U03** wykorzystuje wyniki badań naukowych w zapewnianiu wysokiej jakości opieki nad pacjentem **P_U04** uczestniczy w kształceniu zawodowym studentów **P_U05** opracowuje i realizuje własne projekty badawcze w ramach badań o charakterze jakościowym **P_U06** analizuje i opracowuje raporty z badań naukowych (np. artykuły naukowe) **P_U07** postępuje zgodnie z zasadami etyki badań naukowych i ochrony własności intelektualnej	K.C.U.54. K.C.U.55. K.C.U.56. K.C.U.57. K.C.U.58. K.C.U.59. K.C.U.60.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu **P_K02** przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece	K.D.K.2. K.D.K.3.

Treści programowe
Seminarium: Kierunki rozwoju badań naukowych w pielęgniarstwie. Metodologiczne podstawy badań naukowych. Cel i metoda poznania naukowego. Formułowanie przedmiotu, celu badań, problemów badawczych i ich usytuowanie w kontekście teorii pielęgniarstwa. Hipotezy badawcze, zmienne i wskaźniki pomiaru. Etapy postępowania badawczego. Metody badań mające zastosowanie w pielęgniarstwie. Techniki i narzędzia badawcze – praktyczne zastosowanie. Organizacja badań i opracowywanie zebranego materiału. Zasady wnioskowania badawczego. Prawo autorskie. Ochrona własności intelektualnej. Etyka w badaniach naukowych (dobra praktyka badań naukowych). Konsultacje opracowań i projektów badawczych.
Zalecana literatura
Podstawowa: Lenartowicz H., Kózka M., *Metodologia badań w pielęgniarstwie*. *Podręcznik dla studentów medycznych,* PZWL, Warszawa 2011. Brzeziński J., *Metodologia badań psychologicznych*, PWN, Warszawa 2014. Pilch T., Bauman T., *Zasady badań pedagogicznych,* Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa 2010. Łobocki M., *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych,* Wyd. Impuls, Kraków 2009. Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, PWN, Warszawa 2012. Wrońska I., *Zarys problematyki badawczej pielęgniarek środowiskowo/rodzinnych*, [w:] Kawczyńska–Butrym Z. (red.), *Pielęgniarstwo rodzinne. Teoria i praktyka*, CEM, Warszawa 1997.
Uzupełniająca: Dutkiewicz W., *Praca magisterska. Przewodnik metodyczny dla studentów pedagogiki*, Kielce 2001. Jędrychowski W., *Zasady planowania i prowadzenia badań naukowych w medycynie,* Wydawnictwo UJ, Kraków 2004. Radomski D., Grzanka A., *Metodologia badań naukowych w medycynie*, UM, Poznań 2011. Silverman D., *Prowadzenie badań jakościowych*, PWN, Warszawa 2008.
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji
Seminarium: zaliczenie z oceną po V i VI semestrze, zaliczanie umiejętności bieżących, zdobywanych podczas realizacji seminariów, obecność na zajęciach i aktywny udział w seminariach. Przedłożenie pracy dyplomowej **(P_W01 – P_W06; P_U01 – P_U07; P_K01, P_K02)**

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	10
Studiowanie literatury	30
Przygotowanie projektu i I. rozdziału pracy (wypowiedź pisemna)	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Zakażenia szpitalne III rok, semestr 6	C.23.Z.S.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstawowej opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Hospital Infections	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	do wyboru	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
ćwiczenia: 30	**3**
Samokształcenie: 30	

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z zagadnieniem występowania zakażeń i przenoszenia biologicznych czynników chorobotwórczych w placówkach ochrony zdrowia. Student poznaje zagadnienia z zakresu epidemiologii chorób zakaźnych i metody ich zapobiegania z uwzględnieniem specyfiki środowiska szpitalnego oraz podstawy prawne i metody zwalczania zakażeń wśród pacjentów i personelu medycznego.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student definiuje zakażenia szpitalne z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku szpitalnym, dróg szerzenia, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych	K.C.W39.
	P_W02 wyjaśnia sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych w tym mikroflory środowiska szpitalnego	K.C.W40.
	P_W03 wyjaśnia mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zakażeniu płuc, zakażeniu dróg moczowych, zakażeniu grzybiczym	K.C.W41.
	P_W04 analizuje zagrożenia epidemiologiczne w „skupiskach" ludzi, np.: szkoły, przedszkola, uczelnie, szpitale, koncerty, koszary wojskowe	K.C.W42.
Umiejętności:	**P_U01** wdraża standardy postępowania zapobiegające zakażeniom szpitalnym i zakażeniom w innych placówkach opieki zdrowotnej	K.C.U61.
	P_U02 prowadzi ocenę i izoluje chorych potencjalnie zakażonych lub chorych zakaźnie	K.C.U62.
	P_U03 bezpiecznie stosuje środki dezynfekcyjne i segreguje odpady medyczne	K.C.U63.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2.

Treści programowe

Ćwiczenia: Podstawy epidemiologii chorób zakaźnych. Drogi rozprzestrzeniania się biologicznych

czynników chorobotwórczych. Metody profilaktyki chorób zakaźnych (swoiste i nieswoiste). Cechy epidemiologiczne zakażeń w środowisku szpitalnym. Główne czynniki chorobotwórcze i postacie zakażeń szpitalnych. Podstawy prawne kontroli szpitalnych – Ustawa z dnia 05.12.2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Metody ochrony personelu medycznego przed biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi. Metody zapobiegania zakażeniom szpitalnym. Sterylizacja narzędzi i sprzętu medycznego. Sposoby nadzoru nad zakażeniami w szpitalnictwie. Organizacja szpitalnego zespołu do spraw zakażeń szpitalnych. Sterylizacja i kontrola sterylizacji jako element zwalczania zakażeń szpitalnych. Zakażenia łożyska krwi. Szpitalne zapalenie płuc i dolnych dróg oddechowych. Zakażenia dróg moczowych. Zakażenia szpitalne w intensywnej terapii i na oddziałach zabiegowych. Zakażenia układu moczowego, oddechowego, pokarmowego, nerwowego. Zakażenia ran operacyjnych. Zakażenia u chorych po wszczepieniu endoprotez. Zakażenia u chorych onkologicznych. Monitorowanie, rejestracja zakażeń szpitalnych – programy komputerowe. Badanie pacjenta przyjętego na oddział. Zasady pobierania materiału do badań bakteriologicznych. Sterylizacja i kontrola sterylizacji jako element zwalczania zakażeń szpitalnych

Samokształcenie: Komputerowe programy rejestracji zakażeń szpitalnych. Postępowanie z pacjentem zarażonym wirusem HIV. Postępowanie po ekspozycji zawodowej. Antybiotykoterapia w zakażeniach szpitalnych.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Anusz Z. (red), *Mikrobiologia i parazytologia lekarska*, PZWL, Warszawa, 2008.
Anusz Z. (red), *Podstawy epidemiologii i kliniki chorób zakaźnych*, PZWL, Warszawa 2006.
Dzierżanowska D. (red), *Zakażenia szpitalne*, Alfa Medica, Bielsko-Biała 2008.
Krzywicka A. (red), *Dezynfekcja szpitalna*, PZWL, Warszawa 2005.
Zaremba M., Borowski J., *Mikrobiologia lekarska. Podręcznik dla studentów medycyny*, PZWL, Warszawa 2014.
Zbiór rekomendacji i procedur dla polskich szpitali: Praktyczne zasady kontroli zakażeń szpitalnych, Warszawa 2010.

Uzupełniająca:

Ciechaniewicz W. (red), *Pielęgniarstwo. Ćwiczenia*, t. I–II, PZWL, Warszawa 2014.
Heczko P., Wróblewska M., Pietrzyk A., *Mikrobiologia lekarska. Podręcznik dla pielęgniarek, położnych i ratowników medycznych*, PZWL, Warszawa 2015.
Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K. (red), *Podstawy pielęgniarstwa*, t. I–II, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2013.
Zahradniczek K. (red), *Wprowadzenie do pielęgniarstwa. Podręcznik dla szkół medycznych*, PZWL, Warszawa 2004.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia: zaliczenie w formie pisemnej: test z pytaniami otwartymi:

1. Opisać cechy epidemiologiczne zakażeń w środowisku szpitalnym **(P_W01)**
2. Podać główne czynniki chorobotwórcze i postacie zakażeń szpitalnych **(P_W01, P_W03)**
3. Wymienić i wyjaśnić metody ochrony personelu medycznego przed biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi **(P_W02)**
4. Podać zasady sterylizacji i postępowania z narzędziami i sprzętem medycznym **(P_W03)**
5. Wymienić drogi rozprzestrzeniania się biologicznych czynników chorobotwórczych **(P_W04)**

min. 60% poprawnych odpowiedzi w teście = ocena pozytywna

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotu, wykorzystywanej m.in. do przygotowania sprawozdania **(P_K01);**

zaliczenie w formie pisemnej: sprawozdanie Temat: Postępowanie w warunkach szpitalnych z pacjentem zarażonym wirusem HIV (**P_U01, P_U02, P_U03**)

Kryteria oceny pracy pisemnej (sprawozdanie)

1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu.
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarskiej i innej.
3. Poprawność terminologiczna i językowa.
4. Logiczny układ treści.
5. Dobór literatury.

Każda z kategorii punktowana w skali 0p.-5p. Maksymalna ilość punktów do uzyskania: 25p.

Ocena sprawozdania wystawiona według zasady: 60%-75% dostateczny 76%-80% plus dostateczny 81%-85% dobry 86%-90% plus dobry 91%-100% bardzo dobry	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	15
Przygotowanie sprawozdania (wypowiedź pisemna)	15
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	15
Przygotowanie się do zaliczenia	15
Liczba punktów ECTS	**3**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Język migowy III rok, semestr 6	C.22.J.M.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Sign Language	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	do wyboru	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	brak	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
ćwiczenia: 30	**3**
Samokształcenie: 30	

Cele przedmiotu

Zapoznanie studentów z podstawami polskiego języka migowego (PJM) w zakresie podstawowych zwrotów, umożliwiających wykonywanie czynności pielęgnacyjnych. Celem przedmiotu jest również zwrócenie uwagi na problemy osób niesłyszących oraz uwrażliwienie na potrzeby pacjentów, dotkniętych dysfunkcjami narządu słuchu.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student wyjaśnia przyczyny zaburzeń słuchu i mowy w kontekście porozumiewania się i rozumie znaczenie wczesnego ich wykrywania	K.C.W43.
	P_W02 rozróżnia sposoby i środki komunikowania się osób z uszkodzeniem słuchu	K.C.W44.
	P_W03 rozpoznaje znaki daktylograficzne: statyczne, dynamiczne, liczbowe i idiograficzne w zakresie gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta	K.C.W45.
	P_W04 zna zasady komunikacji z pacjentem niesłyszącym	K.C.W46.
Umiejętności:	**P_U01** nawiązuje kontakt z osobą słyszącą i niesłyszącą	K.C.U64.
	P_U02 posługuje się znakami języka migowego w opiece nad pacjentem głuchoniemym w celu przygotowania do świadomego uczestnictwa w procedurach medyczno-opiekuńczych	K.C.U65.
	P_U03 posługuje się językiem migowym w zakresie terminologii sytuacyjnej: udzielanie pierwszej pomocy, przekazywanie informacji rodzinie	K.C.U66.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2.

Treści programowe

Ćwiczenia: Omówienie specyfiki komunikowania się pielęgniarki/pielęgniarza z pacjentem, a zwłaszcza z osobami dotkniętymi uszkodzeniem słuchu/dysfunkcjami mowy oraz zasadności kształcenia studentów *Pielęgniarstwa* w zakresie języka migowego. Nawiązanie pierwszego kontaktu

z osobą niesłyszącą. Uwrażliwianie percepcji wzrokowej w procesie komunikacji migowej. Wprowadzenie alfabetu palcowego. Zasady prowadzenia konwersacji w PJM**.** Zasady tworzenia podstawowych wypowiedzi w przestrzeni migowej. Znaczenie ekspresji mimicznej. Demonstracja sposobów opisywania wyglądu zewnętrznego ludzi przy pomocy tzw. klasyfikatorów opisujących.
Praktyczna nauka języka migowego: 1. Daktylografia – alfabet palcowy, znaki pojęć liczbowych. 2. Ideografia – wprowadzenie i praktyczne ćwiczenia znaków migowych, opisujących codzienne czynności: opowiadanie o sobie (przedstawienie się, podawanie wieku, adresu, prezentowanie własnego przydomku migowego); dom; rodzina; zdrowie- pojęcia związane z praktyką pielęgniarki/pielęgniarza; kultura; sport i wypoczynek; urzędy i instytucje; zatrudnienie i praca; rachuba czasu (dni tygodnia, miesiące, pory roku, godzina, minuta, sekunda, czas). 3. Prowadzenie ćwiczeń mimicznych – ekspresja twarzy. 4. Prezentowanie przygotowanych dialogów i narracji w języku migowym
Samokształcenie: Wykonywanie ćwiczeń konwersacyjnych, narracyjnych i translatorskich**.**

Zalecana literatura

Podstawowa:
Świdziński M., Gałkowski T., *Studia nad kompetencją językową i komunikacją niesłyszących*, Warszawa 2003.
Szczepankowski B., Koncewicz D.*, Język migowy w terapii,* Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi/ Edukacyjna Grupa Projektowa, Łódź 2015.
Szczepankowski B., Kossakowska B., Wasilewska T.M., *Język migany – pierwsze kroki*: *podręcznik dla rodziców i nauczycieli*, Infopress, Warszawa 2001.

Uzupełniająca:
Słownik polskiego języka migowego (PJM), [dokument online] www.migaj.eu
Leksykon języka migowego, [dokument online] www.migaj.eu

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia: zaliczenie w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04**);
praktyczny sprawdzian umiejętności posługiwania się PJM w trzech kategoriach: przeprowadzenie rozmowy w PJM, zaprezentowanie narracji w PJM na wybrany temat, przetłumaczenie prostego komunikatu na PJM (**P_W03, P_W04, P_U01, P_U02, P_U03**) Ocena praktycznych umiejętności PJM wystawiona według zasady:
60%-74% dostateczny
75%-80% plus dostateczny
81%- 85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry
Samokształcenie: Wykonywanie ćwiczeń praktycznych, zadanych przez prowadzącego w celu automatyzowania umiejętności posługiwania się PJM (**P_K01**).

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	10
Przygotowanie dialogów/narracji w PJM	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Wykonywanie ćwiczeń praktycznych z zakresu PJM	15
Przygotowanie się do zaliczenia	15
Liczba punktów ECTS	**3**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Promocja zdrowia psychicznego III rok, semestr 6	C.23.P.Z.P
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Mental Health Promotion	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	do wyboru	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia	**Wymagania wstępne**	
	Wiedza z zakresu podstaw pielęgniarstwa, anatomii i fizjologii człowieka, patologii; wiedza z zakresu badania podmiotowego i przedmiotowego człowieka; wiedza z zakresu przedmiotów humanistycznych	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
ćwiczenia: 30	**3**
Samokształcenie: 30	

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest przygotowanie do samodzielnego działania w procesie promocji zdrowia psychicznego, m.in. poprzez realizację lub inicjację realizacji programów promocji zdrowia i profilaktyki, skierowanych do różnych grup społecznych (rodzin, społeczności lokalnych, grup zawodowych) i osób w różnym wieku (dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów).

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** charakteryzuje teorie rozwojowe zdrowia psychicznego i definiuje zdrowie psychiczne	K.C.W47.
	P_W02 rozpoznaje zagrożenia i pozytywne czynniki w kształtowaniu zdrowia psychicznego	K.C.W48.
	P_W03 omawia stres jako determinant równowagi biopsychospołecznej organizmu w aspekcie zdrowia psychicznego	K.C.W49.
	P_W04 wskazuje rolę pielęgniarki w profilaktyce wypalenia zawodowego, agresji, przemocy i mobbingu w różnych okresach życia człowieka	K C.W50
Umiejętności:	**P_U01** podejmuje działania promujące zdrowie psychiczne i rozpoznaje sieci wsparcia społecznego	K.C.U67.
	P_U02 podejmuje działania zapobiegające oraz diagnostyczne dotyczące występowania przemocy, agresji, mobbingu i wypalenia zawodowego	K.C.U68.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę w zakresie promocji zdrowia i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2.

Treści programowe

Ćwiczenia: Pojęcie zdrowia psychicznego i promocji zdrowia psychicznego; czynniki kształtujące zdrowie psychiczne. Teorie rozwoju zdrowia psychicznego. Emocje występujące u człowieka w poszczególnych etapach jego życia.. Stres w życiu człowieka. Zagrożenia w środowisku pracy: mobbing, zespół wypalenia zawodowego. Agresja i przemoc w życiu społecznym. Stres w życiu człowieka. Profilaktyka zagrożeń zdrowia psychicznego. Specyfika edukacji zdrowotnej jako element

procesu pielęgnowania. Praca z klientami/pacjentami zgłaszającymi się spontanicznie, praca z pacjentami hospitalizowanymi na oddziale psychiatrycznym, realizowane programy lokalne. Promowanie zdrowia psychicznego w środowisku zawodowym -przygotowanie programu edukacyjnego dla wybranej grupy wiekowej.
Samokształcenie: Zachowania agresywne wobec pracowników ochrony zdrowia. Zespół wypalenia zawodowego a specyfika pracy pielęgniarki. Programy promocji zdrowia psychicznego.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Baczewska B., Bielemuk A., Cegła B., *Repetytorium z pielęgniarstwa*, PZWL, Warszawa 2010.
Bilikiewicz A., Lewandowski J., Radziwiłowicz P., *Psychiatria. Repetytorium*, PZWL, Warszawa 2008.
Bilikiewicz A., *Kompendium psychiatrii, psychoterapii i medycyny psychosomatycznej*, PZWL, Warszawa 2014.
Kimak K., *Zbiór standardów przyjęcia, opieki, socjalizacji i wypisu chorego ze szpitala psychiatrycznego*, Wydaw. Czelej, Lublin 2002.
Puri B.H., Treasaden J.H., *Psychiatria. Podręcznik dla studentów*, Edra Urban&Partner, Wrocław 2014.
Wilczek-Rużyczka E., *Pielęgniarstwo psychiatryczne*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008.

Uzupełniająca:

Grzywa A., *Oblicza psychozy*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2005.
Płotka A., *Zdrowy styl życia psychicznego*, Wydawnictwo NeuroCentrum, Lublin 2003.
Namysłowska I., *Psychiatria dzieci i młodzieży,* PZWL, Warszawa 2014.
Wilczek-Rużyczka E., *Komunikowanie się z chorym psychicznie*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2007.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia: zaliczenie w formie pisemnej: test z pytaniami otwartymi:

1. Opisać teorie rozwojowe zdrowia psychicznego **(P_W01)**
2. Określić rodzaje zagrożeń zdrowia psychicznego **(P_W02)**
3. Scharakteryzować zjawisko stresu **(P_W03)**
4. Zjawisko mobbingu i wypalenia zawodowego **(P_W04)**
5. Istota agresji i przemocy **(P_W04)**
6. Elementy promocji zdrowia psychicznego. min. 60% poprawnych odpowiedzi w teście= ocena pozytywna **(P_W04)**

zaliczenie w formie pisemnej: projekt Temat projektu: Program promocji zdrowia psychicznego dla wybranej grupy zawodowej **(P_U01, P_U02)**

Kryteria oceny pracy pisemnej (projektu)

1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu.
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarskiej i innej.
3. Poprawność terminologiczna i językowa.
4. Logiczny układ treści.
5. Dobór literatury.

Każda z kategorii punktowana w skali 0p.-5p. Maksymalna ilość punktów do uzyskania: 25p.
Ocena sprawozdania wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry
Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotu, wykorzystywanej m.in. do przygotowania projektu **(P_K01)**

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	10
Przygotowanie projektu (wypowiedź pisemna)	20
Samokształcenie	

Studiowanie literatury	15
Przygotowanie się do zaliczenia	15
Liczba punktów ECTS	**3**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

Moduł D. Nauki w zakresie opieki specjalistycznej

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne 1 I rok, semestr 2	D.CH.W.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Internal Medicine and Internal Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Wiedza z zakresu podstaw pielęgniarstwa, anatomii, patologii, badań fizykalnych.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15	**2**
Samokształcenie: 30	
Zajęcia praktyczne: 60	**3**
Praktyka zawodowa: 80	**2**

Cele przedmiotu

Zapoznanie z przyczynami, symptomami i następstwami chorób somatycznych. Diagnozowanie stanu zdrowia oraz wdrażania planu kompleksowej opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu chorób narządów wewnętrznych.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i opiekę pielęgniarską w schorzeniach układu krążenia, układu oddechowego, układu nerwowego, układu pokarmowego, wątroby, trzustki, układu moczowego, układu kostno-stawowego, mięśni, układu dokrewnego oraz krwi;	K.D.W3.
	P_W02 zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku;	K.D.W4.
	P_W03 zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym,	K.D.W5.
	P_W04 zna zasady planowania opieki nad chorymi w zależności od wieku i stanu zdrowia;	K.D.W6.
	P_W05 zna zasady przygotowania, opieki w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;	K.D.W7.
	P_W06 charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	K.D.W8.
	P_W07 różnicuje reakcje chorego na chorobę i hospitalizację w zależności od jego wieku i stanu zdrowia;	K.D.W11.

	P_W08 zna swoiste zasady organizacji opieki internistycznej **P_W09** Zna rodzaje badań diagnostycznych i posiada wiedzę w zakresie ich zlecania	K.D.W14.
Umiejętności:	**P_U01** rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki w różnym wieku i stanie zdrowia; **P_U02** motywuje chorego i jego opiekunów do wejścia do grup wsparcia społecznego; **P_U03** prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób; **P_U04** pobiera materiał do badań diagnostycznych; **P_U05** doraźnie podaje tlen, modyfikuje dawkę stała insuliny, szybko i krótko działającej; **P_U06** przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym; **P_U07** prowadzi, dokumentuje i ocenia bilans płynów pacjenta; **P_U08** przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza. **P_U09** potrafi rozpoznać wskazania do wykonania określonych badań diagnostycznych i posiada umiejętności umożliwiające wystawianie skierowań na określone badania diagnostyczne **P_U10** potrafi przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w porozumieniu z lekarzem lub na jego zlecenie	K.D.U2. K.D.U4. K.D.U5. K.D.U9. K.D.U11. K.D.U12. K.D.U25. K.D.U33. K.D.U34. K.D.U35.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece; **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu; **P_K03** przestrzega praw pacjenta; **P_K04** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe; **P_K05** przestrzega tajemnicy zawodowej; **P_K06** współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej.	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K5. K.D.K6. K.D.K7. K.D.K8.

Treści programowe

Wykłady:

1. Przyczyny, symptomy i następstwa chorób somatycznych.
2. Etiologia wybranych chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego.
3. Główne objawy chorobowe układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego.
4. Nowoczesna diagnostyka wybranych chorób internistycznych.
5. Zasady farmakoterapii w chorobach wewnętrznych.
6. Opieka nad pacjentem z chorobami narządów wewnętrznych.
7. Zadania pielęgniarki w procesie diagnozowania i terapii chorych w oddziale wewnętrznym.
8. Zadania pielęgniarki wobec chorego podczas hospitalizacji.
9. Ogólna charakterystyka objawów patologicznych chorób układu sercowo-naczyniowego. Diagnostyka kardiologiczna.
10. Udział pielęgniarki w diagnostyce chorób układu krążenia.

11. Pielęgnowanie chorego z chorobą niedokrwienną serca, nadciśnieniem tętniczym.
12. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z niewydolnością serca.
13. Pielęgnowanie chorego z zapaleniem mięśnia sercowego.
14. Charakterystyka przyczyn i objawów patologicznych ze strony układu oddechowego.
15. Diagnostyka w pulmonologii – zadania pielęgniarki.
16. Pielęgnowanie chorego z ostrą zapalną chorobą układu oddechowego (zapalenie oskrzeli, zapaleniem tchawicy, zapalenie zatok, zapalenie płuc).
17. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc i astmą oskrzelową. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z gruźlicą.
18. Charakterystyka przyczyn i objawów patologicznych ze strony przewodu pokarmowego. Diagnostyka gastroenterologiczna.

Ćwiczenia:

1. Specyfika pracy w oddziale chorób wewnętrznych. Dokumentacja medyczna.
2. Pielęgnowanie pacjenta ze schorzeniami w zakresie układu krążenia i układu oddechowego. Dominujące problemy pielęgnacyjne. Terapia farmakologiczna i niefarmakologiczna.
3. Rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjentów do badań diagnostycznych w obrębie poszczególnych układów (układu krążenia, układu oddechowego, układu pokarmowego, układu krwiotwórczego, układu dokrewnego/wewnątrzwydzielniczego (w tym z cukrzycą), układu moczowego/ z niewydolnością nerek, z chorobami reumatycznymi, alergicznymi i zakaźnymi.
4. Problemy opiekuńcze, standardy i procedury ich rozwiązania u chorych.
5. Udział pielęgniarki w pielęgnowaniu, leczeniu farmakologicznym i niefarmakologicznym.
6. Opieka pielęgniarska nad chorym z chorobami układu pokarmowego i dokrewnego. Edukacja pacjentów. Opieka pielęgniarska nad chorym z: chorobą wrzodową żołądka i dwunastnicy, z przewlekłym zapaleniem trzustki, z marskością wątroby, z cukrzycą. Przygotowanie pacjentów do samoopieki i samokontroli.
7. Zadania pielęgniarki w diagnostyce urologicznej. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z niewydolnością nerek. Istota opieki nad chorym dializowanym.
8. Opieka pielęgniarska nad chorym: z marskością wątroby, z nadczynnością tarczycy.
9. Problemy pielęgnacyjne pacjentów ze schorzeniami układu krwiotwórczego.
10. Opieka pielęgniarska nad osobami z chorobami: reumatycznymi, alergicznymi i zakaźnymi

Samokształcenie:

1. Przygotowanie chorego do samoopieki w warunkach domowych w schorzeniach narządów wewnętrznych.
2. Rola pielęgniarki w profilaktyce pierwotnej i prewencji wtórnej choroby niedokrwiennej serca.
3. Odżywianie pacjentów dializowanych – rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta.
4. Edukacyjna rola pielęgniarki z zakresu higieny i profilaktyki schorzeń układu oddechowego oraz schorzeń układu ruchu.
5. Przygotowanie pacjenta do samokontroli i leczenia cukrzycy dietą, lekami doustnymi i insuliną.
6. Udział w leczeniu dietetycznym, farmakologicznym i dializoterapii chorych z niewydolnością nerek.
7. Problemy pielęgnacyjne pacjentów z chorobami tkanki łącznej (RZS).
8. Istota choroby i zalecenia dietetyczne w przypadku rozpoznania dny moczanowej.

Zajęcia praktyczne:

1. Umiejętność prawidłowej oceny stanu chorego, formułowania zadań dostosowanych do potrzeb chorego, wdrażanie i ocena skuteczności podjętych działań.

2. Dokumentacja obowiązująca w oddziale internistycznym.
3. Współudział pielęgniarki w procesie: diagnostycznym, leczniczym i rehabilitacyjnym.
4. Rola członków zespołu terapeutycznego w opiece nad chorym.
5. Zbieranie informacji o stanie zdrowia chorego i jego rodziny.
6. Udział w przygotowaniu chorych do zachowań prozdrowotnych.
7. Rozpoznawanie problemów pielęgnacyjnych chorego z określeniem ich przyczyn w chorobach układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego, dokrewnego i krwiotwórczego.
8. Planowanie opieki pielęgniarskiej w stosunku do chorego z uwzględnieniem działań wspierająco – edukacyjnych, a także w stosunku do jego rodziny.
9. Realizacja opieki pielęgniarskiej na podstawie wybranych teorii i modeli pielęgnowania.
10. Planowanie opieki pielęgniarskiej w stosunku do chorego z uwzględnieniem działań wspierająco – edukacyjnych, a także w stosunku do jego rodziny.
11. Ocena wyników podejmowanych działań pielęgnacyjnych.

Praktyka zawodowa:

1. Założenia organizacyjne, cele praktyki, wykaz umiejętności, kryteria oceny. Organizacja oddziału.
2. Standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w rozwiązywaniu problemów chorych.
3. Standardy i procedury pielęgniarskie dotyczące wybranych zabiegów w oddziale internistycznym.
4. Udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych wykonywanych w oddziale wewnętrznym w chorobach układu krążenia.
5. Standardy i procedury stosowane w rozwiązywaniu problemów pielęgnacyjnych u chorych z: chorobą niedokrwienną serca, nadciśnieniem tętniczym, zapaleniem mięśnia sercowego, wadą serca, niewydolnością krążenia.
6. Udział pielęgniarki w leczeniu chorób układu krążenia z uwzględnieniem czynności samodzielnie wykonywanych przez pielęgniarkę.
7. Zadania edukacyjne pielęgniarki wobec chorych z chorobami układu krążenia.
8. Problemy pielęgnacyjne i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych pacjentów ze schorzeniami układu oddechowego.
9. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów pielęgnacyjnych w wybranych chorobach układu oddechowego.
10. Udział pielęgniarki w rehabilitacji chorych w chorobach układu oddechowego.
11. Problemy pielęgnacyjne i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych wykonywanych w chorobach przewodu pokarmowego.
12. Przygotowanie chorego do badań endoskopowych.
13. Udział pielęgniarki w leczeniu dietetycznym i farmakologicznym chorych z określonymi schorzeniami internistycznymi.
14. Obserwacja pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach wykonywanych w chorobach układu moczowego.
15. Ocena stanu nawodnienia chorego – działania z zakresu diagnostyki i udział w terapii.
16. Obserwacja i dokumentowanie wyników pacjentów z rozpoznanymi chorobami krwi i układu krwiotwórczego.
17. Problemy opiekuńcze występujące u chorych z niedokrwistością, skazą krwotoczną- zastosowanie procedur do ich rozwiązywania.
18. Ocena realizacji założonych celów kształcenia. Samoocena studenta.

Zalecana literatura

Podstawowa:
Jurkowska G. , Łagoda K. (red.): „Pielegniarstwo internistyczne", PZWL Warszawa 2011
Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D. (red.): „Pielęgniarstwo internistyczne" , PZWL Warszawa 2010
Daniluk D. , Jurkowska G. (red.): „Zarys chorób wewnętrznych dla studentów pielęgniarstwa", Czelej, Lublin 2005
Pączek I., Mucha K., Foroncewicz B. (red.), Choroby wewnętrzne. Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa i położnictwa, PZWL, Warszawa 2009..

Uzupełniająca:
Gajewski P., Interna Szczeklika. Podręcznik chorób wewnętrznych, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Warszawa 2015.Kózka M. , Płaszewska – Żywko L.: „Modele opieki pielęgniarskiej nad chorym dorosłym", PZWL Warszawa 2010
Kokot F. (red.), Choroby wewnętrzne, t. I–II, PZWL, Warszawa 2004.
Tatoń J., Czech A., Bernas M., Diabetologia kliniczna, PZWL, Warszawa 2008.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie z oceną na podstawie odpowiedzi ustnych z każdego bloku tematycznego (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08).
Ćwiczenia: zaliczenie z oceną: ocena pozytywna z trzech kolokwiów dotyczących chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_w05, P_W06, P_W07, P_W08)**.
Samokształcenie: studiowanie literatury, prezentacja mulimedialna na wskazany przez prowadzącego zajęcia temat **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04 P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10)**.
Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06)**. Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki internistycznej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry
Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_10, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06)**. Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry.
Całościowa weryfikacja efektów kształcenia nastąpi podczas egzaminu klinicznego po semestrze 3.

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja,	5

wypowiedź pisemna)	
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	20
Liczba punktów ECTS	**2**
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	60
Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**3**
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne 2 II rok, semestr 3	D.24.CH.W.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Internal Medicine and Internal Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Wiedza z zakresu podstaw pielęgniarstwa, anatomii, patologii, badań fizykalnych.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30	**2**
Samokształcenie: 15	
Zajęcia praktyczne: 60	**3**
Praktyka zawodowa: 80	**2**

Cele przedmiotu

Diagnozowanie stanu zdrowia oraz wdrażania planu kompleksowej opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu chorób narządów wewnętrznych.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i opiekę pielęgniarską w schorzeniach układu krążenia, układu oddechowego, układu nerwowego, układu pokarmowego, wątroby, trzustki, układu moczowego, układu kostno-stawowego, mięśni, układu dokrewnego oraz krwi;	K.D.W3.
	P_W02 zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku;	K.D.W4.
	P_W03 zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym,	K.D.W.5.
	P_W04 zna zasady planowania opieki nad chorymi w zależności od wieku i stanu zdrowia;	K.D.W.6.
	P_W05 zna zasady przygotowania, opieki w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;	K.D.W.7.
	P_W06 charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	K.D.W8.
	P_W07 różnicuje reakcje chorego na chorobę	K.D.W11.

	i hospitalizację w zależności od jego wieku i stanu zdrowia; **P_W08** zna swoiste zasady organizacji opieki internistycznej; **P_W09** wyjaśnia działania zintegrowanego systemu opieki stomijnej i innych stowarzyszeń na rzecz zdrowia **P_W10** zna agnostycznych i posiada wiedzę w zakresie ich zlecania	K.D.W14. K.D.W35. K.D.W52.
Umiejętności:	**P_U01** rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki w różnym wieku i stanie zdrowia; **P_U02** motywuje chorego i jego opiekunów do wejścia do grup wsparcia społecznego; **P_U03** prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób; **P_U04** pobiera materiał do badań diagnostycznych; **P_U05** doraźnie podaje tlen, modyfikuje dawkę stała insuliny, szybko i krótko działającej; **P_U06** przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym; **P_U07** prowadzi, dokumentuje i ocenia bilans płynów pacjenta; **P_U08** przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza **P_U09** pielęgnuje pacjenta z przetoką, rurką intubacyjną i tracheotomijną **P_U10** potrafi rozpoznać wskazania do wykonania określonych badań diagnostycznych i posiada umiejętności umożliwiające wystawianie skierowań na określone badania diagnostyczne **P_U11** potrafi przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w porozumieniu z lekarzem lub na jego zlecenie	K.D.U2. K.D.U4. K.D.U5. K.D.U9. K.D.U11. K.D.U12. K.D.U25. K.D.U21. K.D.U33. K.D.U34. K.D.U35.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece; **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu; **P_K03** przestrzega praw pacjenta; **P_K04** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe; **P_K05** przestrzega tajemnicy zawodowej; **P_K06** współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej.	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K5. K.D.K6. K.D.K7. K.D.K8.
Treści programowe		
Wykłady: 1. Uwarunkowania, objawy, następstwa chorób narządów wewnętrznych. 2. Etiologia i patogeneza, metody leczenia chorób wewnętrznych. 3. Udział pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobami układu krążenia. 4. Udział pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobami układu oddechowego. 5. Udział pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobami układu moczowego.		

6. Zadania pielęgniarki wobec pacjentów z nieurazowymi chorobami narządu ruchu.
7. Udział pielęgniarki w rozwiązywaniu problemów pacjenta z cukrzycą.
8. Problemy zdrowotne chorego i postępowanie pielęgniarskie w chorobach układu dokrewnego.
9. Problemy pacjenta z chorobą wrzodową żołądka i dwunastnicy.
10. Problemy pacjenta z zapaleniem wątroby typu A, marskością wątroby.
11. Problemy pacjenta z zapaleniem pęcherzyka i dróg żółciowych, kamicą żółciową.
12. Choroby układu czerwonokrwinkowego i białokrwinkowego.

Samokształcenie:

1. Przygotowanie chorego z objawami zespołu jelita drażliwego do samoopieki w warunkach domowych.
2. Rola pielęgniarki w profilaktyce pierwotnej i prewencji wtórnej choroby niedokrwiennej serca.
3. Zadania pielęgniarki w leczeniu trombolitycznym zawału mięśnia sercowego.
4. Przygotowanie pacjenta do leczenia cukrzycy metodą ciągłego podskórnego wlewu insuliny. Farmakologiczne i niefarmakologiczne metody leczenia cukrzycy.
5. Odżywianie pacjentów dializowanych – rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do samoopieki.
6. Edukacyjna rola pielęgniarki z zakresu higieny i profilaktyki schorzeń układu oddechowego oraz schorzeń układu ruchu.

Zajęcia praktyczne:

1. Proces pielęgnowania pacjentów w oddziale chorób wewnętrznych. Planowanie opieki pielęgniarskiej w stosunku do chorego z uwzględnieniem działań wspierająco – edukacyjnych, a także w stosunku do jego rodziny. Ocena wyników podejmowanych działań pielęgnacyjnych. Dokumentowanie procesu pielęgnowania.
2. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania - chory z nadciśnieniem tętniczym.
3. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z chorobą niedokrwienną serca.
4. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z POCHP.
5. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z astmą oskrzelową.
6. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z zapaleniem płuc.
7. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania-chory z cukrzycą.
8. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z niedoczynnością i nadczynnością tarczycy.
9. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z niedokrwistością.
10. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z reumatoidalnym zapaleniem stawów.
11. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z krwawieniem z przewodu pokarmowego.
12. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z marskością wątroby.

Praktyka zawodowa:

1. Diagnoza pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych wykonywanych w oddziale wewnętrznym w chorobach układu krążenia.
2. Diagnoza pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych w chorobach układu oddechowego.
3. Diagnoza pielęgniarska i udział pielęgniarki w rozpoznawaniu i rozwiązywaniu problemów pielęgnacyjnych w wybranych chorobach układu oddechowego.
4. Diagnoza pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych wykonywanych w chorobach przewodu pokarmowego.
5. Diagnoza pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach wykonywanych w chorobach układu moczowego.
6. Diagnoza pielęgniarska w chorobach krwi i układu krwiotwórczego.
7. Proces pielęgnowania pacjenta z wybraną jednostką chorobową.
8. Udział pielęgniarki w chemioterapii.
9. Ocena realizacji założonych celów kształcenia. Samoocena studenta.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Jurkowska G. , Łagoda K. (red.): „Pielegniarstwo internistyczne", PZWL Warszawa 2011

Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D. (red.): „Pielęgniarstwo internistyczne" , PZWL Warszawa 2010

Daniluk D. , Jurkowska G. (red.): „Zarys chorób wewnętrznych dla studentów pielęgniarstwa", Czelej, Lublin 2005

Pączek I., Mucha K., Foroncewicz B. (red.), Choroby wewnętrzne. Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa i położnictwa, PZWL, Warszawa 2009..Daniluk J., Jurkowska G., *Zarys chorób wewnętrznych dla studentów pielęgniarstwa*, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2005.

Uzupełniająca:

Gajewski P., Interna Szczeklika. Podręcznik chorób wewnętrznych, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Warszawa 2015.Kózka M. , Płaszewska – Żywko L.: „Modele opieki pielęgniarskiej nad chorym dorosłym", PZWL Warszawa 2010

Kokot F. (red.), Choroby wewnętrzne, t. I–II, PZWL, Warszawa 2004.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin pisemny: test jednokrotnego wyboru 60% ocena pozytywna **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10)**.

Samokształcenie: prezentacje na wskazany przez prowadzącego zajęcia temat **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04 P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09)**.

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych w oddziale szpitalnym **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06)**. Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki internistycznej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06)**. Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z

ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady: od 3,00 do 3,20 – dostateczny od 3,21 do 3,70- plus dostateczny od 3,71 do 4,20 – dobry od 4,21 do 4,49- plus dobry od 4,50 bardzo dobry	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	60
Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**3**
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne 1 II rok, semestr 4	D. 25.P.P.P.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Kierunek: Pielęgniarstwo	Pediatrics and Pediatrics Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia	**Wymagania wstępne**	
	Podstawy biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej; Podstawy anatomii i fizjologii człowieka, badania fizykalnego, budowy i funkcjonowania poszczególnych układów, narządów na poziomie studiów licencjackich.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15	**2**
Samokształcenie: 15	
Zajęcia praktyczne: 80	**4**
Praktyka zawodowa: 80	**2**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest praktyczne przygotowanie do kompleksowej opieki nad dzieckiem zdrowym i chorym oraz jego rodziną.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** wymienia objawy zagrożenia życia u pacjentów w różnym wieku	K.D.W1.
	P_W02 charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia	K.D.W2.
	P_W03 zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku	K.D.W4.
	P_W04 charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach w zależności od wieku i stanu z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	K.D.W8.
	P_W05 zna zasady przygotowania chorego do samoopieki w zależności od wieku i stanu zdrowia	K.D.W10.
	P-W06 różnicuje reakcje chorego na chorobę/hospitalizację z uwzględnieniem wieku i stanu	K.D.W11.
	P_W07 zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej, pediatrycznej w Polsce	K.D.W14.
	P_W08 wyjaśnia patofizjologię i objawy kliniczne chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, dróg moczowych, układu pokarmowego, chorób alergicznych oraz chorób krwi	K.D.W18.

	P_W09 charakteryzuje etipatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych u dzieci	K.D.W27.
Umiejętności:	**P_U01** rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki w różnym wieku i stanie zdrowia **P_U02** prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki dzieci w różnym stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień **P_U03** prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób **P_U04** organizuje izolację chorych zakaźnie w miejscach publicznych i w warunkach domowych **P_U05** ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonuje testy przesiewowe, wykrywa zaburzenia w rozwoju **P_U06** pobiera materiał do badań diagnostycznych **P_U07** ocenia stan ogólny pacjenta w kierunku powikłań po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i powikłań pooperacyjnych **P _U08** doraźnie podaje tlen, modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko i krótkodziałającej **P_U09** przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym **P_U10** rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego, leczniczo-pielęgnacyjnego **P_U11** prowadzi rozmowę terapeutyczne **P_U12** przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	K.D.U2. K.D.U3. K.D.U5. K.D.U6. K.D.U7. K.D.U9. K.D.U10. K.D.U11. K.D.U12. K.D.U20. K.D.U22. K.D.U33.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu **P_K03** przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece **P_K04** wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych **P_ K05** przestrzega praw pacjenta **P_K06** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe **P_K07** przestrzega tajemnicy zawodowej **P_K08** przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K3. K.D.K4. K.D.K5. K.D.K6. K.K.D7. K.D.K10.
Treści programowe		
Ćwiczenia: 1.Od narodzin do dorosłości: okresy rozwojowe dziecka ocena rozwoju fizycznego - ćwiczenia z siatkami centylowymi ocena rozwoju psychoruchowego podstawowe zabiegi higieniczne-kąpiel niemowląt 2. Żywienie niemowląt: karmienie piersią - zalety karmienie sztuczne - prezentacja mieszanek mlecznych i mlek zastępczych		

rozszerzanie diety stosownie do wieku dziecka
3 Ocena stanu dziecka - monitorowanie parametrów życiowych:
pomiar oddechów - wartości prawidłowe
pomiar RR - dobór mankietów, interpretacja wyników
pomiar tętna
pomiar saturacji
4 Zasady i technika aerozoloterapii u dzieci w infekcjach ukł. oddechowego:
rodzaje stosowanych leków
dobór odpowiednich maseczek
pozycja i czas trwania inhalacji
5 Zasady farmakoterapii w pediatrii:
drogi podawania leków
obliczanie dawek - ćwiczenia
6 Stany nagłe w pediatrii i zasady resuscytacji u dzieci.

Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej wskazanej przez prowadzącego zajęcia

Zajęcia praktyczne: oddział pediatryczny
1.Struktura i organizacja opieki pediatrycznej w oddziale i budynku dziecięcym
zasady przyjęcia dziecka do szpitala i oddziału
organizowanie izolacji pacjenta z patogenem alarmowym
zasady reżimu sanitarnego
procedura higieny rąk
ekspozycja zawodowa
przepisy BHP na stanowisku pracy
2. Monitorowanie parametrów życiowych dla oceny stanu zdrowia:
normy poszczególnych parametrów
dokumentowanie i interpretacja poszczególnych wyników
zapoznanie z kartami: intensywnego dozoru, bilansu płynów, karta pomiaru bólu
3. Pobieranie materiału biologicznego do badań diagnostycznych u dzieci
rodzaje badań
rodzaje materiału
zasady transportu
4. Farmakoterapia u dzieci (wybrane grupy leków - zasady ich działania)
zasady podawania leków
drogi podawania
obliczanie dawek leków
5. Układ oddechowy: pielęgnowanie dziecka z zapaleniem oskrzelików, zap. płuc, zap. krtani.
6. Układ pokarmowy: pielęgnowanie dziecka z biegunką i bólami brzucha
7. Wybrane choroby zakaźne: pielęgnowanie dziecka z ospą wietrzną
8. Pielęgnowanie dziecka z AZS
9. Pielęgnowanie dziecka z padaczką - postępowanie z padaczką
10. Pielęgnowanie dziecka z infekcją dróg moczowych
11. Problemy pielęgnacyjne dziecka z cukrzycą (insulinoterapia, dieta oparta na wymiennikach węglowodanowych).
Zajęcia praktyczne: oddział neonatologiczny
1. Udział pielęgniarki w ocenie stanu ogólnego noworodka
- skala Apgar

- pomiary antropometryczne
- pomiar ciepłoty ciała
2. Monitorowanie ciepłoty ciała u noworodka donoszonego i przedwcześnie urodzonego
3. Udział pielęgniarki przy kąpieli noworodka donoszonego i toalecie ciała noworodka przedwcześnie urodzonego
4. Udział pielęgniarki przy żywieniu noworodka pokarmem naturalnym i sztucznym, techniki karmienia noworodka
5. Przygotowanie i podanie płynów do żywienia pozajelitowego, podanie leków różnymi drogami, dawkowanie leków u noworodka
6. Rola pielęgniarki w przygotowaniu noworodka do badań diagnostycznych i sposób pobrania materiału do badań
7. Pielęgnacja miejsca wkłucia obwodowego i centralnego
8. Udział pielęgniarki przy szczepieniu noworodka w oddziale neonatologicznym - technika i zasady wykonania szczepienia 9.Pielęgnacja noworodka z żółtaczką okresu noworodkowego
10. Działania pielęgnacyjne i opiekuńcze u noworodka z zapaleniem płuc
11. Obserwacja i pielęgnacja noworodka z zaburzeniami oddychania
12. Pielęgnacja noworodka wspomaganego sztuczną wentylacją
13. Zasady opieki nad noworodkiem z wrodzoną wadą serca
14. Pielęgnacja noworodka z zaburzeniami neurologicznymi
- drgawkami okresu noworodkowego
- krwawieniem śródczaszkowym
15. Monitorowanie podstawowych parametrów życiowych u noworodka donoszonego i przedwcześnie urodzonego
16. Udział pielęgniarki w leczeniu i pielęgnacji noworodka z hipoglikemią oraz noworodka matki chorej na cukrzycę, zasady pobierania krwi włośniczkowej
17. Udział pielęgniarki przy prowadzeniu resuscytacji noworodka
18. Problemy etyczne związane z opieką nad noworodkiem w stanie zagrożenia życia, udział pielęgniarki przy wsparciu rodziców w trudnych chwilach, kiedy istnieje mała szansa na przeżycie, lub przeżycie rokuje złą jakość życia
19. Rola pielęgniarki w zespole transportującym karetką N

Praktyka zawodowa: Kształtowanie umiejętności zdobytych w trakcie zajęć praktycznych (według opisu powyżej)

Zalecana literatura
Podstawowa:

Kaczawski M, Piskorz-Ogórek K. ,,Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia" Wyd. Help-Med.,Kraków 2014
Muscari M. ,,Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne" Wyd. Czelej, Lublin 2005
Rakowska-Róziewicz D. ,,Wybrane standardy i procedury w pielęgniarstwie pediatrycznym", Wyd. Czelej, Lublin 2001
Szczapa J., (red.), Neonatologia, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015
Kirpalani H., Moore M.A., Perlman M., Podręcznik neonatologii, Wydawnictwo Medipage, Kanada 2007
Borkowski M. W., Opieka nad noworodkiem, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2007

Uzupełniająca:

Wytyczne Krajowej Rady Resuscytacji 2015 http://www.prc.krakow.pl/wytyczne.html
Kluczowe zmiany w Wytycznych Krajowej Rady Resuscytacji 2015
http://www.prc.krakow.pl/wyt2015/Podsumowanie.pdf

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji
Wykłady: zaliczenie ustne **(P_W01 – P_W08)**: pełna odpowiedź na dwa z trzech wylosowanych pytań poniżej= ocena pozytywna egzaminu 1. wyjaśnić odrębności anatomiczne i czynnościowe wieku dziecięcego, 2. wyjaśnić etiologie, patogeneza i obraz kliniczny i leczenie chorób układu oddechowego u dzieci, 3. scharakteryzować choroby alergiczne- etiologia, patogeneza, obraz kliniczny, diagnozę i leczenia, 4. omówić wybrane zagadnienia z laryngologii dziecięcej, 5. scharakteryzować symptomatologie i postępowanie lecznicze w chorobach układu krążenia, 6. omówić choroby nerek i dróg moczowych, diagnostykę i leczenie, 7. omówić wybrane zagadnienia z neurologii dziecięcej, 8. omówić wybrane zagadnienia z endokrynologii dziecięcej, 9. omówić cukrzycę wieku dziecięcego; specyfikę cukrzycy u dzieci, zasady leczenia, 10. wyjaśnić etiologię, patogenezę, obraz kliniczny i leczenie wybranych chorób układowych tkanki łącznej u dzieci, 11. omówić choroby zakaźne i pasożytnicze wieku dziecięcego- rozpoznanie różnicowe, 12. omówić nowotwory u dzieci, 13. wyjaśnić stany nagłe w pediatrii, 14. omówić problemy żywieniowe wieku rozwojowego **Ćwiczenia:** referat na zadany temat ze słownym omówieniem, test praktyczny w warunkach symulowanych **(P_U01 – P_U12)** **Samokształcenie:** Wykazanie się znajomością literatury w trakcie egzaminu i zajęć praktycznych **(P_K02)** **Zajęcia praktyczne:** (forma; sposoby + nr efektów)zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W08; P_U01 – P_U12; P_K01 – P_K08)** Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii: 1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki pediatrycznej (0p.-8.p) 2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p) 3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p) 4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p) 5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p) Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady: 60%-75% dostateczny 76%-80% plus dostateczny 81%-85% dobry 86%-90% plus dobry 91%-100% bardzo dobry **Praktyka zawodowa**: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo), liczona według zasady: od 3,00 do 3,20 – dostateczny od 3,21 do 3,70- plus dostateczny od 3,71 do 4,20 – dobry od 4,21 do 4,49- plus dobry od 4,50 bardzo dobry.

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	10
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	15

Samokształcenie	
Studiowanie literatury	15
Liczba punktów ECTS	**2**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**4**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do praktyki zawodowej	20
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne 2 III rok, semestr 5	D.25.P.P.P.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Pediatrics and Pediatrics Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Anatomia, fizjologia, patologia	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30	**2**
Samokształcenie: 30	
Zajęcia praktyczne: 80	**4**
Praktyka zawodowa: 80	**2**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z odrębnościami anatomicznymi u dzieci, przedstawienie najczęściej występujących chorób w pediatrii, zapoznanie z zasadami karmienia niemowląt, znajomość poszczególnych okresów rozwojowych u dzieci i młodzieży, dalsze wdrażanie do kompleksowej opieki nad dzieckiem zdrowym i chorym oraz jego rodziną

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** wymienia objawy zagrożenia życia u pacjentów w różnym wieku	K.D.W1.
	P_W02 charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia	K.D.W2.
	P_W03 zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku	K.D.W4.
	P_W04 charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach w zależności od wieku i stanu z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	K.D.W8.
	P_W05 zna zasady przygotowania chorego do samoopieki w zależności od wieku i stanu zdrowia	K.D.W10.
	P-W06 różnicuje reakcje chorego na chorobę/hospitalizację z uwzględnieniem wieku i stanu	K.D.W11.
	P_W07 zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej, pediatrycznej w Polsce	K.D.W14.
	P_W08 wyjaśnia patofizjologię i objawy kliniczne chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, dróg moczowych, układu pokarmowego, chorób alergicznych oraz chorób krwi	K.D.W18.
	P_W09 charakteryzuje etipatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych u	K.D.W.27.

	dzieci	
Umiejętności:	**P_U01** rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki w różnym wieku i stanie zdrowia **P_U02** prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki dzieci w różnym stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień **P_U03** prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób **P_U04** organizuje izolację chorych zakaźnie w miejscach publicznych i w warunkach domowych **P_U05** ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonuje testy przesiewowe, wykrywa zaburzenia w rozwoju **P_U06** pobiera materiał do badań diagnostycznych **P_U07** ocenia stan ogólny pacjenta w kierunku powikłań po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i powikłań pooperacyjnych **P _U08** doraźnie podaje tlen, modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko i krótkodziałającej **P_U09** przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym **P_U10** rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego, leczniczo-pielęgnacyjnego **P_U11** prowadzi rozmowę terapeutyczne **P_U12** przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	K.D.U2. K.D.U3. K.D.U5. K.D.U6. K.D.U7. K.D.U9. K.D.U10. K.D.U11. K.D.U12. K.D.U20. K.D.U22. K.D.U33.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu **P_K03** przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece **P_K04** wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych **P_ K05** przestrzega praw pacjenta **P_K06** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe **P_K07** przestrzega tajemnicy zawodowej **P_K08** przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K3. K.D.K4. K.D.K5. K.D.K6. K.D.K7. K.D.K10.
Treści programowe		
Wykłady: Odrębności anatomiczne i czynnościowe wieku dziecięcego. Etiologie, patogeneza i obraz kliniczny i leczenie chorób układu oddechowego u dzieci. Choroby alergiczne- etiologia, patogeneza, obraz kliniczny, diagnoza i leczenie. Wybrane zagadnienia z laryngologii dziecięcej. Choroby układu oddechowego w odniesieniu do lokalizacji anatomicznej i etapu rozwoju osobniczego dziecka. Mukowiscydodza , diagnozowanie , leczenie , rokowanie. Zarys gruźlicy u dzieci . Podstawy budowania programu rehabilitacyjnego w chorobach układu oddechowego u dzieci . Symptomatologie i postępowanie lecznicze w chorobach układu krążenia. Wprowadzenie do leczenia korekcyjnego wrodzonych wad serca u dzieci . Choroby nerek i dróg moczowych, diagnostyka i leczenie. Wybrane zagadnienia z neurologii dziecięcej. Wybrane zagadnienia z endokrynologii dziecięcej. Cukrzyca wieku dziecięcego; specyfika cukrzycy u dzieci, zasady leczenia, etiologia, patogeneza. Obraz kliniczny i leczenie wybranych chorób układowych tkanki łącznej u		

dzieci. Choroby zakaźne i pasożytnicze wieku dziecięcego- rozpoznanie różnicowe ,choroby wysypkowe u dzieci . Zarys chorób rzadkich i tropikalnych .
Nowotwory u dzieci. Stany nagłe w pediatrii. Problemy żywieniowe wieku rozwojowego.
Podstawy onkologii wieku dziecięcego, z uwzględnieniem charakterystycznych objawów chorobowych i wybranych dla danego okresu życia zespołów chorób onkologicznych. Znaczenie czasu i właściwego wstępnego diagnozowania onkologicznego u dzieci . Ważność właściwego pielęgnowania ran po operacjach onkologicznych . Podstawy terapii chirurgicznej , wielolekowej chemioterapii i stosowania energii promienistej w leczeniu nowotworów wieku dziecięcego. Wprowadzenie do onkologii układu krwiotwórczego . Zagadnienia z traumatologii wieku dziecięcego, w odniesieniu do lokalizacji anatomicznej obrażenia , zasad diagnozowania , leczenia , najważniejszych zagrożeń . postępowanie doraźne i zasadnicze. Najważniejsze cechy leczenia obrażeń układu kostnego u dzieci .Podstawy leczenia , pielęgnacji ran powłok u dzieci .Zagadnienia dotyczące oparzeń powłok skóry u dzieci .Podstawy leczenia fizjoterapeutycznego u dzieci , z wyróżnieniem – fizykoterapii , kinezyterapii , leczenia balneologicznego .Zarys wad postawy wieku dziecięcego , diagnozowanie , leczenie . Czynniki żywieniowe , otyłość dzieci , zagadnienia zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.
Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej wskazanej przez prowadzącego zajęcia, prezentacja, referat
Zajęcia praktyczne: 1. Udział pielęgniarki w adaptacji do środowiska szpitalnego, przyjęcie dziecka w oddział w trybie planowym i nagłym. 2. Rozwój dziecka w pierwszych 12 miesiącach życia. 3. Zasady karmienia naturalnego oraz sztucznego niemowląt w pierwszym roku życia dziecka. 4. Zapobieganie przedwczesnemu rozwojowi miażdżycy w populacji wieku rozwojowego. 5. Zapalenie ucha środkowego- problemy pielęgnacyjne oraz ich rozwiązywanie. 6. Działania pielęgnacyjne i opiekuńcze wobec dziecka z zapaleniem płuc. 7. Rozwiązywanie problemów pielęgnacyjno-opiekuńczych u dziecka z ostrą biegunką. 8. Refluks żołądkowo- przełykowy u dzieci- przyczyny powstawania, sposoby zapobiegania oraz pielęgnacja. 9. Postępowanie pielęgnacyjne w schorzeniach alergicznych skóry u dzieci. 10. Udział pielęgniarki w edukacji dzieci i młodzieży z chorobą alergiczną układu oddechowego. 11. Społeczno- pielęgnacyjne aspekty w opiece nad dzieckiem ze skazą krwotoczną. 12. Udział pielęgniarki w leczeniu i monitorowaniu dziecka chorego na cukrzycę. 13. Problemy diagnostyczno- opiekuńcze u dziecka z chorobą układu moczowego. 14. Młodzieńcze reumatoidalne zapalenie stawów u dzieci i młodzieży- udział pielęgniarki w działaniach pielęgnacyjno- rehabilitacyjnych i profilaktyce. 15. Opieka nad dzieckiem z mukowiscydozą. 16. Choroby zakaźne wieku dziecięcego- działania pielęgnacyjno- opiekuńcze i zapobiegawcze. 17. Zasady opieki nad dzieckiem z wrodzoną wadą serca. 18. Działania pielęgnacyjno- usprawniające wobec dziecka z mózgowym porażeniem dziecięcym oraz Zespołem Downa.
19. Rola pielęgniarki w leczeniu i pielęgnowaniu dziecka z białaczką. 20. Opieka nad dzieckiem nieprzytomnym, urazy czaszkowo- mózgowe u dzieci- problemy pielęgnacyjne i profilaktyka.
Praktyka zawodowa: Kształtowanie umiejętności zdobytych w trakcie zajęć praktycznych (według opisu w karcie Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne,)

Zalecana literatura

Podstawowa:
Kaczawski M, Piskorz-Ogórek K. ,,Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia" Wyd. Help-Med.,Kraków 2014
Muscari M. ,,Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne" Wyd. Czelej, Lublin 2005
Rakowska-Róziewicz D. ,,Wybrane standardy i procedury w pielęgniarstwie pediatrycznym", Wyd. Czelej, Lublin 2001
Szczapa J., (red.), Neonatologia, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015
Kirpalani H., Moore M.A., Perlman M., Podręcznik neonatologii, Wydawnictwo Medipage, Kanada 2007
Borkowski M. W., Opieka nad noworodkiem, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2007

Uzupełniająca:
Wytyczne Krajowej Rady Resuscytacji 2015 http://www.prc.krakow.pl/wytyczne.html
Kluczowe zmiany w Wytycznych Krajowej Rady Resuscytacji 2015
http://www.prc.krakow.pl/wyt2015/Podsumowanie.pdf

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin pisemny – test wielokrotnego wyboru lub dopasowania właściwej odpowiedzi **(P_W01 – P_W09)**: min. 60% pozytywnych odpowiedzi= ocena pozytywna egzaminu
Samokształcenie: napisanie pracy na wskazany przez prowadzącego temat **(P_K02)**
Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W09; P_U01 – P_U12; P_K01 – P_K08)**
Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:
1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki paliatywnej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry
Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry.

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
samokształcenie	
Studiowanie literatury	30
Liczba punktów ECTS	**2**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**4**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej Przygotowanie do zajęć	80 20
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne 1 II rok, semestr 3	D.26.CH.P.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Surgery and Surgery Professional Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Podstawy anatomii, fizjologii i patofizjologii człowieka na poziomie studiów I stopnia. Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu podstaw pielęgniarstwa, badań fizykalnych.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30, ćwiczenia: 15	**2**
Samokształcenie: 30	
Zajęcia praktyczne: 40	**2**
Praktyka zawodowa: 120	**3**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest praktyczne przygotowanie do rozpoznawania, diagnozowania oraz wdrażania kompleksowego planu opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu chorób chirurgicznych.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i opiekę pielęgniarską w schorzeniach chirurgicznych	K.D.W3.
	P_W02 zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym, geriatrycznym, chirurgicznym, pediatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, anestezjologicznym, położniczo-ginekologicznym i opiece paliatywnej	K.D.W5.
	P_W03 zna zasady przygotowania pacjenta, opieki w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia	K.D.W7.
	P_W04 charakteryzuje grupy leków i ich działanie na chorego w różnych schorzeniach chirurgicznych z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	K.D.W8.
	P_W05 zna rolę pielęgniarki przy przyjęciu chorego do przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego w zależności od wieku i stanu zdrowia	K.D.W12.
	P_W06 zna zasady żywienia chorych, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych	K.D.W30.
	P_W07 zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i nagłym oraz w chirurgii jednego dnia	K.D.W32.

	P_W08 wymienia objawy, charakteryzuje przebieg i sposoby postępowania w określonych jednostkach chorobowych leczonych chirurgicznie **P_W09** zna zasady przygotowania sali operacyjnej do zabiegu w znieczuleniu ogólnym i regionalnym **P_W10** charakteryzuje kierunki obserwacji pacjenta w trakcie zabiegu operacyjnego, obejmujące monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym	K.D.W34. K.D.W41. K.D.W42.
Umiejętności:	**P_U01** gromadzi informacje o pacjencie, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki **P_U02** ocenia stan ogólny pacjenta w kierunku powikłań pooperacyjnych **P_U03** przygotowuje pacjenta do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym **P_U04** prowadzi żywienie enteralne i parenteralne dorosłych i dzieci z wykorzystaniem różnych technik **P_U05** rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, leczniczo-pielęgnacyjnego **P_U06** przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego **P_U07** ocenia poziom bólu, reakcję chorego na ból i nasilenie bólu oraz stosuje postępowanie przeciwbólowe **P_U08** prowadzi dokumentację opieki nad chorym (kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarskich i raportów, kartę rejestru zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną) z zaleceniami w zakresie samo opieki **P_U09** dostosowuje interwencje pielęgniarskie do rodzaju problemów pielęgnacyjnych	K.D.U1. K.D.U10. K.D.U12. K.D.U19. K.D.U20. K.D.U26. K.D.U29. K.D.U28. K.D.U32.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową, dążąc do profesjonalizmu **P_K03** przestrzega praw pacjenta **P_K04** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe **P_K05** przestrzega tajemnicy zawodowej **P_K06** współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K5. K.D.K6. K.D.K7. K.D.K8.

Treści programowe

Wykłady:

1. Specyfika oddziału chirurgicznego. Przygotowanie chorego do leczenia i zabiegu operacyjnego – informacja pacjenta i zgoda na leczenie.
2. Zakażenia szpitalne w chirurgii.
3. Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej, równowagi kwasowo-zasadowej – rodzaje, przyczyny i ich leczenie.
4. Zapalenia w chirurgii.

5. Walka z bólem w oddziale chirurgicznym.
6. Znieczulenia- rodzaje, wskazania i przebieg.
7. Wstrząs – przyczyny, objawy i zasady postępowania.
8. Ogólna i miejscowa reakcja na uraz. Urazy powłok, rany – podział ran, gojenie się ran, leczenie.
9. Urazy wielonarządowe. Urazy klatki piersiowej i brzucha.
10. Urazy narządu ruchu – złamania, zwichnięcia.
11. Pacjent neurochirurgiczny. Urazy układu kostno-szkieletowego, ich rozpoznawanie i leczenie. Urazy mózgowo – czaszkowe. Urazy kręgosłupa.
12. Postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne w najczęstszych nowotworach.
13. Postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne w chirurgicznych chorobach tarczycy, nadnerczy i trzustki.
14. Postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne w wybranych chorobach klatki piersiowej. Ropniak opłucnej. Odma opłucnowa.
15. Postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne w chorobach chirurgicznych przewodu pokarmowego. Ostry brzuch.
16. Postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne w chirurgicznych chorobach układu moczowo-płciowego.
17. Postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne w chorobach tętnic i żył.
18. Pacjent kardiochirurgiczny.

Ćwiczenia:
Specyfika pracy pielęgniarki na oddziale chirurgicznym.
Przygotowanie chorego do badań diagnostycznych i opieka nad pacjentem po wykonaniu badań – zadania pielęgniarki.
Zadania pielęgniarki w przygotowaniu chorego do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym.
Powikłania pooperacyjne – zadania pielęgniarki w zapobieganiu powikłaniom.
Urazy termiczne – opieka pielęgniarska**.**

Samokształcenie: Przygotowanie prezentacji (10). Przygotowanie referatu na temat związany z programem kształcenia (10). Problem chirurgiczny (praca własna) na podstawie analizy dostępnej literatury (10).

Zajęcia praktyczne: Udział pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych w różnych schorzeniach chirurgicznych. Udział pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym. Opieka pielęgniarska nad pacjentem po zabiegu operacyjnym. Pielęgnacja rany pooperacyjnej. Pielęgnowanie pacjenta z bólem. Problemy pielęgnacyjne pacjentów w różnych schorzeniach chirurgicznych. Nawiązanie kontaktu z pacjentem, rodziną i zespołem terapeutycznym. Przestrzeganie zasad etyki zawodowej oraz praw pacjenta hospitalizowanego na oddziale chirurgicznym. Określenie stanu i diagnozy pielęgniarskiej.

Praktyka zawodowa: Udział pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych, zabiegu operacyjnego w różnych jednostkach chorobowych na oddziale zabiegowym.

Zalecana literatura

Podstawowa:
Walewska E., Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego, PZWL, Warszawa 2010
Kapała W., Pielęgniarstwo w chirurgii. Wybrane problemy z praktyki pielęgniarskiej oddziałów chirurgii ogólnej, Czelej, Lublin 2006
Noszczyk W.(red.) Chirurgia: Repetytorium, PZWL, Warszawa 2014

Uzupełniająca:
Klimczyk A., Wybrane zagadnienia z pielęgniarstwa chirurgicznego, Continuo, Wrocław 2008
Szewczyk M.T., Ślusarz R (red.) Pielęgniarstwo w chirurgii, Wyd. Borgis, Warszawa 2006
Szewczyk M.T., Jawień A. Leczenie ran przewlekłych, PZWL, Warszawa 2012

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie w formie pisemnej: test z pytaniami otwartymi: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10)**

Ćwiczenia: aktywny udział w dyskusjach w trakcie ćwiczeń (30% oceny końcowej) + 2 kolokwia - test

jednokrotnego wyboru (50% oceny końcowej) + frekwencja na zajęciach 100% (20% oceny końcowej) **(P_U01, P-U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P-U09, P_K02, P_K03, P_K04)**

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas kolokwium, dyskusji, napisanie referatu, przygotowanie prezentacji **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10, P_K02)**

Zajęcia praktyczne: Zaliczenie na ocenę. Frekwencja 100% (udział w zajęciach praktycznych jest obowiązkowy – zgodnie z regulaminem studiów i standardem kształcenia). Zaliczenie na ocenę pozytywną każdej umiejętności opisanej w „Dzienniku zajęć praktycznych". Przygotowanie procesu pielęgnowania. **(P_W01 – P_W10; P_U01- P_U9; P_K01- P_K06)**

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty kształcenia obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki chirurgicznej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W10; P_U01- P_U09; P_K01- P_K06)**. Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	10
Studiowanie literatury	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie referatu (prezentacja, wypowiedź ustna)	10
Przygotowanie się do egzaminu i zaliczenia	10
Liczba punktów ECTS	**2**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40

Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**2**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	120
Liczba punktów ECTS	**3**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne 2 II rok, semestr 4	D.26.CH.P.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Surgery and surgery professional nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Podstawy anatomii, fizjologii i patofizjologii człowieka na poziomie studiów I stopnia. Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu podstaw pielęgniarstwa, badań fizykalnych. Podstawy z zakresu chirurgii pielęgnacyjnej.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 15, ćwiczenia: 15	**2**
Samokształcenie: 15	
Zajęcia praktyczne: 80	**4**
Praktyka zawodowa: 40	**1**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest pogłębianie wiedzy i dalszy rozwój umiejętności praktycznych, umożliwiające rozpoznawanie, diagnozowanie oraz wdrażanie kompleksowego planu opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu chorób chirurgicznych.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku	K.D.W4.
	P_W02 zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym, geriatrycznym, chirurgicznym, pediatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, anestezjologicznym, położniczo-ginekologicznym i opiece paliatywnej	K.D.W5.
	P_W03 zna zasady przygotowania chorego do samo opieki w zależności od jego wieku i stanu zdrowia	K.D.W10.
	P_W04 charakteryzuje grupy leków i ich działanie na chorego w różnych schorzeniach chirurgicznych z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	K.D.W8.
	P_W05 zna rolę pielęgniarki przy przyjęciu chorego do przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego w zależności od wieku i stanu zdrowia	K.D.W12.
	P_W06 zna zasady żywienia chorych, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych	K.D.W30.
	P_W07 zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i nagłym oraz w chirurgii jednego dnia	K.D.W32.
	P_W08 charakteryzuje czynniki zwiększające ryzyko okołooperacyjne	K.D.W31.

	P_W09 zna kierunki obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom **P_W10** zna zasady przygotowania sali operacyjnej do zabiegu w znieczuleniu ogólnym i regionalnym **P_W11** charakteryzuje kierunki obserwacji pacjenta w trakcie zabiegu operacyjnego, obejmujące monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym	K.D.W33 K.D.W41. K.D.W42.
Umiejętności:	**P_U01** gromadzi informacje o pacjencie, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki **P_U02** ocenia stan ogólny pacjenta w kierunku powikłań pooperacyjnych **P_U03** przygotowuje pacjenta do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym **P_U04** prowadzi żywienie enteralne i parenteralne dorosłych i dzieci z wykorzystaniem różnych technik **P_U05** rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, leczniczo-pielęgnacyjnego **P_U06** przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego **P_U07** ocenia poziom bólu, reakcję chorego na ból i nasilenie bólu oraz stosuje postępowanie przeciwbólowe **P_U08** prowadzi dokumentację opieki nad chorym (kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarskich i raportów, kartę rejestru zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną) z zaleceniami w zakresie samo opieki **P_U09** dostosowuje interwencje pielęgniarskie do rodzaju problemów pielęgnacyjnych **P_U10** przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	K.D.U1. K.D.U10. K.D.U12. K.D.U19. K.D.U20. K.D.U26. K.D.U29. K.D.U28. K.D.U32. K.D.U33.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową, dążąc do profesjonalizmu **P_K03** przestrzega praw pacjenta **P_K04** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe **P_K05** przestrzega tajemnicy zawodowej **P_K06** współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K5. K.D.K6. K.D.K7. K.D.K8.
Treści programowe		
Wykłady: 1. Leczenie żywieniowe w chirurgii. Rola pielęgniarki w żywieniu enteralnym i parenteralnym. 2. Leczenie krwią i jej pochodnymi. Wskazania i zasady przetaczania. Odczyny poprzetoczeniowe. 3. Okres okołooperacyjny: przygotowanie chorego do operacji w trybie planowym i nagłym –		

rola pielęgniarki. Postępowanie po zabiegu z uwzględnieniem rodzaju znieczulenia.
4. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym.
5. Opieka pielęgniarska nad chorym w systemie „chirurgii jednego dnia".
6. Pielęgnowanie chorych z endoprotezą stawu biodrowego, opieka przed i pooperacyjna, rola wczesnego usprawniania pacjentów.
7. Opieka nad pacjentem ze stomią brzuszną.
8. Nowotwory – leczenie chirurgiczne. Opieka nad chorymi po mastektomii.
9. Postępowanie w oparzeniach i odmrożeniach.
10. Wybrane zagadnienia z chirurgii dziecięcej.

Ćwiczenia:
Opieka pielęgniarska nad chorym w ostrych stanach chirurgicznych – krwawienie z górnego odcinka przewodu pokarmowego, niedrożność przewodu pokarmowego, OZT, ostre zapalenie wyrostka robaczkowego, zapalenie otrzewnej.
Opieka nad pacjentem z chorobami naczyń tętniczych i żylnych.
Opieka nad chorym ze schorzeniami pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych i wątroby.
Opieka pielęgniarska nad chorym z rakiem piersi.
Pielęgnowanie pacjenta z rakiem żołądka leczonym chirurgicznie.
Wskazania i zasady przetaczania krwi i preparatów krwiopochodnych. Odczyny poprzetoczeniowe
Rola pielęgniarki w edukacji chorego w oddziale chirurgicznym.
Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotu podczas kolokwium, dyskusji (5). Napisanie programu edukacyjnego dla chorego z wybraną przez nauczyciela jednostką chorobową (5). Zapoznanie się z treścią określonej przez opiekuna pozycji z literatury dodatkowej (5).
Zajęcia praktyczne:
Uczestniczenie w przyjęciu chorego na oddział chirurgiczny. Ocena stanu chorego na podstawie obserwacji, wykonywania pomiarów, rozmowy z pacjentem oraz analizy dokumentacji. Przestrzeganie zasad etyki zawodowej oraz praw pacjenta hospitalizowanego na oddziale chirurgicznym. Zapoznanie się z dokumentacją medyczną pacjenta w formie elektronicznej. Dokumentowanie świadczeń opieki pielęgniarskiej. Rozpoznanie potrzeb/ problemów pacjenta ze schorzeniami wymagającymi leczenia chirurgicznego. Znajomość etiologii, objawów i sposobów leczenia wybranych chorób chirurgicznych. Znajomość badań diagnostycznych w chirurgii, wskazań do ich zlecania. Przygotowanie pacjenta i jego rodziny do powrotu do środowiska domowego – edukacja chorego i rodziny. Opieka nad pacjentem w chirurgii jednego dnia.
Praktyka zawodowa: Udział pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych, zabiegu operacyjnego w różnych jednostkach chorobowych na oddziale zabiegowym.

Zalecana literatura

Podstawowa:
Walewska E., Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego, PZWL, Warszawa 2010
Kapała W., Pielęgniarstwo w chirurgii. Wybrane problemy z praktyki pielęgniarskiej oddziałów chirurgii ogólnej, Czelej, Lublin 2006
Noszczyk W.(red.) Chirurgia: Repetytorium, PZWL, Warszawa 2014

Uzupełniająca:
Klimczyk A., Wybrane zagadnienia z pielęgniarstwa chirurgicznego, Continuo, Wrocław 2008
Szewczyk M.T., Ślusarz R (red.) Pielęgniarstwo w chirurgii, Wyd. Borgis, Warszawa 2006
Szewczyk M.T., Jawień A. Leczenie ran przewlekłych, PZWL, Warszawa 2012

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin w formie pisemnej: test z pytaniami otwartymi: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W11)**
Ćwiczenia: aktywny udział w dyskusjach w trakcie ćwiczeń (30% oceny końcowej) + 2 kolokwia - test jednokrotnego wyboru (50% oceny końcowej) + frekwencja na zajęciach 100% (20% oceny końcowej) (P_U01, P-U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P-U09, P_K02, P_K03, P_K04)
Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas kolokwium, dyskusji, napisanie referatu, przygotowanie prezentacji (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05,

P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10, P_K02)

Zajęcia praktyczne:

Zaliczenie na ocenę. Frekwencja 100% (udział w zajęciach praktycznych jest obowiązkowy – zgodnie z regulaminem studiów i standardem kształcenia). Zaliczenie na ocenę pozytywną umiejętności opisanych w „Dzienniku zajęć praktycznych" . Przygotowanie procesu pielęgnowania **(P_W01 – P_W11; P_U01- P_U10; P_K01- P_K06)**

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki chirurgicznej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W11; P_U01- P_U10; P_K01- P_K06).** Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	10
Studiowanie literatury	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie referatu (prezentacja, wypowiedź ustna)	5
Przygotowanie się do egzaminu i zaliczenia	5
Liczba punktów ECTS	**2**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**4**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	40
Liczba punktów ECTS	**1**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne II rok, semestr 4	D.27.P.G.P
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Obstetrics – Gynecological Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	wiedza z zakresu podstaw biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, zaliczone przedmioty: anatomia, fizjologia.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15	**2**
Samokształcenie: 15	
Zajęcia praktyczne: 80	**4**
Praktyka zawodowa: 40	**1**

Cele przedmiotu

Zrozumienie mechanizmów zapłodnienia, metod diagnostycznych ciąży, mechanizmu porodu, opieki okołoporodowej, pielęgnacji wcześniaka i noworodka, opieki nad położnicą oraz patologii narządu rodnego w różnych okresach życia kobiety oraz planowania ciąży i przygotowania do rodzicielstwa.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** wyjaśnia cel i zasady opieki przedkoncepcyjnej;	K.D.W21.
	P_W02 charakteryzuje mechanizm i okresy porodu fizjologicznego;	K.D.W22.
	P_W03 zna zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej i połogu;	K.D.W23.
	P_W04 charakteryzuje podstawy opieki nad wcześniakiem i noworodkiem;	K.D.W20.
	P_W05 omawia patofizjologię i objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka i wcześniaka;	K.D.W19.
	P_W06 zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie położniczo – ginekologicznym.	K.D.W5.
	P_W07 identyfikuje etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych.	K.D.W24.
Umiejętności:	**P_U01** gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki;	K.D.U1.
	P_U02 rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki w rożnym wieku i stanie zdrowia;	K.D.U2.
	P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu	K.D.U5.

	chorób; **P_U04** prowadzi rozmowę terapeutyczną; **P_U05** przekazuje informacje o stanie zdrowia kobiety członkom zespołu terapeutycznego; **P_U06** dostosowuje interwencje pielęgniarskie do rodzaju problemów pielęgnacyjnych.	 K.D.U22. K.D.U26. K.D.U32.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece; **P_K02** przestrzega praw pacjenta; **P_K03** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe; **P_K04** przestrzega tajemnicy zawodowej; **P_K05** współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych zachowani zasad kodeksu etyki zawodowej; **P_K06** jest otwarty na rozwój podmiotowości własnej i pacjentki; **P_K07** przejawia empatie w relacji z pacjentka i jej rodzina oraz współpracownikami.	K.D.K1. K.D.K5. K.D.K6. K.D.K7. K.D.K8. K.D.K9. K.D.K10.

Treści programowe

Wykłady: 1. Zasady organizacji opieki położniczo – ginekologicznej w Polsce. 2. Biologiczny rytm płodności. 3. Cele i zadania opieki przedkoncepcyjnej. 4. Planowanie rodziny, metody regulacji poczęć, przygotowanie do rodzicielstwa. 5. Metody diagnostyczne ciąży fizjologicznej i ciąży wysokiego ryzyka. 6. Zapłodnienie, rozwój zarodka i płodu. 7. Wybrane zagadnienia z patologii ciąży – choroby współistniejące z ciążą: gestoza, konflikt serologiczny i ich wpływ na stan noworodka. 8. Stany zapalne narządu rodnego. Zakażenia. 9. Niepłodność jako problem medyczny i społeczny. 10. Profilaktyka onkologiczna i promocja zdrowia w ginekologii – rak piersi; schorzenia nowotworowe narządu rodnego kobiety. 11. Problemy zdrowotne kobiet w wieku przekwitania. 12. Pielęgnacja wcześniaka i noworodka po porodzie.

Ćwiczenia: 1. Opieka medyczna nad kobietą w różnych okresach jej życia. 2. Zasady obserwacji fizjologii cyklu miesięcznego. 3. Etapy rozwoju prenatalnego człowieka; czynniki teratogenne. 4. Postępowanie pielęgniarskie wobec ciężarnej z ciążą fizjologiczną. 5. Pielęgnowanie pacjentki w przypadku najczęściej występujących stanów patologii okresu ciąży. 5. Poród fizjologiczny – okresy, mechanizm, obserwacja rodzącej. 6. Poród zabiegowy – przygotowanie rodzącej, przebieg, opieka pielęgniarska po porodzie. 7. Opieka nad położnicą w połogu fizjologicznym i powikłanym. 8. Opieka pielęgniarska nad noworodkiem i wcześniakiem. 9. Udział pielęgniarki w diagnostyce ginekologicznej. 10. Opieka pielęgniarska nad kobietą z problemami ginekologiczno – onkologicznymi.

Samokształcenie: 1. Przygotowanie do porodu i rodzicielstwa. 2. Rola pielęgniarki w profilaktyce nowotworów narządu rodnego i sutka. 3. Rola i zadania pielęgniarki/położnej podczas terapii bólu. 4. Wsparcie profesjonalne i nieprofesjonalne u kobiety po odjęciu piersi.

Zajęcia praktyczne:

1. Rola i zadania pielęgniarki w izbie przyjęć położniczo-ginekologicznej.
2. Przygotowanie ciężarnej do porodu z uwzględnieniem obowiązujących zaleceń WHO.
3. Obserwacja rodzącej w poszczególnych okresach porodu.
4. Opieka i pielęgnowane noworodka donoszonego.
5. Specyfika opieki pielęgniarskiej nad noworodkiem przedwcześnie urodzonym.
6. Pielęgnowanie ciężarnej z zagrażającym poronieniem i zagrażającym porodem przedwczesnym.
7. Postępowanie z ciężarną po terminie porodu.
8. Opieka nad ciężarną z niedokrwistością w przebiegu ciąży.
9. Pielęgnowanie pacjentki z cukrzycą w ciąży.
10. Pielęgnowanie ciężarnych z nadciśnieniem przedciążowym, występującym w ciąży, obrzękami ciężarnych.

11. Pielęgnowanie ciężarnych z łożyskiem przodującym, przedwcześnie odklejonym.
12. Postępowanie z ciężarną: w przypadku przedwczesnego pęknięcia błon płodowych; w przypadku konfliktu serologicznego w układzie Rh i ABO; w przypadku wybranej nie położniczej choroby układowej.
13. Opieka nad ciężarną z zaburzeniami endokrynologicznymi.
14. Postępowanie pielęgniarki w przypadku niepomyślnego ukończenia ciąży.
15. Edukacja ciężarnej w zakresie stylu życia w ciąży.
16. Edukacja położnicy w zakresie stylu życia w okresie połogu.
17. Pielęgnacja w przypadku zakażeń i stanów zapalnych w ginekologii.
18. Farmakoterapia okresu ciąży, porodu, połogu oraz wybranych schorzeń ginekologicznych.
19. Zastosowanie metod diagnostycznych w różnych stanach klinicznych w położnictwie i ginekologii.
20. Dokumentowanie działań pielęgniarskich w oddziale położniczym i ginekologicznym.

Praktyka zawodowa:

Zapoznanie się ze specyfiką i organizacją pracy w izbie przyjęć położniczo-ginekologicznej, w oddziale położniczo-noworodkowym, ginekologicznym i zasadami przyjmowania ciężarnych i kobiet oraz obowiązującą dokumentacją
Wykonywanie czynności z zakresu praktyki zawodowej z podstaw pielęgniarstwa.
Zapoznanie się z zasadami i współdziałanie w zapobieganiu zakażeniom wewnątrzszpitalnym i wewnątrz - oddziałowym
Specyfika pracy w izbie przyjęć położniczo-ginekologicznej
Metody zebrania wywiadu i obserwacji
Przygotowanie do badania ginekologicznego
Przygotowanie do badania piersi
Postępowanie w przypadku molestowania, gwałtu na kobiecie lub dziecku
Znajomość czynników wpływających na adaptację pacjentek w poszczególnych oddziałach
Specyfika pracy w oddziale ginekologicznym oraz gabinecie zabiegowym
Dokumentacja prowadzona w oddziale - metody poznania pacjentki
Przygotowanie pacjentki do badań podstawowych i specjalistycznych
Specyfika przygotowania do zabiegu operacyjnego w trybie planowym i nagłym
Przygotowanie do zabiegu przez powłoki brzuszne i drogą dopochwową
Proces pielęgnowania pacjentek w wybranych schorzeniach ginekologicznych
Podejmowanie działań ukierunkowanych na profilaktykę powikłań w czasie hospitalizacji ze strony: miejsca operowanego, układu oddechowego, układu moczowego, układu pokarmowego, narządu ruchu, układu krążenia
Pielęgnowanie kobiety po zabiegu operacyjnym z uwzględnieniem rodzaju znieczulenia
Monitorowanie pacjentki w okresie pooperacyjnym: pomiar parametrów, obserwacja stanu ogólnego, obserwacja opatrunku, obserwacja krwawienia z dróg rodnych
Realizowanie opieki pielęgniarskiej nad pacjentką z powikłaniami okresu pooperacyjnego
Udział pielęgniarki w usprawnianiu i aktywizacji kobiet po zabiegach operacyjnych
Specyfika pracy w oddziale położniczym
Proces pielęgnowania położnic w wybranych schorzeniach
Proces pielęgnowania położnic po porodzie fizjologicznym i cięciu cesarskim
Technika karmienia naturalnego, przygotowanie położnicy do karmienia piersią
Pielęgnacja noworodka i wcześniaka

Zalecana literatura

Podstawowa:

Dudenhausen J.W., Pschyrembel W.: Położnictwo praktyczne i operacje położnicze, Wyd. PZWL, Warszawa 2014
Bręborowicz G.H (red.): Położnictwo. Podręcznik dla położnych i pielęgniarek, t. I – IV, Wyd. PZWL, Warszawa 2015
Opala T. (red.): Ginekologia: podręcznik dla położnych, pielęgniarek i fizjoterapeutów, Wyd. PZWL, Warszawa 2006

Uzupełniająca:
Martius G. (red.): Ginekologia i położnictwo, Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin pisemny – forma testu jednokrotnego wyboru. Zaliczenie wykładów student otrzymuje na podstawie uzyskania pozytywnej oceny z testu pisemnego na co najmniej 60% punktów **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07**).

Ćwiczenia : 2 testy: pierwszy z 10 pytań otwartych, drugi z 10 pytań testowych jednokrotnego wyboru– **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07)**.

Samokształcenie: przygotowanie i przedstawienie prezentacji na jeden z wybranych tematów; temat może być zaproponowany przez studenta; ocena prezentacji obejmuje: uzasadnienie wyboru tematu, zawartość merytoryczną, formę graficzna, podsumowanie, bibliografię **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06)**.

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06)**. Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki psychiatrycznej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej **(P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06**). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba punktów ECTS	**2**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	20

Liczba punktów ECTS	**4**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	40
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba punktów ECTS	**1**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne III rok, semestr 6	D.28.P.PCH.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Psychiatry and Psychiatrics Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Wiedza z zakresu postaw pielęgniarstwa i podstawowej opieki pielęgniarskiej	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30	**2**
Samokształcenie: 15	
Zajęcia praktyczne: 80	**4**
Praktyka zawodowa: 40	**1**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy niezbędnej do rozpoznawania, diagnozowania oraz wdrażania kompleksowego planu opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu zaburzeń psychicznych oraz nabycie umiejętności diagnostyczno-leczniczych potrzebnych do sprawowania opieki nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym, geriatrycznym, chirurgicznym, pediatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, anestezjologicznym, położniczo-ginekologicznym, opiece paliatywnej;	K.D.W5.
	P_W02 różnicuje reakcje chorego na chorobę i hospitalizację w zależności od jego wieku i stanu zdrowia;	K.D.W11.
	P_W03 zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej oraz systemu ratownictwa medycznego w Polsce);	K.D.W14.
	P_W04 zna etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych;	K.D.W27.
	P_W05 zna zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego	K.D.W28.
	P_W06 zna możliwości stosowania psychoterapii u chorych z zaburzeniami układu nerwowego	K.D.W29.
Umiejętności:	**P_U01** gromadzi informacje o pacjencie psychiatrycznym, analizuje zebrane dane w celu sformułowania diagnozy pielęgniarskiej, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz	K.D.U1.

	dokonuje ewaluacji opieki **P_U02** prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów z zaburzeniami psychicznymi **P_U03** ocenia stan ogólny pacjenta uwzględniając jego reakcję na chorobę i hospitalizację **P_U04** przygotowuje chorego do badań diagnostycznych i stosowanych metod terapii w różnych zaburzeniach psychicznych **P_U05** dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta z zaburzenia psychicznymi, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską **P_U06** przewiduje skutki postępowania pacjenta z określonymi zaburzeniami psychicznymi; **P_U07** dostosowuje interwencje pielęgniarskie do rodzaju problemów pielęgnacyjnych **P_U08** przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	K.D.U3. K.D.U10. K.D.U12. K.D.U13. K.D.U31. K.D.U32. K.D.U33.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomie osób powierzonych opiece **P_K02** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe **P_K03** przestrzega praw pacjenta	K.D.K1. K.D.K6. K.D.K5.

Treści programowe

Wykłady: 1. Diagnoza psychiatryczna, pojęcie osobowości, rozpoznanie nozologiczne, patologia zaburzeń psychicznych (psychopatologia). 2.Typy osobowości, zaburzenia osobowości. 3.Niepełnosprawność intelektualna 4. Zaburzenia nerwicowe, zaburzenia odżywiania. 5.Uzależnienia. 6. Psychozy. Psychozy endogenne, reaktywne, egzogenne. 7. Zaburzenia afektywne 8. Zaburzenia psychiczne wieku rozwojowego 9. Metody leczenia w psychiatrii. Leczenie biologiczne. Psychoterapia. 10.Ustawa o Ochronie Zdrowia Psychicznego. Stosowanie przymusu bezpośredniego. Wybrane zagadnienia z Psychiatrii Sądowej. 11. Zasady organizowania opieki nad osobą z zaburzeniami psychicznymi, model środowiskowy psychiatrii . 12. Edukacja pacjenta z zaburzeniami psychicznymi. 13. Przygotowanie pacjenta do samoopieki. 14. Treningi umiejętności dla pacjentów z zaburzeniami psychicznymi. 15.Dokumentacja pielęgniarska w opiece nad pacjentem psychiatrycznym.

Samokształcenie: napisanie programu edukacyjnego na temat zadany przez prowadzącego

Zajęcia praktyczne:

1.Rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych u pacjenta chorego psychicznie w oparciu o objawy psychopatologiczne, wywiad, obserwację własną, analizę dokumentacji, informacje uzyskane od innych osób/członek rodziny, zespół terapeutyczny.

2. Ustalenie diagnozy pielęgniarskiej w oparciu o uzyskane dane, planowanie i modyfikowanie planu opieki.

3. Planowanie opieki pielęgniarskiej na podstawie rozpoznanych problemów wobec pacjenta z rozpoznaniem schizofrenii.

4. Planowanie opieki pielęgniarskiej na podstawie rozpoznanych problemów wobec pacjenta z rozpoznaniem depresji.

5. Planowanie opieki pielęgniarskiej na podstawie rozpoznanych problemów wobec pacjenta w stanie maniakalnym.

6. Planowanie opieki pielęgniarskiej na podstawie rozpoznanych problemów pacjentki z rozpoznaniem anoreksji.

7. Planowanie opieki pielęgniarskiej na podstawie rozpoznanych problemów pacjenta ze zmianami organicznymi.

8. Planowanie opieki pielęgniarskiej pacjenta uzależnionego od substancji psychoaktywnych.

9. Planowanie opieki pielęgniarskiej wobec pacjenta z zaburzoną osobowością oraz nerwicą.

10. Rola pielęgniarki w procesie leczenia, zespół terapeutyczny, społeczność terapeutyczna. Współpraca z rodziną chorego, grupy wsparcia, działania profilaktyczne.

11. Problemy pielęgnacyjne u pacjentów przebywających w oddziale psychiatrycznym.
12. Przygotowanie pacjenta do samoopieki z udziałem rodziny.

Praktyka zawodowa: 1. Doskonalenie umiejętności łączenia posiadanej wiedzy z praktycznymi czynnościami świadczonymi na rzecz pacjenta uwzględniających jego stan psychiczny, rozpoznanie kliniczne, etap leczenia.
2. Ustalanie diagnozy pielęgniarskiej, planowanie opieki, podejmowanie działań pielęgnacyjnych oraz opiekuńczych wobec pacjenta.
3. Bezpieczeństwo chorego hospitalizowanego w oddziale, obowiązujące procedury.
4. Organizacja pracy własnej a dobro objętych opieką pielęgniarską pacjentów.
5. Interwencje terapeutyczne, zapobieganie zachowaniom agresywnym wśród pacjentów.
6. Współpraca w zespole terapeutycznym.
7. Udział pielęgniarki w przygotowaniu fizycznym i psychicznym pacjenta do zabiegu elektrycznego, czynny udział w czynnościach pielęgnacyjnych wykonywanych u pacjenta.
8. Objawy nasycenia lekowego, rozpoznawanie, znajomość ich korygowania.
9. Harmonogram pracy oddziału, wizyty gabinetowe, lekarskie, społeczność terapeutyczna.
10. Terapia zajęciowa: prowadzenie zajęć, organizowanie czasu wolnego, uczestniczenie w spacerach, prowadzenie pogadanek dla pacjentów, udzielanie wsparcia.
11. Uczestniczenie pielęgniarki w psychoterapii indywidualnej i grupowej pacjentów z zaburzeniami psychicznymi.

Zalecana literatura

Podstawowa:

J. Rybakowski, S. Pużyński, J. Wiórka Psychiatria. *Podstawy psychiatrii. Tom 1* Elsevier Urban & Partner Wrocław 2010,
J. Rybakowski, S. Pużyński, J. Wiórka Psychiatria. *Psychiatria kliniczna. Tom 2* Elsevier Urban & Partner Wrocław 2011,
J. Rybakowski, S. Pużyński, J. Wiórka Psychiatria. *Metody leczenia, Zagadnienia etyczne, prawne, publiczne, społeczne.. Tom 3* Elsevier Urban & Partner Wrocław 2012,
I. Krupka-Matuszczyk, Maciej Matuszczyk Psychiatria Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa, Śląski Uniwersytet Medyczny, Katowice 2007,
Wilczek-Rużyczka E., *Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego,* Wydawnictwo Czelej, Lublin 2007.

Uzupełniająca:

S. Pużyński, J. Wiórka *Klasyfikacja Zaburzeń Psychicznych i Zachowania w ICD-10. Badawcze kryteria diagnostyczne*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2000.
S. Pużyński, J. Wiórka *Klasyfikacja Zaburzeń Psychicznych i Zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2000.
Czernikiewicz A., de Barbaro B., Gmitrowicz A., *Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny*, PZWL, Warszawa 2015.
Czabała J., *Czynniki leczące w psychoterapii*, PWN, Warszawa 2015

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru : min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06)**
Samokształcenie: napisanie programu zdrowotnego na temat zadany przez wykładowcę **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06)**
Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_U01, P_U02,P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_K01, P_K02)**
Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki psychiatrycznej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry
Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_U01, P_U02,P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_K01, P_K02)**
Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	20
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie się do egzaminu	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**4**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	40
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba punktów ECTS	**1**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia III rok, semestr 6	D.29.A.P.Ż.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Anesthesiology and Nursing in Life-Threatening Situations	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Podstawy anatomii, fizjologii, farmakologii na poziomie studiów licencjackich. Podstawy badania fizykalnego.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 20, ćwiczenia: 20	**3**
Samokształcenie: 20	
Zajęcia praktyczne: 40	**2**
Praktyka zawodowa: 40	**1**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy o bólu chorobowym i jatrogennym w procesie opieki Zdrowotnej, znieczuleniu do operacji i zabiegów oraz o metodach postępowania przeciwbólowego, a także kształtowanie i doskonalenie podstawowych metod resuscytacji krążeniowo – oddechowej, nauka obsługi sprzętu i aparatury monitorującej i leczniczej.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym, geriatrycznym, chirurgicznym, pediatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, anestezjologicznym, położniczo-ginekologicznym, opiece paliatywnej	K.D.W5.
	P_W02 charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach w zależności od wieku i stanu zdrowia z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	K.D.W8.
	P_W03 zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej oraz systemu ratownictwa medycznego w Polsce)	K.D.W14.
	P_W04 zna zasady przygotowania sali operacyjnej do zabiegu w znieczuleniu ogólnym i regionalnym	K.D.W41.
	P_W05 charakteryzuje kierunki obserwacji pacjenta w trakcie zabiegu operacyjnego, obejmujące monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym	K.D.W42.
	P_W06 zna przebieg procesu znieczulania oraz	

	wskazuje na zasady i metody opieki nad pacjentem po znieczuleniu **P_W07** charakteryzuje metody znieczulenia regionalnego i zadania pielęgniarki anestezjologicznej w trakcie i po znieczuleniu regionalnym; **P_W08** rozpoznaje stany zagrożenia życia i opisuje monitorowanie pacjentów metodami przyrządowymi i bezprzyrządowymi **P_W09** zna zasady profilaktyki zakażeń w odziałach intensywnej terapii i na bloku operacyjnym	K.D.W43. K.D.W44. K.D.W45. K.D.W47.
Umiejętności:	**P_U01** rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego, leczniczo-pielęgnacyjnego **P_U02** monitoruje, ocenia, pielęgnuje miejsce wkłucia centralnego, obwodowego i portu naczyniowego **P_U03** wykonuje pulsoksymetrię i kapnometrię	K.D.U20. K.D.U27. K.D.U28.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej	K.D.K8.

Treści programowe

Wykłady: Anestezjologia, intensywna terapia, intensywna opieka medyczna, przedmiot nauczania, specjalizacja lekarska i pielęgniarska – definicje, organizacja, regulacja prawna w Polsce i UE. Anestezjologia i opieka około anestetyczna; ból – definicja, patomechanizm – ocena oraz metody anestezji i analgezji umożliwiająca bezbolesne przeprowadzanie zabiegów/operacji diagnostycznych i leczniczych. Znieczulenie ogólne, regionalne i łączone; znieczulenia ogólne wziewne, dożylne, złożone; rodzaje znieczuleń regionalnych: podpajęczynówkowe, zewnątrzoponowe, blokady nerwów i splotów obwodowych, nasiękowe oraz odcinkowe dożylne. Przygotowanie pacjentów do znieczulenia i operacji w trybie planowym i ze wskazań nagłych; ocena stanu pacjentów i ryzyka znieczulenia i operacji w skali ASA. Wskazania i przeciwwskazania w zakresie wyboru rodzaju i metod znieczulenia. Opieka nad pacjentem po znieczuleniu i operacji: monitorowanie, w tym ocena bólu pooperacyjnego – skale oceny; metody analgezji pooperacyjnej regionalnej i ogólnej. Technika analgezji kontrolowanej przez pacjenta i jej odmiany. Powikłania analgezji. Pooperacyjne nudności i wymioty. Bezpośrednie zagrożenie życia – etiologia i epidemiologia; podtrzymywanie funkcji życiowych; wytyczne resuscytacji – teoria i praktyka. Wstrząs – rodzaje wstrząsu z uwzględnieniem patomechanizmów (hipowolemiczny, kardiogenny, dystrybucyjny i obstrukcyjny). Monitorowanie pacjenta we wstrząsie i postępowanie lecznicze. Niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność nerek,. Skale ocen niewydolności narządowej. Niewydolność narządowa w chorobach swoistych. Pacjent nieprzytomny. Patogeneza zaburzeń świadomości. Metody obiektywnej oceny zaburzeń świadomości. Pacjent z urazem wielonarządowym. Etiologia i epidemiologia urazów. Postępowanie diagnostyczne i lecznicze. Dostępy naczyniowe w anestezjologii i intensywnej terapii. Urządzenia dostępów naczyniowych, zakładanie, powikłania – monitorowanie, wytyczne postępowania.

Ćwiczenia: Znieczulenie. Ocena ryzyka znieczulenia. Przygotowanie pacjenta do znieczulenia. Budowa aparatu do znieczulenia. Okołooperacyjne monitorowanie funkcji życiowych. Opieka poanestetyczna. Skale ocen pacjenta po znieczuleniu i ich praktyczne zastosowanie w okresie pooperacyjnym. Bezpośrednie zagrożenie życia – rozpoznawanie. Zatrzymanie krążenia i oddychania. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa wg obowiązujących wytycznych Europejskiej Rady Resuscytacji. Monitorowanie w oddziale intensywnej terapii. Pacjent nieprzytomny, rozpoznanie, postępowanie. Praktyczna ocena świadomości według skali Glasgow. Niewydolność oddechowa. Rozpoznawanie. Techniki utrzymywania drożności dróg oddechowych. Sztuczna droga oddechowa. Oddech zastępczy w stanach zagrożenia życia. Pacjent z urazem wielonarządowym – diagnostyka i leczenie Wstrząs. Niewydolność wielonarządowa.

Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej: 1. Zatrucia – zadania pielęgniarki w opiece

nad pacjentem: a. zatrucie barbituranami i środkami nasennymi; b. zatrucie alkoholem; c. zatrucie związkami fosforoorganicznymi (pescytydami); d. zatrucie grzybami; e. zatrucie tlenkiem węgla (czadem). 2. Wpływ wysokich i niskich temperatur na organizm. 3. Neurologiczne i neurochirurgiczne stany zagrożenia życia. 4. Specyfika leczenia i pielęgnacji dzieci w stanie zagrożenia życia. 5. Ogólne zasady ochrony przed zakażeniami w oddziale intensywnej terapii.
Zajęcia praktyczne: Kształtowanie umiejętności w zakresie: organizacji oddziału anestezjologii i intensywnej terapii – poznanie specyfiki pracy pielęgniarki, kontrolowania jakości i stopnia sprawności sprzętu, materiałów, aparatury, obsługiwania aparatury medycznej używanej w o.i.t., przechowywania leków zgodnie ze standardami, kompletowania zestawu p/wstrząsowego, leków podawanych przy NZK, tacy do intubacji, przestrzegania standardów i procedur postępowania pielęgniarskiego stosowanych w opiece nad chorym w stanach zagrożenia życia, karmienia pacjentów przez zgłębnik, udziału w żywieniu drogą dożylną, oceny stanu odżywiania, oceny stopnia zagrożenia odleżyną, oceny stopnia zaawansowania odleżyny, pielęgnacji skóry u pacjenta leżącego, pielęgnacji błon śluzowych u chorego nieprzytomnego, wykonywania toalety drzewa oskrzelowego u pacjenta zaintubowanego, rozpoznawania powikłań wynikających z farmakoterapii, elektroterapii, unieruchomienia, dializoterapii, badań inwazyjnych, monitorowania funkcji życiowych i rozpoznawania ich zaburzeń, wykonywania i oceny elektrokardiogramu, oceny stanu chorego na podstawie pomiaru wskaźników funkcji życiowych, objawów, dolegliwości i zachowania chorego, rozpoznawania objawów bezpośredniego zagrożenia życia i stosowania zasad prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej, podawania doraźnego tlenu, podawania dożylnego płynów oraz leków w ramach resuscytacji krążeniowo-oddechowej według obowiązujących standardów, udziału pielęgniarki w postępowaniu diagnostyczno-terapeutycznym w stanach zagrożenia życia spowodowanych: ostrą niewydolnością oddechową, ostrą niewydolnością krążenia, wstrząsem, ostrą niewydolnością nerek oraz utratą przytomności, przestrzegania zasad przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego i znieczulenia oraz opieki po znieczuleniu i operacji, przygotowywania pacjenta do leczenia różnymi technikami dializacyjnymi, podawania dożylnego płynów oraz leków zgodnie z obowiązującymi standardami, kaniulacji żył obwodowych, pielęgnowania wkłucia żylnego i tętniczego zgodnie z przyjętą procedurą w oddziale, rozpoznawania cech zapalenia w miejscu wkłucia, przestrzegania zasad dokumentowania stanu chorego oraz opieki pielęgniarskiej w oddziałach intensywnego nadzoru, oddziałach intensywnej terapii.
Praktyka zawodowa: Doskonalenie umiejętności zdobytych w trakcie zajęć praktycznych.

Zalecana literatura

Podstawowa:
Wołowicka L., Dyk D., *Anestezjologia i intensywna opieka. Klinika i pielęgniarstwo*. *Podręcznik dla studiów medycznych*, PZWL, Warszawa 2014
Macksey L.F., *Anestezjologia dla pielęgniarek,* Wydawnictwo Medisfera, Warszawa 2012.
Andres J., *Wytyczne resuscytacji krążeniowo-oddechowej* – edycja 2010, Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2010.

Uzupełniająca:
Kamiński B., Kubler A., *Anestezjologia i intensywna terapia. Podręcznik dla studentów medycyny*, PZWL, Warszawa 2013.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie w formie pisemnej
1. zasady diagnozowania w pielęgniarstwie anestezjologicznym **(P_W01, P_W03, P_W05)**
2. grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach w zależności od wieku i stanu zdrowia **(P_W02)**
3. przygotowania sali operacyjnej do zabiegu w znieczuleniu ogólnym i regionalnym **(P_W04)**
4. zasady i metody opieki nad pacjentem po znieczuleniu **(P_W06, P_W07, P_W08)**
5. profilaktyki zakażeń w odziałach intensywnej terapii i na bloku operacyjnym **(P_W09)**

Ćwiczenia: aktywny udział w dyskusjach w trakcie ćwiczeń (20% oceny końcowej) + 2 kolokwia opisowe (80% oceny końcowej)- **(P_U01, P_U02, P_U03, P_K01)**
Samokształcenie: praca do jednego z wybranych tematów z podanej listy do samokształcenia, **(P_W08, P_W09)**
Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W08; P_U01- P_U03; P_K01)**

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki paliatywnej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W08; P_U01- P_U03; P_K01)**. Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	40
Przygotowanie się do zajęć	15
Studiowanie literatury	15
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	20
samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie eseju (wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba punktów ECTS	**3**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40
Przygotowanie do zajęć praktycznych	20
Liczba punktów ECTS	**2**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	40
Przygotowanie do praktyki zawodowej	5
Liczba punktów ECTS	**1**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Rehabilitacja i pielęgnowanie niepełnosprawnych II rok, semestr 3	D.30.R.P.N.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Disabled Care and Rehabilitation	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Wiedza z zakresu podstaw pielęgniarstwa i podstawowej opieki pielęgniarskiej	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 15; ćwiczenia: 15	**3**
Samokształcenie: 30	
Zajęcia praktyczne: 80	**4**
Praktyka zawodowa: 80	**2**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest wprowadzenie w zasadnicze zagadnienia dotyczące problemów osób niepełnosprawnych i organizacji wszechstronnego i kompleksowego procesu rehabilitacji

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student zna zasady przygotowania chorego do samoopieki w zależności od jego wieku i stanu zdrowia	K.D.W10.
	P_W02 zna następstwa długotrwałego unieruchomienia	K.D.W25.
	P_W03 zna podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej (ergoterapia, psychoterapia, kinezyterapia, fizjoterapia)	K.D.W37.
	P_W04 charakteryzuje przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w jednostkach chorobowych	K.D.W38.
	P_W05 zna formy rehabilitacji zawodowej	K.D.W39.
Umiejętności:	**P_U01** diagnozuje stopień ryzyka rozwoju odleżyn i dokonuje ich klasyfikacji	K.D.U8.
	P_U02 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską	K.D.U13.
	P_U03 instruuje pacjenta i jego opiekuna w zakresie użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych	K.D.U18.
	P_U04 prowadzi rehabilitację przyłóżkową i usprawnianie ruchowe pacjenta oraz aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	K.D.U24.
	P_U05 przekazuje informację o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego.	K.D.U26.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** przestrzega tajemnicy zawodowej	K.D.K7.
	P_K02 szanuje godność i autonomię osób	K.D.K1.

	powierzonych opiece	

Treści programowe

Wykłady:
Podstawowe pojęcia związane z niepełnosprawnością. Rehabilitacja jako proces medyczno-społeczny. Podstawowe unormowania prawne organizacji procesu rehabilitacji w Polsce. Rehabilitacja kompleksowa: cele, zasady, etapy rehabilitacji medycznej, społecznej i zawodowej. Wpływ ruchu na organizm człowieka. Następstwa długotrwałego unieruchomienia dla funkcji organizmu. Podstawowe metody i techniki usprawniania chorych: kinezyterapia- rodzaje i zasady wykonywania ćwiczeń. Masaż klasyczny i jego zastosowanie w rehabilitacji. Rola i zadania fizykoterapii w rehabilitacji chorych. Rehabilitacja Uzdrowiskowa. Zadania pielęgniarki w realizacji celów rehabilitacji. Problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Następstwa niepełnosprawności. Współpraca z instytucjami wspierającymi proces rehabilitacji. Zaopatrzenie ortopedyczne i pomoce techniczne w rehabilitacji. Elementy rehabilitacji w pielęgnowaniu osób z uszkodzeniem narządu ruchu w następstwie urazów, chorób i wad wrodzonych.
Ćwiczenia:
Ocena chorego i jego środowiska dla celów rehabilitacji ruchowej. Planowanie działań pielęgniarskich. Dokumentacja pielęgniarska. Ocena zagrożenia odleżynami. Techniki wykonywania wybranych ćwiczeń leczniczych w postępowaniu podnoszenia i przemieszczenia pacjentów unieruchomionych. Nauka samoobsługi i czynności dnia codziennego. Pomoce techniczne ułatwiające życie codzienne osoby niepełnosprawnej. Terapia zajęciowa jako forma rehabilitacji i usprawnienia pacjentów. Wybrane elementy kinezyterapii (ćwiczenie oddechowe, bierne, czynne, pionizacja).
Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej, wskazanej przez prowadzącego zajęcia. Przygotowanie prezentacji.
Zajęcia praktyczne: 1. Organizacja oddziałów rehabilitacji szpitalnej i poszpitalnej. 2. Ogólne badanie pielęgniarskie osób niepełnosprawnych. Bilans funkcji utraconych i zachowanych. Dokumentacja wyników badania. Rozpoznanie potrzeb i planowanie działań usprawniających. 3. Wybrane elementy kynezyterapii (ćwiczenia oddechowe, bierne, czynne, pionizacje). Zasady doboru i posługiwanie się zaleconymi pomocami ortopedycznymi i technicznymi. 4. Profilaktyka skutków hipokinezji. Elementy rehabilitacji w procesie pielęgnowania osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Metody aktywizacji fizycznej, psychicznej, społecznej, zawodowej osób trwale niepełnosprawnych. Realizacja programów edukacyjnych w zakresie pielęgnowania i usamodzielniania osób niepełnosprawnych.
Praktyka zawodowa: Doskonalenie umiejętności, nabytych w trakcie ćwiczeń praktycznych z zakresu: oceny niepełnosprawności psychofizycznej i społecznej, usprawniania w procesie pielęgnowania osób niepełnosprawnych, sposobów usamodzielniania osób niepełnosprawnych w czynnościach dnia codziennego, ćwiczeń z wykorzystaniem sprzętu ortopedycznego, profilaktyki odleżyn u osób z porażeniami i niedowładami, technik ułożenia i zmiany pozycji pacjenta w zależności od dysfunkcji, opieki nad pacjentem z zaburzeniami funkcji wydalniczych, metod edukacji pacjenta i jego rodziny w zakresie samopielęgnowania.

Zalecana literatura

Podstawowa:
Barnes M.P., Ward A.B., *Podręcznik rehabilitacji medycznej*, Elsevier Urban&Partner, Wrocław 2008.
Kiwierski J., *Rehabilitacja medyczna*, PZWL, Warszawa 2005.
Mika T., Kasprzak W, *Fizykoterapia*, PZWL, Warszawa 2013.
Rosławski A., Skolimowski T., *Technika wykonywania ćwiczeń leczniczych,* PZWL, Warszawa 2014.

Uzupełniająca:
Kwolek A., *Rehabilitacja medyczna*, t. I–II, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013.
Szczygłowski J., *Zwyrodnienia narządu ruchu – objawy, przyczyny, leczenie, unikanie powikłań*, PZWL, Warszawa 2005.
Zimmermann-Górska I., *Choroby reumatyczne*, PZWL, Warszawa 2004.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin w formie ustnej:
Ocena z egzaminu wystawiona według zasady:

5.0 (b.db) wypowiedź logicznie uporządkowana, wyczerpująca dany temat

4.5 (db plus) odpowiedź w miarę płynna ze sporadycznymi zawahaniami

4.0 (db) wypowiedź na temat, czasami niezrozumiała

3.5 (dst plus) wypowiedź momentami jest chaotyczna i odbiega od głównego problemu

3.0 (dst) wypowiedź nieszczególnie sensownie skonstruowana i często nie na temat

2.0 (ndst) wypowiedź bez ładu i nie dotycząca wskazanego zagadnienia

Ćwiczenia: zaliczenie w formie ustnej:
Zakres tematyczny 1. dotyczy oceny chorego i jego środowiska dla celów rehabilitacji ruchowej oraz planowania działań pielęgniarskich. **(P_U01, P_U02)**
Zakres tematyczny 2. dotyczy pomocy ortopedycznych i technicznych, ułatwiających życie codzienne osoby niepełnosprawnej **(P_U03)**
Samokształcenie: Przygotowanie prezentacji multimedialnej na zadany przez prowadzącego temat **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05)**
Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01, P_W02, P-W03, P_W04, P_W05, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05)**
Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki rehabilitacyjnej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry
Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01, P_W02, P-W03, P_W04, P_W05, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K01, P_K02)**
Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	20
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	15
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	15
Liczba punktów ECTS	**3**
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80

Przygotowanie do zajęć praktycznych	40
Liczba punktów ECTS	**4**
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne III rok, semestr 5	D.31.N.P.N.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Neurology and Neurological Nursing	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu podstaw pielęgniarstwa, anatomii, fizjologii, patologii, farmakologii, interny i pielęgniarstwa internistycznego.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30	**3**
Samokształcenie: 30	
Zajęcia praktyczne: 80	**4**
Praktyka zawodowa: 80	**2**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest teoretyczne i praktyczne pogłębianie wiedzy i umiejętności z zakresu podstawowych schorzeń neurologicznych i ich cech szczególnych. Posiadanie umiejętności postępowania profilaktycznego i pielęgnacyjnego z pacjentem z chorobami centralnego i obwodowego układu nerwowego. Przygotowanie studenta do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki z pacjentem z choroba neurologiczną z zastosowaniem procesu pielęgnowania.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia	K.D. W2.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i opiekę pielęgniarską w schorzeniach: układu krążenia (serca, naczyń krwionośnych), układu oddechowego, układu nerwowego, układu pokarmowego (żołądka, jelit, wielkich gruczołów), wątroby, trzustki, układu nerwowego, układu pokarmowego (żołądka, jelit, wielkich gruczołów), wątroby, trzustki, układu moczowego (nerek i pęcherza moczowego), układu kostno-stawowego, mięśni, układu dokrewnego oraz krwi;	K.D. W3.
	P_W03 zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku	K.D.W4.
	P_W04 zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym, geriatrycznym, chirurgicznym, pediatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, anestezjologicznym, położniczo-ginekologicznym, opiece paliatywnej;	K.D.W5.
	P_W05 zna zasady planowania opieki nad chorym w	K.D.W6.

	zależności od wieku i stanu zdrowia **P_W06** zna zasady przygotowania, opieki w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia **P_W07** charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania **P_W08** charakteryzuje techniki i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad chorym w zależności od jego wieku i stanu zdrowia **P_W09** zna zasady przygotowania chorego do samoopieki w zależności od jego wieku i stanu zdrowia **P_W10** różnicuje reakcje chorego na chorobę i hospitalizację w zależności od jego wieku i stanu zdrowia **P_W11** zna rolę pielęgniarki przy przyjęciu chorego do przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego w zależności od jego wieku i stanu zdrowia pacjenta **P_W12** zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej oraz systemu ratownictwa medycznego w Polsce); **P_W13** różnicuje etiopatogenezę schorzeń wieku podeszłego: cukrzycy, chorób serca, nadciśnienia tętniczego, miażdżycy, zespołów otępiennych, zespołu Parkinsona i depresji; **P_W14** zna metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności; **P_W15** zna możliwości stosowania psychoterapii u chorych z zaburzeniami układu nerwowego; **P_W16** wyjaśnia patofizjologię zaburzeń występujących w przebiegu chorób, urazów układu nerwowego i grożących powikłań	K.D.W7. K.D.W8. K.D.W9. K.D.W10. K.D.W11. K.D.W12. K.D.W14. K.D.W15 K.D.W26. K.D.W29. K.D. W36.
Umiejętności:	**P_U01** prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień **P_U02** motywuje chorego i jego opiekunów do wejścia do grup wsparcia społecznego **P_U03** prowadzi profilaktykę powikłań w przebieg chorób **P_U04** pobiera materiał do badań diagnostycznych **P_U05** ocenia stan ogólny pacjenta w kierunku powikłań po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i powikłań pooperacyjnych **P_U06** przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym **P_U07** dokumentuje sytuacje zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską **P_U08** przekazuje informacje o stanie zdrowia	K.D.U3. K.D.U4. K.D.U5. K.D.U9. K.D.U10. K.D.U12. K.D.U13. K.D.U26.

	chorego członkom zespołu terapeutycznego **P_U09** asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych i leczniczych **P_U10** prowadzi dokumentację opieki nad chorym: kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarskich i raportów, kartę rejestrów zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną z zaleceniami w zakresie samoopieki **P_U11** dostosowuje interwencie pielęgniarskie do rodzaju problemów pielęgnacyjnych **P_U12** przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	 K.D.U27. K.D.U28. K.D.U32. K.D.U33.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu **P_K03** przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece **P_K04** wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych **P_K05** przestrzega praw pacjenta **P_K06** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe **P_K07** przestrzega tajemnicy zawodowej **P_K08** współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej **P_K09** jest otwarty na rozwój podmiotowości własnej i pacjenta **P_K10** przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K3. K.D.K4. K.D.K5. K.D.K6. K.D.K7. K.D.K8. K.D.K9. K.D.K10.

Treści programowe

Wykłady: 1. Podstawy neurologii. 2. Podstawowe struktury i funkcje układu nerwowego. Neurofizjologia. 3. Symptomatologia neurologiczna. 4. Badanie podmiotowe i przedmiotowe w neurologii. 5. Badania dodatkowe w neurologii. 6. Chory nieprzytomny. Badanie neurologiczne i postępowanie. 7. Choroby naczyniowe mózgu. Leczenie trombolityczne. 8. Choroby demielinizacyjne układu nerwowego. 9. Bóle głowy. Objawy i leczenie. 10. Zaburzenia napadowe – padaczka, omdlenie i inne. 11. Choroba Parkinsona i inne choroby układu pozapiramidowego. 12. Choroby nowotworowe układu nerwowego. neuroonkologia. 13. Choroby zakaźne układu nerwowego. 14. Ból w medycynie. Ból przewlekły. Bóle kręgosłupa. 15. Choroby mięśni i złącza nerwowo mięśniowego. 16. Choroby narządów zmysłu. Uszkodzenia nerwów czaszkowych. 17. Urazy głowy i rdzenia kręgowego. 18. Choroby neuronu ruchowego. 19. Choroby obwodowego układu nerwowego. 20. Starzenie się układu nerwowego. 21. Choroby przebiegające z otępieniem. 22. Opieka nad pacjentem w stanie terminalnym. Pielęgniarstwo neurologiczne 21.Rola i zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobą neurologiczną. 22. Rola i zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobami naczyniowymi mózgu. 23. Proces pielęgnowania pacjenta z uszkodzeniem rdzenia kręgowego i obwodowego układu nerwowego. 24. Problemy pielęgnacyjne i opieka pielęgniarska nad pacjentem chorującym na stwardnienie rozsiane. 25. Problemy pielęgnacyjne pacjenta z infekcjami układu nerwowego. Problemy pielęgnacyjne pacjenta chorującego na epilepsję.

Samokształcenie: Koncepcja pielęgnowania V. Henderson i D. Orem. Stany zagrożenia życia w neurologii. Edukacja pacjenta i jego rodziny w zakresie czynników ryzyka i prewencji wtórnej udarów mózgu. Problemy pielęgnacyjne pacjentów ze Stwardnieniem Zanikowym Bocznym. Działania na rzecz poprawy jakości życia pacjenta z chorobą Alzheimera. Rola pielęgniarki w pielęgnowaniu pacjenta z Zespołem Guillaina-Barre'go. Profilaktyka i prewencja wtórna w obwodowych zespołach

korzeniowych. Metody obniżania podwyższonego napięcia mięśniowego. Aspekty domowej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z chorobami neurologiczny.

Zajęcia praktyczne:

Część kliniczna: 1. Zaburzenia funkcji układu nerwowego. Etiopatogeneza zaburzeń neurologicznych.
2. Badanie neurologiczne. Nowoczesne metody diagnostyczne stosowane w neurologii.
3. Choroby naczyniowe mózgu-udar krwotoczny i niedokrwienny
. 4. Choroby demielinizacyjne.
5. Choroba Parkinsona.
6. Padaczka – podział, etologia, typy napadów, postępowanie.
7. Guzy mózgu.
8. Zespoły otępienne
9. Choroby mięśni i nerwów obwodowych.
10.Infekcja układu nerwowego

Część pielęgniarska:

1. Postępowanie pielęgniarskie w wybranych stanach zaburzeń funkcji układu nerwowego.
2. Udział pielęgniarki w diagnozowaniu i leczeniu chorych neurologicznie.
3. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z chorobami naczyniowymi mózgu.
4. Opieka pielęgniarska nad pacjentem ze stwardnieniem rozsianym.
5. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z chorobą Parkinsona.
6. Opieka pielęgniarska nad chorym z padaczką.
7. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z miastenią.
8. Specyfika opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z polineuropatią.
9. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z nowotworem centralnego układu nerwowego.
10. Opieka pielęgniarska nad pacjentem w zespołach bólowych kręgosłupa.
11 Opieka pielęgniarska nad pacjentem z ostrą infekcja układu nerwowego

Tematy zajęć praktycznych:

1 Metody zbierania i dokumentowania danych o pacjencie neurologicznym. Proces pielęgnowania chorego w oddziale neurologii. Badania diagnostyczne w chorobach neurologicznych – udział pielęgniarki.
2. Zasady opieki nad chorym w ostrej fazie udaru niedokrwiennego, udaru krwotocznego.
3. Aktywność ruchowa chorych po udarze mózgu.
4. Pielęgnowanie chorego niepełnosprawnego na oddziale neurologicznym – ocena wydolności opiekuńczej i przygotowanie do samoopieki.
5.Diagnoza pielęgniarska i planowanie opieki nad chorym ze stwardnieniem rozsianym. Zasady przyjęcia chorego do programu leczenia SM
6. Zasady postępowania z chorym na padaczkę – edukacyjna rola pielęgniarki.
7. Problemy chorych z chorobą Parkinsona.
8.Pielegnowanie chorego z zespołem otępiennym.
9. Pielęgnowanie chorego z procesem zapalnym centralnego układu nerwowego.
10. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z zespołem obwodowym.
11. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z guzem mózgu.
12. Zasady kompleksowej opieki nad chorym ostrym zespole bólowym kręgosłupa
13. Zasady kompleksowej opieki nad pacjentem nieprzytomnym.
14.Bóle głowy –plan opieki pielęgniarskiej
15.Opieka pielęgniarska w oddziale intensywnego nadzoru neurologicznego.

Praktyka zawodowa:

- Zapoznanie się ze specyfiką i organizacją pracy w oddziale neurologicznym, zasadami

przyjmowania chorych i obowiązującą dokumentacją.

- Wykonywanie czynności z zakresu praktyki zawodowej z podstaw pielęgniarstwa.
- Zapoznanie się z zasadami i współdziałanie w zapobieganiu zakażeniom wewnątrzszpitalnym i wewnątrz - oddziałowym.
- Znajomość czynników wpływających na adaptację pacjenta w oddziale neurologicznym .
- Gromadzenie danych i formułowanie problemów pielęgniarskich wobec pacjentów ze schorzeniami neurologicznymi, ustalanie celu i planu opieki, wdrażanie interwencji pielęgniarskich oraz dokonywanie ewaluacji opieki
- Udział pielęgniarki w badaniach specjalistycznych badaniach diagnostycznych(TK , MRI, nakłucie lędźwiowe, EEG ,ultrasonograficzne badanie dopplerowskie)
- Pielęgnowanie pacjenta po udarze mózgu.
- Realizowanie opieki nad pacjentem z chorobą Parkinsona .
- Ocena stanu świadomości, czynniki wpływające na te zaburzenia, planowanie opieki wobec chorego z zaburzeniami świadomości.
- Ocena możliwości komunikowania się z pacjentem, określenie zaburzeń w zakresie mowy, zapamiętywania i rozumienia mowy, plan komunikowania się z pacjentem i rodziną.
- Rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych u pacjenta ze stwardnieniem rozsianym.
- Pielęgnowanie pacjenta z zespołem otępiennym.
- Pielęgnowanie chorego w ostrym zespole bólu kręgosłupa.
- Zasady postepowania z chorym na padaczkę.
- Monitorowanie dokumentowanie i interpretacja parametrów neurologicznych(orientacja, reakcja źrenic, aktywność ruchowa przytomność, napięcie mięśniowe, skala śpiączki Glasgow
- Udział pielęgniarki w leczeniu farmakologicznym chorych neurologicznie(drogi podania, działania niepożądane podstawowych grup leków
- Zasady postępowania z pacjentem podczas wdrożenia leczenia trombolitycznego
- Dobór drogi karmienie u chorych neurologicznie
- Udział pielęgniarki w leczeniu i rehabilitacji chorych neurologiczni
- Opieka i monitorowanie pacjentem w oddziale intensywnego nadzoru neurologicznego
- Ocena występowania u chorych patologicznych objawów i odruchów
- Ocena siły mięśniowej i czucia u chorego neurologicznego(określenie nieprawidłowości w tych zakresach)

Zalecana literatura

Podstawowa:

Jaracz K.,Kozubski W**.** *Pielegniarstwo neurologiczne*,PZWL Warszawa 2008, 2012
Adamczyk K**.,** ***Pielęgnowanie chorych po udarach mózgu***, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2003.
Berlit P*.,* ***Neurologia kompendium***, PZWL, Warszawa 2008.
Kózka M.Płaszewska ŻywkoL*. Diagnozy i interwencje pielęgniarskie* PZWL Warszawa 2008
Prusiński A., ***Neurologia praktyczna***, PZWL, Warszawa 2007.
Artur Drużdż, ***Postepowanie w nagłych przypadkach neurologicznych*** Poznań 2013

Uzupełniająca:

Kózka M, Płaszewska-Żywko L. ***Procedury pielęgniarskie*** PZWL 2009.
Renata Jabłońska Robert Ślusarz ***Wybrane problemy pielęgnacyjne w schorzeniach układu nerwowego*** Continuo Wrocław 2012

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady:	(**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10, P_W11, P_W12, P_W13, P_W14, P_W15, P_W16**)	egzamin w formie pisemnej: test z pytaniami otwartymi: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna

Samokształcenie:	**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_W10, P_W11, P_W12, P_W13, P_W14, P_W15, P_W16**)	Wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas egzaminu
Zajęcia praktyczne:	(**P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_U12, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07, P_K08, P_K09, P_K10**)	zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych 1. Zgodność wykonywanych czynności z obowiązującymi procedurami (0p.-2p.) 2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-2p.) 3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-2p.) 4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-2p.) 5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-2p.) Maksymalna liczba punktów: 10 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady: 60%-75% dostateczny 76%-80% plus dostateczny 81%-85% dobry 86%-90%plusdobry 91%-100% bardzo dobry -obowiązkowa 100% obecność na zajęciach praktycznych -złożenie dokumentacji z procesu pielęgnowania w wybranych jednostkach neurologicznych (1 w semestrze) -przygotowanie teoretyczne na zajęcia zgodnie z tematyka sylabusa
Praktyka zawodowa:	(**P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_U12, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07, P_K08, P_K09, P_K10**)	zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej. Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według

		zasady: od 3,00 do 3,20 – dostateczny od 3,21 do 3,70- plus dostateczny od 3,71 do 4,20 – dobry od 4,21 do 4,49- plus dobry od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady	
Zajęcia dydaktyczne	30
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie się do egzaminu	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	15
Przygotowanie się do egzaminu	15
Liczba punktów ECTS	**3**
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	40
Liczba punktów ECTS	**4**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

	Nazwa przedmiotu	**Kod przedmiotu**

Instytut: Zdrowia	Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne II rok, semestr 4	D.32.G.P.G.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Kierunek: Pielęgniarstwo	Geriatrics	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Podstawy anatomii, fizjologii, patologii, psychologii, pedagogiki. Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu podstaw pielęgniarstwa, interny i pielęgniarstwa internistycznego.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 20; ćwiczenia: 20	**3**
Samokształcenie: 10	
Zajęcia praktyczne: 80	**4**
Praktyka zawodowa: 80	**2**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest wyposażenie w wiedzę z zakresu geriatrii i gerontologii, organizacji opieki geriatrycznej w Polsce i na świecie oraz leczenia schorzeń wieku podeszłego, a także praktyczne przygotowanie do kompleksowej opieki i pielęgnacji człowieka starego w zdrowiu i chorobie w kontekście uwarunkowań społecznych.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student charakteryzuje różnice etiopatologiczne, odmienność przebiegu klinicznego i leczenia chorób występujących w wieku starszym	K.D.W15.
	P_W02 charakteryzuje proces starzenia się w aspekcie bio-psycho-społeczno-ekonomicznym	K.D.W13.
	P_W03 charakteryzuje narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin	K.D.W16.
	P_W04 charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia	K.D.W2.
	P_W05 różnicuje reakcje chorego na chorobę i hospitalizację w zależności od jego wieku i stanu zdrowia	K.D.W11.
	P_W06 zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej oraz systemu ratownictwa medycznego w Polsce)	K.D.W14.
	P_W07 zna zasady aktywizacji chorego niepełnosprawnego i objętego opieką geriatryczną;	K.D.W17.
Umiejętności:	**P_U01** gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki	K.D.U2.

	P_U02 diagnozuje stopień ryzyka rozwoju odleżyn i dokonuje ich kwalifikacji **P_U03** dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską	K.D.U8. K.D.U13.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu **P_K02** przestrzega praw pacjenta **P_K03** jest otwarty na rozwój podmiotowości własnej i pacjenta	K.D.K2. K.D.K5. K.D.K9.

Treści programowe

Wykłady:

1. Główne problemy geriatryczne – odrębności przebiegu chorób wieku podeszłego.
2. Proces starzenia się ludności - przyczyny, etapy, konsekwencje.
3. Fizjologia procesu starzenia się - teorie starzenia się człowieka.
4. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka cukrzycy w wieku starszym.
5. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka wybranych chorób układu krążenia w wieku starszym - choroba niedokrwienna serca, niewydolności serca, nadciśnienia tętniczego, miażdżycy.
6. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka chorób układu ruchu - choroby reumatyczne, choroby zwyrodnieniowej stawów, osteoporozy.
7. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka choroby Parkinsona.
8. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka najczęściej występujących nowotworów w wieku starszym.
9. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka chorób układu oddechowego w wieku starszym - POChP, zapalenie płuc.
10. Choroby układu krwiotwórczego w wieku starszym.
11. Choroby układu moczowo - płciowego w starszym wieku.
12. Chirurgia a wiek podeszły – leczenie rehabilitacyjne po zabiegach operacyjnych.

Ćwiczenia:

1. Organizacja opieki geriatrycznej w Polsce – opieka instytucjonalna, opieka domowa, opieka paliatywna. Udział pielęgniarki w opiece nad pacjentem i jego rodziną.
2. Proces starzenia się w aspektach: biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym.
3. Całościowa Ocena Geriatryczna (COG):
   - ocena czynnościowa
   - ocena stanu fizycznego
   - ocena stanu umysłowego
   - ocena socjalno-środowiskowa
4. Znaczenie komunikacji interpersonalnej z osobą starszą, jej rodziną, opiekunem. Komunikacja z osobą niedosłyszącą, niedowidzącą, z upośledzeniem funkcji poznawczych.
5. Odżywianie osób w podeszłym wieku – niedożywienie, nadwaga. Udział pielęgniarki w odżywianiu enteralnym i parenteralnym.
6. Wybrane wielkie zespoły geriatryczne:
   - omdlenia, upadki, zaburzenia mobilności
   - nietrzymanie moczu i stolca
   - zatrzymanie moczu
   - zaparcia
   - ryzyko powstawania odleżyn
7. Profilaktyka i leczenie ran przewlekłych (odleżyna, owrzodzenie) – znaczenie właściwej pielęgnacji.
8. Aktywizacja – formy i metody aktywizowania seniorów w zależności od wieku i stanu zdrowia oraz miejsca pobytu osoby starszej. Zasady obowiązujące pielęgniarkę w procesie aktywizacji.

9. Aspekty prawne i etyczne w opiece nad osobami starszymi – personalizm, utylitaryzm, uporczywa terapia.
10. Rola pielęgniarki w farmakoterapii pacjenta geriatrycznego.

Samokształcenie: Student ma możliwość wyboru tematyki podanej przez nauczyciela, bądź zaproponowanie własnej, zgodnie z zainteresowaniami studenta. Student może pogłębić wiedzę m.in. na temat:

1. Eliminacja i profilaktyka bólu w starości
2. Choroba Alzheimera jako wyzwanie dla rodziny i pracowników służby zdrowia.
3. Profilaktyka i leczenie osteoporozy.
4. Problemy osoby starszej w Domu Opieki Społecznej.
5. Rola rodziny w opiece nad osobą w starszym wieku.

Zajęcia praktyczne:

1. Specyfika pracy w oddziale geriatrycznym/DPS-ie. Specyfika pielęgniarstwa geriatrycznego - definicje, cele i zadania. Potrzeby ludzi starszych, pomoc i opieka nad ludźmi starszymi.
2. Pielęgnacja chorych w wieku podeszłym. Podstawowe zabiegi pielęgnacyjne, opieka nad stanem psychicznym. Komunikowanie się ze starszym pacjentem, z uwzględnieniem zaburzeń wzroku, słuchu i zaburzeń funkcji poznawczych.
3. Czynniki wpływające na przebieg działań opiekuńczo – pielęgnacyjnych wobec osób w wieku starszym (odleżyny, owrzodzenia podudzi, delirium, niedożywienie i otyłość, dializa, stomia).
4. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu nerwowego (choroba Parkinsona, udar mózgu).
5. Obserwacja pacjenta w wieku geriatrycznym (kompleksowa ocena geriatryczna-skale i testy) dokumentacja medyczna, interpretacja istotnych dla pielęgnacji objawów i wyników badań u chorych w starszym wieku.
6. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu pokarmowego (zaparcie, biegunka). Fizykoterapia i specjalne metody pielęgnacyjne, zasady usprawniania starszych pacjentów.
7. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu ruchu (osteoporoza, choroba zwyrodnieniowa stawów, reumatoidalne zapalenie stawów).
8. Opieka nad umierającym i towarzyszenie śmierci – zasady medycyny paliatywnej w odniesieniu do pacjentów starszych. Promowanie zdrowia u ludzi starszych i planowanie systemu profilaktyki chorób w wieku geriatrycznym.
9. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu krążenia (niewydolność serca, choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie tętnicze, miażdżyca) oraz układu oddechowego (zapalenie płuc, choroba obturacyjna).
10. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu moczowego (zakażenia układu moczowego, odwodnienie) oraz układu endokrynologicznego (cukrzyca, choroby tarczycy).

Praktyka zawodowa:

1. Założenia organizacyjne, cele praktyki, wykaz umiejętności, kryteria oceny. Organizacja oddziału. Poznanie zadań w ramach zespołu terapeutycznego. Nawiązanie współpracy. Standard przyjęcia pacjenta do oddziału geriatrycznego / ZOL / DPS-u . Dokumentacja pacjenta, oddziału/DPS-u.
2. Zbieranie informacji o pacjencie znanymi metodami (obserwacja, wywiad ukierunkowany, rozmowa, pomiar, analiza dokumentacji, informacje od członków zespołu terapeutycznego i rodziny) dla celów diagnozy pielęgniarskiej i leczenia.
3. Pisemne sprawozdanie z opieki.
4. Badania diagnostyczne stosowane w schorzeniach wieku podeszłego, przygotowanie pacjenta do badań, postępowanie z pacjentem po badaniu.
5. Metody terapii w oddziale geriatrycznym /DPS-ie, współudział pielęgniarki, obserwacja pacjenta geriatrycznego. Analiza prowadzonej dokumentacji procesu pielęgnowania w oddziale geriatrycznym /DPS-ie – ocena efektywności .
6. Ustalenie diagnozy pielęgniarskiej, planowanie opieki, realizacja i ocena efektów działań pielęgniarskich w stosunku do pacjenta geriatrycznego z uwzględnieniem edukacji.

7. Prowadzenie edukacji zdrowotnej w oddziale geriatrycznym /DPS-ie. Przygotowanie pacjenta geriatrycznego i jego rodziny do samoopieki.
8. Planowanie wspólnie z zespołem terapeutycznym i rodziną działań pozwalających na optymalne funkcjonowanie osoby starszej i skuteczne postępowanie leczniczo pielęgnacyjno - rehabilitacyjne w określonej sytuacji zdrowotnej.
9. Stosowanie procedur postępowania w pielęgnacji człowieka starszego według przyjętych standardów.
10. Ocena realizacji założonych celów kształcenia. Samoocena studenta. Podsumowanie praktyki zawodowej.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Wieczorkowska-Tobis K., Talarska D. (red.),*Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne*, PZWL, Warszawa 2015.

Grodzki T., Kocemba J., Skalska A., *Geriatria z elementami gerontologii ogólnej*, Wydawnictwo Via Medica, Gdańsk 2006.

Biercewicz M., Szewczyk M.T., Ślusarz R. (red), *Pielęgniarstwo w geriatrii*, Wydawnictwo Medyczne Borgis, Warszawa 2006.

Uzupełniająca:

Jarosz M., *Żywienie osób w wieku starszym*, Warszawa 2008.

Kawczyńska-Butrym Z., *Wyzwania rodziny: zdrowie, choroba, niepełnosprawność, starość*, Makmed, Warszawa 2008.

Pielęgniarska opieka nad osobami starszymi, Wydawnictwo Raabe, Warszawa 2008.

Synak B. (red.), *Polska starość*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2003.

Chodorowski Z., *Wybrane problemy medycyny geriatrycznej,* Wydawnictwo Via Medica,Gdańsk 2005.

Galus K., *Geriatria. Wybrane zagadnienia*, Elsevier Urban&Partner, Wrocław 2007.

Kędziora-Kornatowska K., Muszalik M., *Kompendium pielęgnowania pacjentów w starszym wieku,* Czelej, Lublin 2007.

Motzing G., Schawrtz S., *Pielęgniarstwo geriatryczne*, Edra Urban&Partner, Wrocław 2012.

Rosenthal T., Naughton B., Williams M., *Geriatria*, Czelej, Lublin 2009.

Staud I., Dach M., *Pielęgniarstwo geriatryczne,* Elsevier Urban&Partner, Wrocław 1998.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin w formie pisemnej: test z pytaniami otwartymi: min. 60% poprawnych odpowiedzi= ocena pozytywna

1. Choroby wieku starczego i proces starzenia się **(P_W01, P_W02, P_W05)**
2. Wsparcie fizyczne i psychiczne osób w podeszłym wieku i ich rodzin **(P_W03)**
3. Czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia **(P_W04)**
4. Zasady organizacji opieki geriatrycznej **(P_W06)**
5. Opieka nad pacjentem geriatrycznym w chirurgii **(P_W07, P_W01)**

Ćwiczenia: aktywny udział w dyskusjach w trakcie ćwiczeń (20% oceny końcowej) + 2 kolokwia w formie pisemnej (80% oceny końcowej) – **(P_U01, P-U02, P_U03, P_K02, P_K03)**

Samokształcenie: prezentacja do jednego z wybranych tematów z podanej listy do samokształcenia, wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas egzaminu, kolokwium, dyskusji, prezentacji **(P_W01, P_W02, P_W03, P_K02)**

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W07; P_U01 – P_U03; P_K01 – P_K03)**

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki geriatrycznej (0p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p)

4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
60%-75% dostateczny
76%-80% plus dostateczny
81%-85% dobry
86%-90% plus dobry
91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W07; P_U01 – P_U03; P_K01 – P_K03)**. Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
od 3,00 do 3,20 – dostateczny
od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
od 3,71 do 4,20 – dobry
od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	40
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie eseju (wypowiedź pisemna)	5
Liczba punktów ECTS	**3**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	40
Liczba punktów ECTS	**4**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Opieka paliatywna III rok, semestr 5	D.33.O.P.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Palliative Care	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Podstawy anatomii, fizjologii i patofizjologii człowieka na poziomie studiów licencjackich. Podstawy farmakologii.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 30, ćwiczenia: 20	**3**
Samokształcenie: 30	
Zajęcia praktyczne: 40	**2**
Praktyka zawodowa: 40	**1**

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest przygotowanie studenta do zapewnienia możliwie najwyższej jakości życia osobom z zaawansowaną, przewlekłą i postępująca chorobą nowotworową oraz do sprawowania opieki nad chorym w terminalnej fazie choroby.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** student zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym, geriatrycznym, chirurgicznym, pediatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, anestezjologicznym, położniczo-ginekologicznym, opiece paliatywnej	K.D.W5.
	P_W02 zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, chirurgicznej, pediatrycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, anestezjologicznej, położniczo-ginekologicznej, opieki paliatywnej)	K.D.W14.
	P_W03 zna patofizjologię, objawy kliniczne i powikłania chorób nowotworowych	K.D.W50.
	P_W04 zna procedurę postępowania z ciałem pacjenta zmarłego	K.D.W51.
Umiejętności:	**P_U01** gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki	K.D.U1.
	P_U02 prowadzi żywienie enteralne i parenteralne dorosłych i dzieci z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy obrotowo-perystaltycznej	K.D.U19.

	P_U03 ocenia poziom bólu, reakcję chorego na ból i nasilenie bólu oraz stosuje postępowanie przeciwbólowe **P_U04** tworzy pacjentowi warunki do godnego umierania **P_U05** dostosowuje interwencje pielęgniarskie do rodzaju problemów pielęgnacyjnych pacjenta w terminalnym stanie	K.D.U29. K.D.U30. K.D.U32.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece **P_K02** przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece **P_K03** przestrzega praw pacjenta **P_K04** przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami	K.D.K1. K.D.K3. K.D.K5. K.D.K10.

Treści programowe

Wykłady: Historia opieki paliatywnej i hospicyjnej, organizacja opieki. Podstawowe pojęcia z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej, zasady i cele opieki. Problemy psychiczne, duchowe i etyczne pacjentów w stanie terminalnym choroby. Potrzeby i reakcje emocjonalne chorych, reakcje psychiczne w przebiegu stanu terminalnego. Komunikowanie interpersonalne. Zasady właściwego komunikowania się z chorym i jego rodziną. Patofizjologia, objawy chorób nowotworowych, diagnozowanie chorób nowotworowych. Pielęgnowanie pacjenta ze względu na objawy występujących u chorych z zaawansowanym procesem nowotworowym. Tworzenie warunków godnego umierania, postępowanie z ciałem pacjenta. Wsparcie dla rodziny w okresie choroby, opieka w żałobie i osieroceniu.

Ćwiczenia: Opieka nad pacjentem w zaawansowanej fazie choroby nowotworowej. Udział pielęgniarki w łagodzeniu objawów występujących u chorych objętych opieką paliatywną i uczestniczenia w terapii. Rola pielęgniarki w ocenie bólu nowotworowego i jego leczeniu. Udział pielęgniarki w rehabilitacji w opiece paliatywnej. Udział pielęgniarki w różnych formach żywienia chorego. Komunikowanie się z chorym i jego rodziną. Udzielanie wsparcia podopiecznemu i jego rodzinie. Tworzenie warunków godnego umierania. Udzielanie wsparcia w żałobie.

Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej, wskazanej przez prowadzącego zajęcia

Zajęcia praktyczne: Łagodzenie dolegliwości bólowych. Paliatywna chemioterapia i radioterapia. Ewaluacja postaw psychicznych ludzi terminalnie chorych w odniesieniu do śmierci. Duchowe potrzeby chorego w stanie terminalnym.

Praktyka zawodowa: Doskonalenie umiejętności, nabytych w trakcie zajęć dydaktycznych oraz praktycznych: Walka z bólem nowotworowym. Paliatywna chemioterapia i radioterapia. Pomoc pacjentowi umierającemu i jego rodzinie – aspekt moralny. Sposoby przeciwdziałania zespołowi wypalenia zawodowego w pracy z pacjentami w terminalnej fazie choroby.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Adamczyk A., Buczkowski K., Jagielski D., *Opieka paliatywna*, PZWL, Warszawa 2009.
Catane R, Cherny N.I., Kloke M., Tanennberger S., Schijvers S.D., *Podręcznik postępowania w zaawansowanej chorobie nowotworowej*, Medipage, Warszawa 2007.
de Walden-Gałuszko K., Ciałkowska-Rysz A., *Medycyna paliatywna*, PZWL, Warszawa 2015.
de Walden-Gałuszko K., *Pielęgniarstwo w opiece paliatywnej i hospicyjnej*, PZWL, Warszawa 2008.
de Walden-Gałuszko K., *Podstawy opieki paliatywnej,* PZWL, Warszawa 2007.
Dunn N., *Opowieści o raku – sztuka komunikacji w opiece onkologicznej*, Via Medica, Gdańsk 2009.
Krakowiak P., *Zdążyć z prawdą. O sztuce komunikacji w hospicjum,* Fundacja Hospicyjna, Gdańsk 2006.

Uzupełniająca:

Watson M.S., Lucas C.F., Hoy A.M., Back I.N. (red), *Opieka paliatywna,* Elsevier Urban&Partner, Wrocław 2007.
Koper A., Wrońska I. (red.), *Problemy pielęgnacyjne pacjentów z chorobą nowotworową*, Czelej, Lublin 2003.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji
Wykłady: zaliczenie w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi= ocena pozytywna **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04)** **Ćwiczenia:** aktywny udział w dyskusjach w trakcie ćwiczeń (30% oceny końcowej) + prezentacja wybranego zagadnienia (realizowanego w trakcie ćwiczeń) w formie referatu (70% oceny końcowej)- **(P_U01, P_U05, P_K02, P_K03)** **Samokształcenie:** Wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas prezentacji referatu i egzaminu **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04)** **Zajęcia praktyczne:** zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01, P_W02, P-W03, P_W04, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04)** Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii: 1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarskich w zakresie opieki paliatywnej (0p.-8.p) 2. Postawa studenta wobec pacjenta (0p.-1.p) 2. Postawa studenta wobec zawodu (0p.-1.p) 3. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p) 4. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p) Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady: 60%-75% dostateczny 76%-80% plus dostateczny 81%-85% dobry 86%-90% plus dobry 91%-100% bardzo dobry **Praktyka zawodowa:** zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01, P_W02, P-W03, P_W04, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04)** Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady: od 3,00 do 3,20 – dostateczny od 3,21 do 3,70- plus dostateczny od 3,71 do 4,20 – dobry od 4,21 do 4,49- plus dobry od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie się do zajęć	25
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	10
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Liczba punktów ECTS	**3**
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba punktów ECTS	**2**
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	40
Przygotowanie do praktyki zawodowej	5
Liczba punktów ECTS	**1**

Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Podstawy ratownictwa medycznego I rok, semestr 2	D.34.P.R.M
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Basic Emergency Medical Service	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Zaliczone przedmioty: anatomia, fizjologia.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykłady: 15; ćwiczenia: 60	**3**
Samokształcenie: 10	

Cele przedmiotu
Przygotowanie do udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia, wypadkach i katastrofach komunikacyjnych.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** zna swoiste zasady organizacji systemu ratownictwa medycznego w Polsce;	K.D.W14.
	P_W02 zna metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;	K.D.W26.
	P_W03 rozpoznaje stany zagrożenia życia i opisuje monitorowanie pacjentów metodami przyrządowymi i bezprzyrządowymi;	K.D.W45.
	P_W04 objaśnia algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (ALS);	K.D.W46.
	P_W05 opisuje procedury zabezpieczenia medycznego w zderzeniach masowych i katastrofach oraz w sytuacjach szczególnych, takich jak skażenia chemiczne, radiacyjne i biologiczne;	K.D.W48.
	P_W06 zna zasady pierwszej pomocy przedmedycznej;	K.D.W49.
	P_W07 zna standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie	K.D.W40.
Umiejętności:	**P_U01** doraźne unieruchamia złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowuje pacjenta do transportu;	K.D.U14.
	P_U02 prowadzi edukację w zakresie udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia;	K.D.U15.
	P_U03 rozpoznaje stany nagłego zagrożenia życia;	K.D.U16.
	P_U04 wykonuje defibrylację automatyczną (AED) i bezprzyrządowe udrażnianie dróg oddechowych;	K.D.U17.
	P_U05 doraźnie hamuje krwawienia i krwotoki.	K.D.U23.

Kompetencje społeczne:	**P_K01** szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece; **P_K02** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu; **P_K03** wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych; **P_K04** przestrzega praw pacjenta; **P_K05** rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe; **P_K06** przestrzega tajemnicy zawodowej; **P_K07** współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego; **P_K08** przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami.	K.D.K1. K.D.K2. K.D.K4. K.D.K5. K.D.K6. K.D.K7. K.D.K8. K.D.K10.

Treści programowe

Wykłady: 1. Organizacja i funkcjonowanie systemu Ratownictwa Medycznego w Polsce i na świecie. 2. Podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy. 3. Konwencje Genewskie. Standardy postępowania ratunkowego. 4. Podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy BLS +ADE (rozpoznanie zagrożenia, sposób komunikowania się z CPR, zabezpieczenie miejsca wypadku, segregacja poszkodowanych, ewakuacja poszkodowanego z miejsca zagrożenia, ewakuacja samochodu, ocena wstępna pacjenta – ABC, bezprzyrządowe zaopatrzenie dróg oddechowych, ocena układu krążenia, masaż serca. 5. Zasady postępowania w urazach. 6. Przyczyny i postępowanie w stanach zagrożenia życia z przyczyn kardiologicznych. 7. Przyczyny i postępowanie w stanach zagrożenia życia z powodu schorzeń układu oddechowego. 8. Przyczyny i postępowanie w przebiegu biegunki, stanów gorączkowych, krwotoki z żylaków przełyku, itp. 9. Zagrożenia środowiskowe (hipotermia, hipertermia, anafilaksja, ukąszenia, zatrucia). 10. Stany zagrożenia życia z przyczyn ginekologiczno-położniczych. 11. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa u dzieci. 12. Stany zagrożenia życia wieku dziecięcego.

Ćwiczenia: 1. Badanie przedmiotowe w miejscu wypadku; ocena parametrów życiowych u poszkodowanego. 2. Przenoszenie poszkodowanego w inne miejsce i na deskę ortopedyczną; ułożenie poszkodowanego do reanimacji, udrożnienie dróg oddechowych. 3. Resuscytacja dorosłego: 1 ratownik, 2 ratowników. 4. Resuscytacja dziecka: 1 ratownik, 2 ratowników. 5. Pierwsza pomoc: omdlenie, drgawki, zachłyśnięcie dorosłego, zachłyśnięcie dziecka, krwawienie nosa, krwawienie z rany – opatrunek uciskowy, opaska uciskowa. 6. Unieruchamianie złamań. 7. Przekazywanie informacji do wybranych służb medycznych o zdrowiu i stanie poszkodowanego. 8. Praktyczne zastosowanie AED.

Samokształcenie: 1. Etapy udzielania pierwszej pomocy. 2. Postępowanie pielęgniarki przy amputacjach i zmiażdżeniach. 3, Postępowanie przy zadławieniach i zakrztuszeniu. 4. Zatrucia gazami, lekami, alkoholami, grzybami i środkami chemicznymi.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Cline D., Ma J. (red.), *Medycyna ratunkowa*, Urban&Partner, Wrocław 2003.
Ciećkiewicz J. (red.), *Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2010.
Europejska Rada Resuscytacji, Wytyczne Resuscytacji, grudzień 2010.
Jakubaszko J. (red.), *ABC resuscytacji*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2012.
Jakubaszko J. (red.), *Medycyna ratunkowa. Nagłe zagrożenia zdrowotne pochodzenia wewnętrznego*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2003.
Jakubaszko J., *Ratownik medyczny*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2003.
Jurczyk W., Łakomy A., *Pierwsza pomoc w stanach zagrożenia życia*, Wyd. FHU Grzegorz Słomczyński, Kraków 2004.
Mattu A., Brady W., *EKG w medycynie ratunkowej*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2006.
SmerekaJ. (red.), *ABC oparzeń*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2007.
Zawadzki A. (red.), *Medycyna ratunkowa i katastrof*, PZWL, Warszawa 2011.

Uzupełniająca: Driscol P. (red.), *ABC postępowania w urazach*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2010. Jakubaszko J., *Kwalifikowana pierwsza pomoc: zalecenia metodyczne nauczania*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2005. Jakubaszko J. (red.), *Ratunkowe leczenie urazów*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2004. Jakubaszko J. (red.), *ABC intensywnej terapii*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2004. Jakubaszko J. (red.), *ABC postępowania w urazach*, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2010. Strange G.R., Ahrens W.R., Schafermeyer R.W., Toepper W.C., *Medycyna ratunkowa wieku dziecięcego*, Urban&Partner, Wrocław 2003.	
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
Wykłady: zaliczenie z oceną: test jednokrotnego wyboru: **(P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_K02);** **Ćwiczenia:** (zaliczenie z oceną na podstawie obecności na zajęciach oraz umiejętności praktycznych zdobywanych podczas realizacji ćwiczeń; pozytywne zaliczenie kolokwium końcowego: **P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K02, P_K03**, **P_K04, P_K05, P_K06, P_K07, P_K08.** **Samokształcenie:** ocena końcowa uzyskana z zaliczeń prac zleconych przez prowadzącego ćwiczenia.	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	75
Przygotowanie się do zajęć	10
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	15
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	3
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	2
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba punktów ECTS	**3**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

Przedmiot nieobowiązkowy

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Wychowanie fizyczne	35.W.F.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Przedmioty dodatkowe Additional Subject	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Physical Education	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	nieobowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	Brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania ćwiczeń fizycznych	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Ćwiczenia: 30	**1**

Cele przedmiotu

Zapoznanie studentów z zasadami kształtowania sprawności fizycznej z zastosowaniem wybranych form aktywności ruchowej

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** definiuje zdrowie, promocję zdrowia, profilaktykę, zachowania zdrowotne, styl życia oraz wskazuje ich podstawy teoretyczne	K.C.W13.
Umiejętności:	**P_U01** prowadzi edukację w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej	K.D.U15.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę w zakresie promocji zdrowia i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	K.D.K2.

Treści programowe

Ćwiczenia: 1. Diagnozowanie stanu fizycznego organizmu. 2. Nauka i doskonalenie ćwiczeń kształtujących motorykę i postawę ciała. 3. Nauka i doskonalenie ćwiczeń stosowanych w profilaktyce wybranych chorób. 4. Nauka zasad treningu zdrowia. 5. Nauka wybranych form intensywnego odpoczynku. 6. Usprawnianie technik udzielania pierwszej pomocy. 7. Doskonalenie wybranych elementów technicznych lekkiej atletyki, gimnastyki, form muzyczno-ruchowych, kulturystyki, pływania oraz gier zespołowych.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Kaczyński A., *Atlas gimnastycznych ćwiczeń siłowych,* AWF, Wrocław 2001.
Jezierski R., Rybicka A., *Gimnastyka. Teoria i metodyka*, AWF, Wrocław 2002.
Nowotny J. (red.), *Kształcenie umiejętności ruchowych – podstawy teoretyczne i aspekty praktyczne*, Katowice 2002.
Raczek J., Mynarski W., Ljach W., *Kształtowanie i diagnozowanie koordynacyjnych zdolności motorycznych*, Katowice 2003.
Buck I., *Gimnastyka izometryczna dla zdrowia i urody,* PZWL, Warszawa 2007.
Wróblewski P., *Piłka siatkowa w szkole. Poradnik metodyczny*, WSiP, Warszawa 2005.

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia: testy sprawnościowe, min. 4 **(P_W01, P_U01, P_K01)**

Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Ćwiczenia	

Zajęcia dydaktyczne	30
Liczba punktów ECTS	**1**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

Przedmioty dodatkowe

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Technologia informacyjna I rok, semestr 2	36. T.I.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Przedmioty dodatkowe Additional Subjects	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Technology Information	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	obowiązkowy	polski
Poziom studiów: studia I stopnia	**Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia**	
	Wymagania wstępne	
	podstawowa znajomość obsługi komputera i korzystania z Internetu.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Ćwiczenia: 30	**2**

Cele przedmiotu

Wykształcenie umiejętności wykorzystania narzędzi informatyki w pracy zawodowej pielęgniarki/pielęgniarza; praktyczne wykorzystanie wybranego oprogramowania komputerowego oraz przygotowanie do aktywnego funkcjonowania w tworzącym się społeczeństwie informacyjnym.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** opisuje metody i techniki badań; **P_W02** określa zasady interpretowania danych empirycznych i wnioskowania.	K.C.W35. K.C.W36.
Umiejętności:	**P_U01** krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych; **P_U02** opracowuje i realizuje własny projekt badawczy w ramach badań o charakterze jakościowym; **P_U03** analizuje i opracowuje raporty z badań naukowych.	K.C.U55. K.C.U58. K.C.U59.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.	K.D.K2.

Treści programowe

Ćwiczenia: 1. Wybrane problemy bezpieczeństwa danych, informacji i systemów (ochrona danych, poufność informacji, wirusy komputerowe, szyfrowanie danych, zasady bezpiecznego użytkowania sprzętu i oprogramowania). 2. Praca z dokumentami w różnych formatach plików. Szybkość i efektywność pracy. Wstawianie do dokumentów tabel, obrazów i rysunków. 4. Zasady tworzenia i redagowania dokumentów. Zapisywanie i odczytywanie dokumentów. Organizacja widoku strony. 5. Tabulatory i tabele. Warstwa graficzna edytora. 6. Mechanizmy usprawniające redagowanie dokumentów tekstowych. Formularze. Hiperłącza w dokumentach tekstowych. Korespondencja seryjna. 7. Współpraca edytora tekstu z zewnętrznymi aplikacjami np. PDF kreator. Ustawianie strony, sprawdzanie i poprawianie napisanego tekstu. 8. Posługiwanie się siecią dla zbierania materiałów na zadany temat. Zasady udostępniania plików i folderów. Komunikacja w lokalnej sieci komputerowej. 9. Funkcje przeglądarek internetowych. Metody i sposoby korzystania z serwisów WWW. Poczta elektroniczna: zakładanie konta poczty e-mail oraz konfiguracja aplikacji. 10. Usługi komunikacyjne w sieci Internet. 11. Organizacja skoroszytów i arkuszy. 12. Adresowanie komórek i bloków. 13. Graficzna interpretacja danych. 14. Operacje bazodanowe w arkuszu kalkulacyjnym. 15. Praktyczne zastosowanie arkusza kalkulacyjnego. Wprowadzanie danych do komórek. 16. Tworzenie

nowej prezentacji, wstawianie do prezentacji obiektów w tym wykresów, ustawianie animacji dla slajdów. 17. Projektowanie slajdów. Tworzenie przycisków sterujących. Przegląd i zasady stosowania efektów multimedialnych. 18. Wykonanie prezentacji w Power Point na wybrany temat.	
Zalecana literatura	
Podstawowa: Walkenbach J., *Excel 2010 PL. Biblia*, Helion, Gliwice 2011. Sinchak S., *Windows 7 PL. Optymalizacja i dostosowywanie systemu*, Helion, Gliwice 2011. Danowski B., *ABC tworzenia stron WWW*, Gliwice 2006.	
Uzupełniająca: Jaronicki A., *ABC MS Office 2007 PL*, Gliwice 2008. Tomaszewska-Adamarek A., *ABC Worda,* Gliwice 2007.	
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
Ćwiczenia: zaliczenie z oceną na podstawie wykonanych zadań z poszczególnych treści programowych, np. sprawdzian umiejętności rozwiązywania zadań w arkuszu kalkulacyjnym, przygotowanie dokumentów o rozbudowanej strukturze, sprawdzian umiejętności wykorzystania edytora tekstu **(P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_U03, P_K01)**.	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
Ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	10
Przygotowanie zadań z poszczególnych treści	25
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Liczba punktów ECTS	**2**
Kontakt	iz@pwsz.com.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	**Nazwa przedmiotu**	**Kod przedmiotu**
	Ochrona własności intelektualnej z przysposobieniem bibliotecznym I rok, semestr 1	37.O.W.I.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Przedmioty dodatkowe Additional Subjects	
Kierunek: Pielęgniarstwo	**Nazwa przedmiotu w języku angielskim**	
	Intellectual Property Protection and Library Training	
	Status przedmiotu	**Język wykładowy**
	dodatkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Poziom studiów: studia I stopnia		
	Wymagania wstępne	
	Podstawowa wiedza na temat ustroju polityczno-prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.	

Formy zajęć i liczba godzin	**Liczba punktów ECTS**
Wykład: 15	**3**

Cele przedmiotu

Scharakteryzowanie głównych instytucji prawnych prawa autorskiego, praw pokrewnych i prawa własności przemysłowej. Przedstawienie wpływu innowacji i rozwoju techniki oraz środków komunikacji (np. internetu) na prawa własności intelektualnej oraz instrumenty ochrony tych praw
Uświadomienie studentom zasad odpowiedzialności związanej z naruszeniem praw własności intelektualnej, w tym z popełnieniem plagiatu.

Zakładane efekty kształcenia		**Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia**
Wiedza:	**P_W01** zna podstawowe przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej	K.C.W37.
Umiejętności:	**P_U01** postępuje zgodnie z zasadami etyki badań naukowych i ochrony własności intelektualnej **P_U02** uczestniczy w realizacji projektu badawczego	K.C.U60. K.C.U54.
Kompetencje społeczne:	**P_K01** systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.	K.D.K2.

Treści programowe

Pojęcie i historia własności intelektualnej. Prawa własności intelektualnej jako dobra niematerialne. Prawo autorskie i jego przedmiot. Pojęcie utworu. Pojęcie plagiatu. Odpowiedzialność karna i cywilna z tytułu plagiatu. Odpowiedzialność dyscyplinarna studenta związana z popełnieniem plagiatu. Prawa pokrewne – pojęcie i przedmiot. Regulacje prawne dotyczące utworów rozpowszechnianych w Internecie. Pojęcie praw własności przemysłowej. Pojęcie wynalazku. Zdolność patentowa. Udzielenie patentu. Charakter prawny patentu. Wygaśnięcie patentu. Wzory użytkowe: pojęcie, treść, naruszenie prawa ochronnego. Wzory przemysłowe: pojęcie, treść, naruszenie prawa z rejestracji. Pojęcie topografii układów scalonych. Pojęcie oznaczeń odróżniających. Znak towarowy: pojęcie, funkcje, prawo ochronne na znak towarowy. Oznaczenie geograficzne: pojęcie, funkcje, prawo z rejestracji na oznaczenie geograficzne. Utwory audiowizualne. Programy komputerowe. Prawna ochrona baz danych. Projekty racjonalizatorskie. Prawo do odmiany roślin. Ochrona know-how i tajemnice przedsiębiorstwa.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Stec P. (red), *Ochrona własności intelektualnej*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz – Opole – Gliwice 2011.

Podrecki P., *Środki ochrony własności intelektualnej*, Lexis Nexis, Warszawa 2010. Sieńczyło-Chlabicz J. (red.), *Prawo własności intelektualnej*, Lexis Nexis, Warszawa 2015.	
Uzupełniająca: Matlak A., *Prawo autorskie w społeczeństwie informacyjnym*, Zakamycze, Kraków 2004.	
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
Zaliczenie w formie kolokwium opisowego **(P_W01, P_U01, P_U02, P_K01)**	
Nakład pracy studenta	**Liczba godzin**
wykłady	
Zajęcia dydaktyczne	15
Studiowanie literatury	25
Przygotowanie się do zaliczenia	30
Łączny nakład pracy studenta w godz.	70
Liczba punktów ECTS	**3**
Kontakt	jz@pwsz.com.pl